

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

100175 5481

Litt.
Sv.

RUST ROEST

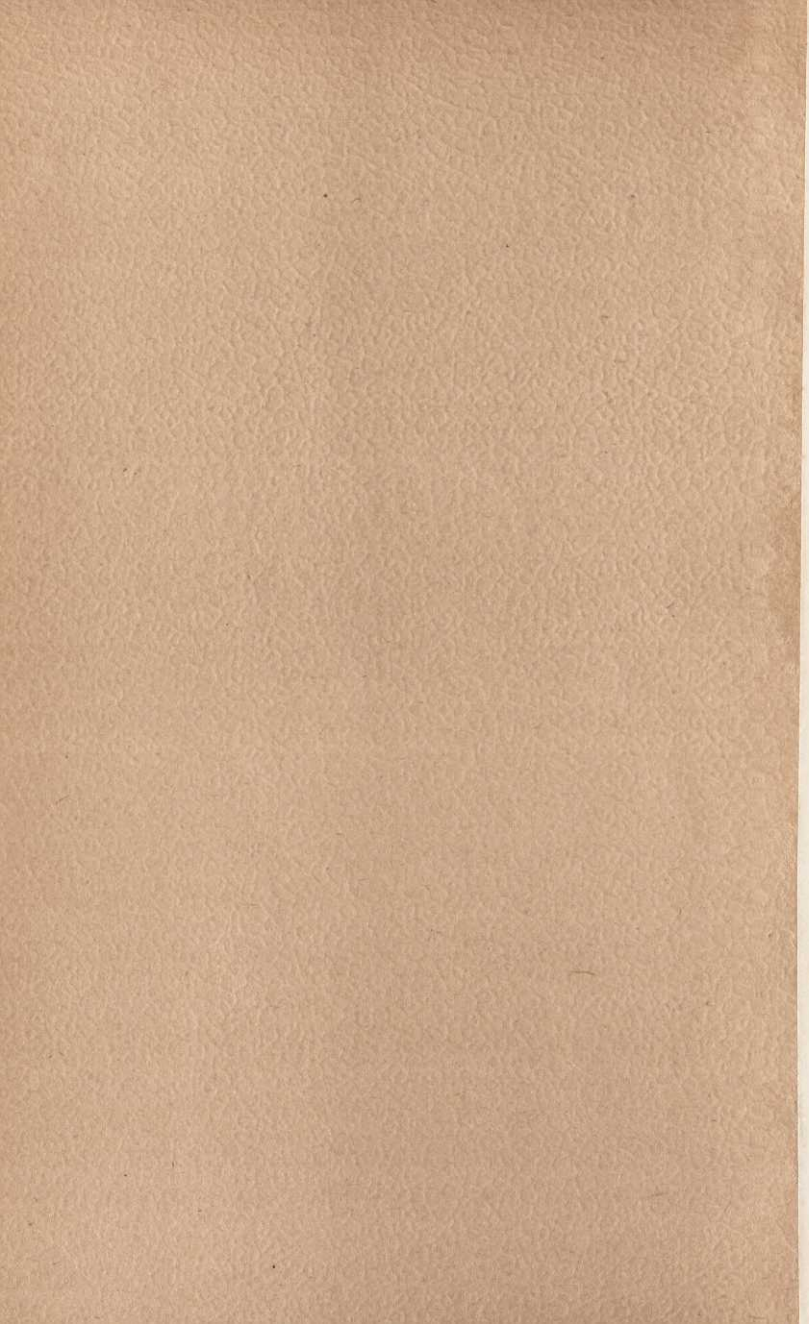
SÄFVE, KURT & Co

NUTIDSBERÄTTELSE

GOTLANDS ALLEHANDAS TRYCKERI
VISBY.

DISTRIBUTÖR:
FRED. SKOGLUND
STOCKHOLM.

SÄFVE, KURT & Co

NUTIDSBERÄTTELSE

AF

RUST ROEST.

= [Lophs Elkam]

VISBY,
GOTLANDS ALLEHANDAS TRYCKERI,
1894.

I.

När en af 1850-talets göteborgare uttalade orden Säfve, Kurt & comp., skedde det med en viss pompös lokalpatriotisk andakt. Det var också ett af de finaste husen i staden, och hvad särskildt Säfve angår, tillhörde han en af de mest ansedda göteborgsfamiljerna med anor från midten af förra århundradet. Kurt däremot var en »selfmade» man. Som helt ung hade han utan en skilling på fickan från Oroust kommit till Göteborg och fått anställning på C. H. Säfves kontor. Han gjorde sig snart outhärlig, han var ett fullkomligt affärsgeni och arbetade sig så småningom upp till förste bokhållare och sedermera till kompanjon.

Säfve, Kurt & comp. utgjorde nästan en af stadens institutioner och gaf glans och anseende åt hela köpmanskåren genom rikedom och soliditet. Båda kompanjonerna voro också män af gamla stammen, fast sins emellan så olika som möjligt.

Gubben Säfve, han kallades alltid gubben Säfve, äfven när han var en jämförelsevis ung man, var den

blidaste uppenbarelse, man kunde se. Det strålade välvilja ur hans små närsynta ögon. Ansiktet hade mjuka nästan barnsliga drag med frisk hy, och det hvita håret, som han bar tämligen långt, gaf honom ett kokett patriarkaliskt utseende. Han var en fin, tillbakadragen natur, med konstnärlig anläggning. Egentligen hade han aldrig velat bli köpman utan otvifvelaktigt blifvit musiker, om han haft sitt fria val. Men som ende sonen var det alls icke tal om annat, än att han skulle bli delägare i firman och fadrens efterträdare. Uteslutande köpman blef han dock aldrig, den gamla kärleken till musiken satt alltjämt kvar.

På förmaksväggen öfver soffan i det gamla präktiga hemmet vid Södra Hamngatan voro kopparstick af Mozart och Beethoven insmugglade bland familjporträtten. Han försummade aldrig någon konsert, och hans namn stod alltjämt främst på listorna för alla musikställningar. Gasterande konstnärer och konstnärinnor inbjödos ofta till hans gästfria hem. Fiolen lades ej heller å sido. Hvarannan lördag var det kvartettsoiréer i det Säfveska hemmet, vid hvilka gubben Säfve själf spelade andra fiolen med ett intresse och en andakt, som åtminstone ej understeg det intresse, hvarmed han om förmiddagarne på kontoret studerade de utländska kursnoteringarna.

Under dessa musikaftnar låg det en alldeles sär egen trefnad öfver rummet och sällskapet. Matsalen, som var mycket lång men tämligen smal, hade tapeter från århundradets början. Det var fortlöpande bilder, en hel berättelsecykel, hållen i bjärta färger, föreställande stela, hårdt snörade och vidkjolade damer med plymer i håret och herrar med knäbyxor och stångpiska

på egendomligt skapade hästar. Dessa damer och herrar sköto med bågar och pilar efter hjortar och andra behornade djur, som oförsiktigt sprungo omkring bland jägareskaran, och efter fåglar, hvilkas vingar behändigt snuddade förbi hästarnes hufvuden. Om dagen var matsalen tämligen mörk, men soiréaftnarne tändes alla ljusen i kronorna och de två stora kandelabrarne. Flygeln och notställarne intogo hedersplatsen i rummet, salens rottingstolar ställdes i en halfkrets kring de spelande, och redan från det ögonblick, man började stämman instrumenten, rådde en högtidlig tystnad.

Endast några utvalde medlemmar af de Säfveska-Wallinska släkterna (fru Säfve var en född Wallin) bevistade dessa musikställningar; publiken utgjordes i öfrigt uteslutande af musikmänniskor, ej så mycket till facket, sådana kunde ej uppbringas i den tidens Göteborg, men till sinnelaget. Man började vanligtvis med gamle Haydn och slutade med Mozart och Beethoven. Under pauserna mellan styckena och efter konsertens slut talades endast musik. Man kände så väl till sina »klassiker», att man i detalj skärskådade utförandet.

»Hade herrarne inte tagit adagiot för långsamt och hade bror tullförvaltaren varit riktigt påpasslig i scherzot? Måne det?»

Och så gnolades passagen af en mer eller mindre hes gubbröst, och då tullförvaltaren anförde till sitt försvar, att det stod en åttondel i stämman, granskades denna noga — det var handskrifna noter — och efter mogen öfverläggning kom man öfverens om, att det stod en åttondel, men att det borde vara en sextondel och paus.

Så skulle det dukas i matsalen och herrarne om-

bådos att draga sig tillbaka till förmaket. Salongen, ett stort präktigt hörnrum med fem fönster och tre förgyllda trymåer, öppnades aldrig undantagandes vid särskilda högtidliga tillfällen. De andra rummen voro nästan uteslutande stora salar. Det behöfdes också, de stora tunga mahognymöblerna togo rymliga platser i anspråk. Sofforna med sina fasta skåp på sidorna och de aflånga klaffborden voro fullständigt monumentala.

Därinne var ej så trefligt för herrarne som i matsalen, ty fru Säfve, som var mycket aktsam om sina saker, hade blårandiga öfverdrag på möblerna, och då gubbarne satte sig, drogo de dessa på sned eller sleto af de omsorgsfullt knutna banden, hvilket ej upptogs väl. Därtill kom också, att som husets kvinliga vänner och anförvandter ej kunde hitta på andra presenter till det rika hemmet än handarbeten, funnos sådana i mängd, mest i form af virkade eller knutna och trädde dukar. Musikherrarne hade alltid otur med den grannlåten. De refvo antimakassarne i golfvet, fingo dem som sehalar öfver skuldrorna eller spillde toddy på dem.

Vid tio-tiden smög sig fru Säfve ut i köket och smakade på såsen och kom in röd och varm och sade, att det var tid att »ta en smörgås». Det var mycket fint till supén. Både stek och efterrätt. Fru Säfve satte särdeles stort värde på god mat, däremot kunde hon alldeles icke uppskatta god musik. Hade hon vågat för Carl Henrik, hade hon utan tvifvel föredragit att sitta inne i förmakssoffan och prata med mamsell Lina, som var Kurts syster och hennes egen bästa väninna.

Fru Säfve hade med åren fått starkt äktenskaps-tycke med sin man, hon var hvithårig och rödkindad

som han, men rundare till figur och betydligt skarpare till sätt.

I det stora huset, som var byggt på Ostindiska kompaniets tid, fanns endast ett litet rum. Där brukade fru Säfve tillbringa den del af sin dag, då hon fick sitta i fred, d. v. s. hvarken »tog fram» eller »gaf ut». Hon satt och sydde i fönstret på den hvitmålade fönsterpallen vid sitt gamla inlagda sybord med den stora påsen af grönt taft. För det mesta fällade hon handdukar, som hon sedan lät märka med outplånligt bläck, eller stoppade servietter — fru Säfves stoppar voro berömda.

Här satt lilla Amelie, husets enda dotter, och läste sina lexor. Kom någon på besök, blef flickan genast tillsagd att gå ut. Var det endast en besökande, fick denna taga plats på fönsterpallen, kommo flera, sutto de nedanför. Fru Säfve lämnade aldrig sin karmstol däruppe, hon hade nämligen sin äubbla reflexionsspegel fästad i fönstret och genom den kunde hon se en stor del af Hamngatorna. Det var den vidsträcktaste utsikten i hela Göteborg och flere af den Säfveska familjens bekanta togo mer eller mindre betydande omvägar för att komma utom reflexionsspegelns område. Från denna sin plats såg hon dagligen efter sina gossar, när de gingo i skolan, hon kunde på så sätt följa dem nästan ända fram, och *de* hade stränga order att ej taga andra vägar.

Om fru Säfve ej hade någon särdeles smak för kvartettaftnarne och de musikvurmar, som då anställde oreda i hennes mönstergilla förmak, var hon desto mer gästfri i andra afseenden. I det Säfveska hemmet var man alltid välkommen, man kom aldrig olägligt. Där

rådde en glad ton, fru Säfve var kvick och rolig om ock ganska skarp, och gubben Säfve hade alltid något af intresse att afhandla med de unga »magistrarne» och andra »studerade karlar», hvilkas förnämsta andliga resurs det Säfveska hemmet var. Där lästes högt, där arrangerades tablåer och uppfördes proverb.

Om man i somliga kretsar citerade fru Säfves skarpa infall, fanns det andra, där man endast kände henne såsom den välgörande kvinnan. Hon var i sin person en hel privat fattigvård, strängare i tillsyn och efterfrågan och klokare med utdelning än den verkliga, och hon blef också anlitad efter förtjänst. Gubben Säfve var lika frikostig i att teckna på listor som att öka på sin hustrus »nålpengar». Det var stora summor, som skänktes bort.

Kurt var en helt annan typ än kompanjonen och ett stort original. Ovanligt ful, nästan med en apfy-sionomi, liffig, skarp och envis, ingaf Kurt mycken-respekt. Han var särdeles grof i mun och hans kvick-heter voro för det mesta personliga och dräpande. Han var ett ypperligt affärshufvud men själfrådlig, en stor despot både på kontoret och hemma. Det ville gub-ben Säfves älskvärdhet till att kunna komma öfverens med Kurt och mamsell Linas stora kärlek och be-undran för »min bror» för att anse allt rätt, hvad »min bror» gjorde. Hon beundrade verkligen allt hos ho-nom utom det, att han inte ville hålla sig »snygg». I motsats till gubben Säfves skrupulösa nästan pedan-tiska ordning i klädseln, var Kurts yttre mycket litet vårdadt, man kunde vara frestad säga, inte vårdadt alls. Hemma gick han alltid i en inrökt och fläckig grå nattrock, peruken var rödblond och fälld, hvardags-

peruken såg kanske ännu mer maläten ut, än den som begagnades vid högtidliga tillfällen, men skillnaden härvidlag var ganska hårfin. I hemmet rökte han nästan oafbrutet billig tobak ur en lång pipa, och oakadt all vädring trängde alltid en viss instängd röklukt från Kurts rum vid tamburen ut i denna. På kontoret rökte han inte, Säfve mådde illa af tobakslukt, där fick han nöja sig med att tugga och spotta. Kontorsrocken var också långt ifrån proper och Lina lyckades mycket sällan få den utbytt mot en annan, något mindre illa medfaren. Ju äldre Kurts kläder blefvo, desto mer fäste han sig vid dem. Så vid en gammal grå klädeskappa, som han förälskat sig i och aldrig ville utbyta mot något annat öfverplagg. Vintern igenom, hvar morgon klockan sju, tog han den på sig för den sedvanliga promenaden öfver Hamngatorna och genom alléerna fram till Kristinelund och sedan tillbaka öfver Lejonbron förbi planteringarne vid Tyska kyrkan, nedanför hvilka fiskarebåtarna lågo förtöjda (Kurt tyckte om att tala med skärgårdsskepparne, han kände flera personligen). Så direkt till kontoret vid Lilla torget. Alltid samma promenad, aldrig någon annan och alltid i den grå kappan. Kurt gjorde sannerligen ej intryck af att vara en af Göteborgs rikaste grosshandlare.

Ej heller var hans hem inrättadt som det Säfveska.

Han bebodde en gammalmodig våning i sitt hus på Kungsgatan, det var lågt till taket, så lågt, att några ljuskronor ej kunde komma i fråga, de ersattes af lampetter på väggarne; där funnos inga andra mattor än klutmattor och där var för öfrigt mycket enkelt, nästan tarfligt, hvad bohaget beträffar. Kurts äktenskap hade varat så kort — fru Kurt dog då deras

son föddes — att hans hem fått denna prägel af ungarbostad, som gamla enklingars hem så lätt få, äfven när en syster hushållar där. Man hade där alltid ett intryck af att allt rörde sig och måste röra sig om en persons vilja och vanor och att familjens öfriga medlemmar endast voro bipersoner. Unge Wilhelm Kurt blef ej heller uppfostrad som en rik mans son. Han bodde i en vindskammare med takljus alldeles innanför faster Linas handkammare. Rummet var mycket nödortfigt möbleradt, i jämförelse därmed hade gossarne Säfve det kungligt. De hade till och med ett gemensamt torgköpt skrifbord af betsad furu med grön flanell fastspikad på skifvan och ett dito dito bokskåp, föremål för den öfriga ungdomens beundran och afund.

Men också ansågs Kurt för snål. Han gaf aldrig bort något på listor, »det var Säfves affär», och tyckte af princip inte om tiggare. Men mamsell Lina var mycket god och hade några fattiga skolynglingar på matdagar och gamla gummor, som kommo med sina grepkorgar ett par gånger i veckan. De hade tillsägelse att hålla sig undan för grosshandlaren, hvilket de också samvetsgrant gjorde. Hans frågor voro mycket närstående och personliga.

Det hände någon sällsynt gång att mamsell Lina lyckades öfvertala sin bror att göra en bjudning. Han gjorde det ytterst motvilligt och under uttryckligt förbehåll, att hon inte finge »bulla upp» eller »täfla med Säfves».

Det var middagsbjudningar med ändlösa spelpartier på eftermiddagen. Kurt var mycket road af att spela hemma hos sig och hos andra, där han kunde drifva igenom »sin point», som var ofantligt låg. På klubben

spelade han aldrig, han var rädd att förlora. Men han gick ofta dit upp och kunde timtals stå bakom en af de spelandes stolar och »följa med», ge oombedda råd, förutsäga att det skulle »gå gale» därför att »bror» var för djärf och göra någon mer uttrycksfull än kläd-sam grimas, när han spått sant. Själf ville han »ingen-ting riskera». Hemma däremot — strax sedan kaffet var drucket, dukades spelborden, ett för herrarne och ett för damerna, men i skilda rum, så att man ej skulle störa hvarandra. Hos herrarne gick det mycket stormigt till. Kurt grälade alltid, antingen han vann eller förlorade.

Säfve spelade inte. Han satt vanligtvis i gung-stolen i matsalen och läste någon utländsk tidskrift eller musiktidning, som han själf haft med sig (hos Kurt fanns inte något läsbart) eller ock pratade han med dem af herrarne, som för tillfället voro ifrån.

Damerna konverserade lika mycket som de spelade, kanske mer.

— Hvar har Lina köpt tyget till Wilhems kläder, det ser så hållbart ut? Jaså, jag har förhand, jag sä-ger pass naturligtvis. Med sådana kort!

— Nu är det du, Gustafva!

— Jag säger, ja låt mig se, knekten tredje och — jaha pass. Skall Fanny ha stryk-Lotta nästa onsdag eller kan jag få henne då?

— Vill du ha henne om onsdag? Ja, då väntar jag till veckan efter. Hur mycket smör tar du i dina sköra ringar? De voro delikata i dag.

— Det är mamsell Jeanas uppskrift. Jag har fått den af Albertina Säfve.

— Kära Albertina! Får jag skriva af den? Ja,

mamsell Jeana är då en riktig skatt. — Hvad jag säger? Jag passar.

— Ja, jag har aldrig haft en sådan bra hushållerska. — Vi få ge om, jag har heller inte något annat än pass.

Under omgifningen blef det vanligtvis en så ifrig diskussion, att Kurt röt från nästa rum:

— Om damerna ville snattra litet mindre, det är omöjligt att spela.

— Vi få tala tyst, hviskade mamsell Lina, och det gjorde de också, så länge det varade. De hade alla respekt för Kurt, Lina mest. Ibland lät det också så stormigt inifrån herrarnes rum, att damerna alldeles tystnade för att höra efter, hvad som var på färde.

— Det är inte farligt, de gräla bara öfver spelet, ljudet lugnande.

Efter hvart parti gjorde Kurt räfst efter motspelarnes och medspelarnes fauter. — Hvad i himlens namn hade Wallin sagt spader på? På ingenting. Det gick inte an att vara så våghalsig!

Risken, d. v. s. den pekuniära, var emellertid ej stor, differensen på hela aftonen brukade uppgå till trettiosex skilling, på sin höjd en riksdaler. Hvad fruntimren beträffade, spelade de inte om pengar.

Det var mycket tidigt slut på de där middagstillställningarne. Kurt tyckte inte om att gå ifrån sina »vanor», hvilka, hvad aftnarne beträffade, bestodo i att han, precis som klockan slog half tio, vinter och sommar drack sin ölost och tog en promenad genom hela våningen, fram och tillbaka, och sedan gick och lade sig på slaget tio.

Kurt ogillade som sagdt allt, som på något sätt bröt hans vanor. Från denna synpunkt missbilligade han starkt, när syster Lina tog sig friheten att lägga sig ner och dö. Ingen kunde emellertid märka, att han sörjde. Det gjorde däremot de fattiga gummorna och skolynglingarne. Hon hade tänkt på dem i det sista, skrifvit så vackert i sitt testamente och bedt att brodern inte skulle glömma dem. Det gjorde han inte heller, men inte kom han ihåg dem som hon.

Strax efter Linas död skickades Kurts Wilhelm och Säfves Carl Henrik till handelsskolan i Rostock. De kommo samtidigt tillbaka och blefvo anställda, Wilhelm vid affärens sågverk i Norrland, Carl Henrik på kontoret i Göteborg. Däremot var Säfves yngre son, Konrad, inte alls praktisk anlagd men ett ypperligt läshufvud. Han studerade på graden i Upsala. Lärare och kamrater hade stora förhoppningar på honom; ingen visste, hur långt han med sitt briljanta hufvud och sitt kolossala minne skulle gå, och så därtill C. H. Säfves son.

Allt tycktes sålunda vara på sin rätta plats, då det oförutsedda, den stora olyckan kom. Några af stadens yngre köpmän, alla ifriga seglare, företogo en söndagseftermiddag på sensommaren en lustfärd utanför Vinga. Fyrmästaren hade sett båten, strax innan den förfärliga stormbyn sopade öfver fjärden. Det var en orkan, hvares like man ej i mannaminne upplefvat. Den varade endast några få minuter; när den var öfver, hade båten gått till botten med de fem unga männen och de två besättningskarlarna. Två af liken återfunnos, de andra ej.

Gubben Säfve fick ej en gång begrafva sin son.

Från och med olycksdagen var det Säfveska hemmet aldrig mer detsamma. De gamla voro fullkomligt krossade.

Den närmaste följen af dödsfallet var den, att Konrad fick »slå om», uppgifva studierna för att intaga brodrens plats. Kurt hade genast sagt, »att något annat naturligtvis inte kom i fråga», och om gubben Säfve också funderat på möjligheten af att låta sonen få följa sin böjelse och ej omplantera honom i en jordmån, där han icke passade, dref Kurts järnvilja och energi det dock igenom. »Man lämnar inte en affär sådan som vår åt någon annan än sin son, sade han, och du har ju en son, det är alldeles tillräckligt — ungdomen vet ej sitt eget bästa! Läskarlar ha vi nog af.»

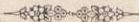
Det var en bitter misräkning för Konrad. Han blef inte öfvertalad, inte tvingad, fadren sade blott till honom med sin sorgsna, milda röst, »nu har jag ingen annan än dig, nu får du ta min plats». Konrad visste aldrig, om han svarat eller om han blott tänkt svara, att han inte dugde till köpman, inte hade något intresse för affärer, han visste blott, att han inte kunde neka fadern. Han såg att denne var nästan lika be- dröfvad som han, fast han sökte intala honom, att intresset skulle komma så småningom; han mindes väl sin egen ungdom. — Konrad kunde ju alltid läsa och studera bredvid. Så länge Kurt lefde var det ingen nöd, och Wilhelm var en mycket dugande affärsman. Så mycket kunde man redan se, »sin fars son», tillade han långsamt.

Det återstod intet annat för Konrad än att göra sin plikt och ingå i affären. Fadren drog sig sam-

tidigt tillbaka, han öfverlefde äldste sonen endast några månader, och gamle Kurt härskade enrådigt på kontoret. Konrad hade de facto inte stort mer att säga än sin yngste bokhållare. Under de två, tre år, Kurt öfverlefde sin gamle kompanjon, hette det alltjämt, att »unge Säfve satte sig in i affären».

När Kurt insjuknade i en häftig lunginflammation, blef Wilhelm eftertelegraferad från Norrland för att intaga fadrens plats. Några dagar senare var firman Säfve, Kurt & comp. i de båda yngre delägarnes händer. Det var den andra generationen, som tog vid.

Till de flestas förvåning befanns Kurt ha donerat staden betydliga summor, hvilket Säfve ej gjort.

II

Notarien Lundbäcks hem hade bland ungdomen namn om sig att vara ett af de treffligaste i staden. Det var ett gästfritt hus och dess medlemmar voro med om allt; man kunde knappt förstå, hur det gick för sig, då notariens inkomster voro mycket begränsade, hans utgifter däremot, efter allt att döma, obegränsade.

I själfva hemmet var lefnadssättet visserligen enkelt, men Lundbäcks hade ett mycket stort umgänge och försummade aldrig ett offentligt nöje. Alla fyra döttrarne voro naturligtvis inne i amaranten, bevistade alla publika baler och tillställningar, syntes mycket ofta på teatern, kort sagdt voro med öfverallt, där man roade sig.

Ingen hos Lundbäcks var solid, undantagandes fröken Eleonore, äldsta dottern. Så tillförståendes, att hon hade smak på det gedigna, under det systrarna hade mest lust för det, som tog sig ut, gediget eller ej. Den förra genren passade också bäst till hennes regelbundna, blonda något kalla skönhet och den ståtliga, en smula stela

hållningen. De två hundra kronor om året, notarien anslagit till klädpengar åt hvar och en af döttrarna, förslogo för Eleonore, under det att systrarna alltjämt voro i förlägenhet. Lilla Clara i synnerhet. Clara var alls inte solid, tvärtom mycket lössläppt och mycket kokett. Selma och Henrika voro också glada och flyktiga ungdomar.

Då nu dessa vackra flickor hade en mamma, som var en frispråkig och skämtsam dam, inte mycket långt inne i fyrtiotalet, och notarien sjelf var högst litet hemma, — han satt gärna på klubben och spelade om aftnarne — var det ej att undra på, att stadens ungherrar gärna samlades i det Lundbäckska hemmet.

Dessa unge kurtisörer hade nästan lika bra reda på husets affärer som damerna själfva, somliga af dem kanske bättre. Fru Lundbäck var den mest öppenhjärtade af alla. Hon talade om för sin sons vänner alla viktiga husliga detaljer, berättade hvad de hade till aftonen och frågade, om de icke ville hålla till godo med stekt hvitling eller sill och potatis. Hon drog dem med in i hushållsmaskineriet, än blef den ene, än den andre beordrad att hjälpa till med åtskilligt, hvartill kräfdes manliga krafter, de skulle draga ut matsalsbordet och sätta in en skifva, bära in en tung bricka, flytta ut möblerna, när det skulle dansas; fru Lundbäck spelade utmärkt dansmusik och dansade själf med, om det så skulle vara.

Unge Otto Lundbäck, »flickorna Lundbäcks bror», som han för det mesta kallades, hade också en hel del kamrater, som voro varmt fästade vid honom, åtminstone bevisade de det genom att vid alla möjliga tillfällen söka honom i hemmet. Hvar och en af sy-

strarna hade emellertid mycket väl reda på, för hvilken af dem »gossarne» och sedermera de unga herrarne kommo, och Otto fick så många förtroenden och hade så många hälsningar att framföra till sina »förtjusande systrar», att han knappt kunde göra sig någon illusion om arten af den kärlek, kamraterna slösade på honom.

Ehuru Eleonore var den vackraste af systrarna, var hon dock minst firad af dessa mycket unga herrar. De hade liksom en försmak af, att Eleonore inte var för dem. De förstodo det af hennes framtidsplaner, som voro allt för dyrbara för att de skulle kunna realisera dem. Dessa planer rörde sig uteslutande om hvad hon skulle göra, när hon blefve rik, hur hon skulle inrätta sitt hus, hvilken färg kuskens livré skulle ha, hvilken sorts möbler det skulle vara i salongerna och hvilket slags siden till öfverdragen. Hon höll långa föredrag om den genrens silfveruppsatser, hon tyckte bäst om, hvilka juveler hon föredrog. De andra flickorna tänkte inte så långt. De hade sina svärmerier, sina möten i alléen, sina hemliga förlofningar, af hvilka det aldrig tycktes bli något allvar. Emellertid föregick Clara med godt eller dåligt exempel genom att förlofva sig med unge Mazère, som var bokhållare hos Säfve, Kurt & Comp., men som ämnade bli sin egen så snart som möjligt.

Claras parti ansågs mycket dåligt, han hade ingenting och hon hade ingenting. Eleonore hade däremot klokt nog redan som sextonårig fäst sig vid Mazères principal Carl Henrik Säfve. Stadens skvallersystrar påstodo, att tycket var ömsesidigt, och att man eudast väntade på gubben Säfves samtycke för att eklatera

förlofningen. Den intresserade delen af staden, och det var så godt som hela staden, ty de, som inte voro lierade med Säfves, kände Lundbäcks och vice versa, blef också mycket gladt öfverraskad, när Eleonore och hennes föräldrar äntligen blefvo inbjudna till en af de Säfveska middagarne. Det betydde något! Lundbäcks hade aldrig förut varit bjudna till Säfves, hvilka trots sin gästfrihet, voro mycket exklusiva.

Så kom den förfärliga olyckshändelsen.

Vänner och tanter skyndade upp till Eleonore för att beklaga henne och se, hur hon tog det, men hon, som förut mycket gärna låtit bry sig för Carl Henrik, försäkrade nu på det allra bestämdaste, att det aldrig varit något mellan dem. Modren och systrarna visste ingenting, de hade bara trott och hoppats. Som det emellertid ej låg i deras natur att grubbla öfver något, som ej kunde ändras, voro de snart lika glada som förut och de unga herrarne, husets stamgäster, märkte ej någon skillnad.

Sommaren efter Säfves död bodde familjen ute på Stenungsön, och dit följde alltid några af vännerna Mazère, när han om lördagseftermiddagarne for ut för att hälsa på lilla Clara. De stannade vanligtvis öfver söndagen och inkvarterade sig hos Otto, så godt sig göra lät. Ibland bäddade man syskonsäng åt dem nere i förmaket. Här på landet fingo de besökande herrarne, inklusive fästmannen, »hjälpa flickorna», när dessa voro sysselsatta med husliga bestyr, såsom att rensa krusbär, sprita ärter m. m. »Någon nytta skulle de väl göra för maten», sade fru Lundbäck. Eleonore ogillade detta på det högsta. Föräldrarna kunde väl ha ordentliga bjudningar och inte bara huset fullt

af unga pojkar, det var minsann lika dyrbart, och hvad hjälpen beträffade, generade det henne att se verandan på deras stuga fullsatt med glammande herrar och flickor, som kastade spritärter på hvarandra.

Eleonore var i det hela taget den sommaren ej mycket med de andra. Hon gick nämligen och väntade, att Wilhelm Kurt skulle fria till henne. Kurt var alls ingen sällskapsmänniska, därtill lefde han för mycket med sina tankar och intressen i affären, och Eleonores systrar, liksom unga flickor i allmänhet, tyckte inte om honom. Han hade något i sitt sätt som retade dem: de påstodo, att han var så medveten af att vara ett af stadens bästa partin, att han liksom intog en försvarsposition. De tyckte sig vidare märka att han var alldeles förfärligt rädd för att kompromettera sig, och det förgade dem. Något sådant föll honom emellertid inte in, han var helt enkelt blyg och tafatt. Bjöd man honom på baler och tillställningar, visste han nästan alltid urskulda sig, än med det ena, än med det andra. Kom han, stod han vanligtvis i ett hörn och såg olycklig ut.

Den enda, som icke retades med honom, var Eleonore. Hon förstod honom, hon var inte heller road af så mycket sällskapslif och »tyckte inte om bråk». Det var verklig sympati mellan dem.

Han kom mycket ofta ut till Stenungsön, och hvar gång han kom, trodde både Eleonore och de andra, att han skulle fria. Men det gjorde han inte. Han var hennes trogne kavaljer på långa, ensamma skogspromenader och hade haft otaliga tillfällen till förklaringar, om han ej låtit dem glida sig ur händerna. Hans kurtis hörde till det stilla slaget, han kunde sitta hur länge som helst i tyst beundran och bara se

på henne, där hon med sin vackra profil vänd mot dagern sysslade med sitt broderi. Man hade dock alla skäl att tro, att det skulle bli något af. Han skiekade Eleonore buketter — hon var mycket svag för vackra blommor — och blef mörkröd, när man brydde honom för henne. Han talade om affärer med notarien och var mycket vänlig mot Otto, som i likhet med den andra ungdomen var särdeles grannlaga och alltid lämnade Kurt och Eleonore ensamma.

Kurt hade väl också friat, om Eleonore endast väntat tills han kommit sig för, och inte så alldeles oförmodadt förlofvat sig med Konrad Säfve.

Det skedde, utan att något rykte varit i omlopp. Säfve friade på en bal, — det påstods, att han varit mycket upprymd den aftonen — och fick genast ja. Man sade, att det tydligen var ödets vilja, att Eleonore skulle bli fru Säfve; att hon varit nära att bli fru Kurt talades ej mera om. Somliga tyckte, att det låg något distingueradt i att förlofva sig med sin affidne fästmans bror, det händer allt som oftast i kungliga familjer. Familjen Lundbäck var öfverlycklig. Det rikaste partiet i staden, hvarken mer eller mindre!

Säfve hjälpte Mazère att etablera sig och gaf Otto hans plats på kontoret. De båda systrarna skulle gifta sig ungefär samtidigt. Som Säfve aldrig i likhet med Mazère umgåtts på den vanliga intima foten hos Lundbäcks, blef hans ställning en helt annan där i huset. Eleonore yrkade genast på att hennes fästman skulle behandlas med mera konsideration än stamgästerna. Ingen husmanskost när Konrad väntades. Hon påminde sin mor om, hvilken »matgumma» Konrads mamma varit; de fingo inte skämma ut sig. Hon

lyckades också rycka upp hela hemmet till ett lefnadssätt efter andra förutsättningar. Det Lundbäckska husets omtalade enkelhet var snart en öfvervunnen ståndpunkt och i den mån notariens kredit stärktes af den tillkommande rike mågen, togo hans damer den i anspråk fullt ut. Man lär sig allt här i världen och Lundbäcks lärde sig otroligt hastigt att få större prententioner.

Eleonores mor och systrar önskade emellertid innerligt, att hennes fordringar endast varit dessa och liknande. Men så var det ej. Gamla fru Säfves vidtberömda ordentlighet gräfdes af Eleonore upp som ett varnande exempel för dem alla. Konrad var van vid ordning, han hade aldrig sett något slörf i sitt hem. Och detta behagade dem mindre. Clara höjde på axlarna, det var hon, som mest blef tagen i upptuktelse. Det värsta för Clara var emellertid, att hennes fästman, som hade haft den lofvärda vanan att anse allt hvad hon gjorde för höjden af fullkomlighet, också kände sig orolig öfver att den nye svågern ej skulle ha skäl till full belåtenhet. Mazère hade, långt innan han blifvit besvägrad med sin principal, tagit Säfve till mönster i allt, i uppträdande, i klädedräkt, i talesätt. Han var emellertid ej lycklig i dessa bemödanden. Det blef en dålig kopia.

Allt det som hos Konrad Säfve var äkta begåfning, intressen, kunskaper, blef hos Mazère tillgjordt och snobbigt. Säfve hade en lifsvurm, samlandet af gamla handskrifter och kopparstick, för hvilkas förvärfvande han hvarken skydde besvär eller kostnad och hvilka han studerade med det djupaste intresse och älskade som sitt hjärtas barn. Mazère kände också en oemotståndlig samlarevurm uppstiga i sitt bröst, fast

han ej kunde bestämma sig för hvad han egentligen skulle samla. Säfve, som ofta förargade sig åt Mazère men lika ofta skrattade åt honom, föreslog honom en knapp- eller käppsamling. Men det ville han inte höra talas om, utan bestämde sig i stället för keramik. Han bevistade alla möjliga och omöjliga auktioner och köpte gammalt porslin hos torpare och båtsmän, hvika ansågo honom för »stollig». Det var värdefullt och värdelöst om hvartannat men allt mycket för högt betaldt. Clara var särdeles belåten med samlingen. Den skulle dekorera väggarne i deras matsal, det var sista modet och bra mycket roligare att ha i sina rum än gamla murkna böcker och planschverk, som inte en gång lämpade sig att ligga framme på salongsbordet.⁴

De båda systrarnas utstyrel gjordes fullkomligt lika. Clara fick inte ett broderi, inte en spets, inte en lyxsak mindre eller mindre fin än Eleonore, fast deras vilkor skulle bli så helt olika. Men häröfver reflekterade hvarken modren eller Clara, och Eleonore ansåg det inte så viktigt; när hon blef gift, kunde hon alltid skaffa sig det som fattades, och då skulle hon nog sörja för, att det blefve olika. För öfrigt hade hon från sin spädaste barndom haft den fasta inre öfvertygelsen, att det, som var hennes, endast därför att det *var* hennes, var bättre än andras, äfven om det härledde sig från samma stycke. »Min klädning», »mitt damast», »mina skurtrasor» voro heliga ting, noblare och högre än alla andra af samma slag.

Fru Lundbäck hade önskat ställa till ett större dubbelbröllop, men detta ville hvarken Eleonore eller Clara gå in på. De ville hvardera ha sin dag.

Eleonores bruddräkt blef i detalj beskrifven i alla tidningar.

Säfve, som på kontoret lät Kurt styra med affärerna efter sitt hufvud, och som åtagit sig det mera mekaniska att sköta kassan, fick nu en passion, nämligen att bygga sitt nya hus. Han köpte en stor tomt vid Kungsportsavenyen, på hvilken uppfördes ett fullkomligt palats i italiensk renaissance. Allt anskaffades af det allra bästa material. Inredningen blef ytterst elegant med en solid, möjligen något stel och kall lyx.

Säfves intresse koncentrerade sig emellertid på ett rum, biblioteket, som från golf till tak fylldes med böcker, af hans egna pietetsfulla händer ordnade i hyllor och skåp. De, som sett S:t Lorenzobiblioteket i Firenze, visste hvilken förebild Säfve haft i tankarne. Öfver alla andra detaljer, möbler och dylikt hade Eleonore full bestämmanderätt, och den gamla satsen, att ju enklare man blifvit uppfostrad, desto större pretentioner får man, när man får något, besannades äfven här. Hvem kunde tro, att Eleonore Lundbäck, som haft det så tarfligt i sitt hem, kunde förstå sig på all denna raffinerade lyx! Och alla de bekvämligheter, hvilka på en gång blefvo alldeles nödvändiga för henne, som hittills bott i samma rum som de tre systrarna och endast haft några hängare i ett gemensamt klädskap och ett par lådor i en byrå för sin räkning! Man talade om tretti skåp!

Efterfrågan på de stora, modernt inredda våningarne blef allt större, i den mån Eleonores ungdomsvänner fingo ryktesvis eller personligen inblick i hennes blifvande hem. Tills det blef färdigt, det dröjde ett par år, måste de nygifva nöja sig med

den gammalmodiga våningen i Säfves föräldrahem vid Södra Hamngatan.

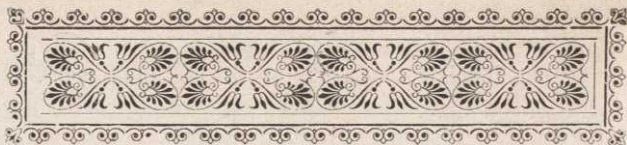
Ändtligen blefvo Eleonores flickdrömmar i allt, där hon ej ändrat tycke och smak, i de minsta detaljer realiserade. Från det gamla Säfveska huset, en gång föremål för hennes oskrymtade beundran, åkte hon till sitt eget nyinredda, präktiga, i det charmanta ekipaget, stadens elegantaste, och såväl kusk som betjänt buro det ljusgrå livré med silfverknappar, hon så ofta och så noga beskrifvit för sina systrar, att dessa knappt kunde föreställa sig, att de sågo det för första gången.

Det blänkte af seldonen, hästarne kråmade sig, kusken satt styf och stolt, betjänten höll armarne korsade öfver bröstet, båda hade violbuketter i knapphålet.

Hjulen rullade ljudlöst fram på sina gummiringar. Fru Eleonore lutade sig tillbaka mot vagnens mjuka kuddar. Hon kände, att hon äntligen kommit i den rätta infattningen.

III.

Men Konrad, att du inte kommer in, det är bra oartigt mot Kurt, du försvinner utan att låtsas om någonting, och så sitter du här och läser och röker.

— Jag tycker, att han och jag äro tillräckligt med hvarandra veckan igenom, — idag är det söndag — han sträckte på sig — det är skönt att komma litet undan affärerna — för mycket är för mycket. Kurt tycker för resten precis detsamma, han har mycket treffigare med dig.

— Det är inte något sätt. — Nå kommer du?

— Så småningom, men inte skall du låta Kurt sitta ensam så länge Eleonore. Det är bra oartigt.

— Barnen äro inne hos honom.

När hon kom in i kabinettet satt Kurt ganska riktigt med lilla Carl Henrik på knäet, under det Wilhelmina stod bredvid honom ifrigt pratande. Vänskapen mellan Kurt och Eleonore — det hade aldrig varit något annat än vänskap, påstod Eleonore, som inom sig dock trodde sig veta, hvarför Kurt aldrig ville gifta sig — hade fortsatt äfven sedan hon blifvit fru Säfve.

Det ansågs både af henne själf och andra som ett bevis på hennes stora klokhet, att hon fått det så. Hon hade också den stora tillfredsställelsen att veta sig vara den sammanbindande länken mellan de båda kompanjonerna, hvilkas förhållande var godt utan att vara intimt eller förtroligt.

Kurt kunde aldrig riktigt smälta, att en så opraktisk affärsman som Säfve i andra afseenden var honom öfverlägsen, och Säfve, som å sin sida beundrade Kurts affärs geni och duglighet och satte stort värde på honom som karaktär, tyckte, att han i privatlivet var utan alla intressen. Eleonore höll däremot mycket af honom, och han beundrade henne ofantligt.

Allt sedan sitt giftermål eller, närmare bestämdt, allt sedan Kurt skulle inrätta sitt ungarlshem, hade hon ställt och styrt för honom. Det hade börjat med att Kurt bedt henne se efter, om något felades i hushållsväg, och slutade med att han ej köpte något utan att rådfråga henne. Hon hade nämligen förmåga att öfvertyga andra, liksom hon själf var öfvertygad därom, att allt först då var fullkomligt som det borde vara, när hon lagt sin hand vid det. Hon var dessutom i besittning af denna egendomliga form af hjälpsamhet, som består däri, att man ej tolererar att någon kan hjälpa sig själf. Kort sagdt, hon styrde och ställde nästan lika mycket i båda kompanjonernas hem, och hon tyckte också, att det var fullkomligt i sin ordning, att Kurt visade henne all möjlig tacksamhet och erkänsla. Hon hade så vant sig vid, att han vid hvarje tänkbart tillfälle uppvaktade henne med blommor och presenter, arrangerade tillställningar för henne, än i sitt hem, än i en af stadens finaste restauranter,

— vid hvilka hon var den själfskrifna värdinnan — att hon numera rent utaf var i behof af den beundrande och vördnadsfulla hyllning, Kurt egnade henne. Konrad beundrade henne också men på ett annat sätt, han var stolt öfver hennes utseende och kände sig alltid smickrad, när hon på børsbalerna väckte ovanlig uppmärksamhet genom sin toalett och skönhet. Kurt hyllade däremot hennes andra förtjänster, hennes stora klokhet, praktiskhet, soliditet och affärshufvud, allt egenskaper, hvilka Säfve antingen ej lade märke till eller ej visste behörigt uppskatta. Eleonore förstod denna skillnad och tyckte mer om att bli beundrad för sin andliga än för sin kroppsliga fullkomlighet, kanske därför att hennes skönhet var obestriddig.

— Konrad hade somnat inne på soffan, sade hon, när hon kom in till Kurt, — han har varit så trött hela dagen. Det var ovanligt sent slut i går afton hos Kronfelts. Eleonore tyckte det var artigare att förebära en dylik ursäkt än att helt enkelt säga, att han satt därinne och hade trefligt för sig själf.

Hon hade knappt talat ut, innan tamburklockan ringde. Betjänten kom in och anmälde: Löjtnant von Alten och fru von Alten.

Fru von Alten var Eleonores syster Henrika, sedan ett par år tillbaka gift med en ung löjtnant vid Göta artilleriregemente.

— Det kommer främmande, sade Kurt hastigt, i det han reste sig upp.

— Bara Henrika och hennes man, gå inte!

Kurt stannade, han tyckte alls inte illa om von Alten. Det var en ovanlig officer, som intresserade sig mycket för affärer. Visserligen syntes det honom

betänkligt, att intresset mest rörde sig om spekulationer, på hvilka man i hast kunde bli ofantligt rik. Det var just en dylik spekulation, von Alten ständigt drömde att göra, och han debatterade alla nya företag med sina vänner ur affärsvärlden, företrädesvis med Kurt, som förklarade och skärskådade chanserna för och emot och vanligtvis kom till det nedslående resultatet, att han »inte trodde på det». För sin egen del var von Alten alls inte missnöjd med sin pekuniära ställning, men hans hustru var det dess mera. Hon jämförde sina förhållanden med systrarnas, naturligtvis först och främst med Eleonores, men också med Claras, som »hade det precis lika bra», och resultatet var mycket irriterande. Henrika hade i motsats till Eleonore den innerliga öfvertygelsen, att allt hennes var sämre än andras, och denna öfvertygelse gjorde henne bitter och afundsjuk.

Hvilken skillnad mellan den lifliga, anspråkslösa Henrika Lundbäck, hvars förnöjsamhet och glädje öfver de största bagateller v. Alten som helt ung underlöjtnant så många gånger haft tillfälle att beundra i det Lundbäckska hemmet, något som väsentligt bidragit till, att han vågade risken att gifta sig på sin löjtnantslön och ett högst obetydligt arf, och fru Henrika v. Alten, som vid hemkomsten från teatern grät öfver, att Eleonore naturligtvis hade plats i avantsceenen och Clara där eller i en första radens loge, under det hon fick nöja sig med att sitta på parkett, eller att hon aldrig kunde vara med som alla andra utan fick spara, spara och tänka på hvar liten utgift, under det de — som inte voro förmer än hon — .....

Han var således aldrig särdeles förtjust, när Hen-

rika proponerade besök hos den förmögne svågern, det var som om det var *hans* skuld, att en officer inte kan täfla med grosshandlarne och följa med all deras hejdlösa lyx. Han ville också ha det som de, — och om han vore rik, skulle han ha det så.

För tillfället vurmade han för ett nytt kvasi-vetenskapligt-industriellt företag, i hvilket man »borde vara med» och i hvilket han ovillkorligen skulle »lägga ned sina pengar», om han hade några. Kurt lät honom spörja och svarade honom på sitt vanliga klara, litet långsamma sätt.

Eleonore hade skickat in betjänten till sin man för att anmäla, att det kommit ytterligare gäster, och efter en stund inkom Säfve från sitt rum. Han hade utbytt den korta jackan, han burit inne hos sig, mot en svart rock och såg ut som om han inte alls glädde sig åt de plikter som artig värd, hvilka förestodo honom.

— Är du fullsöfd nu? sade Kurt i en något stucken ton.

— Tack skall du ha, jag har inte sofvit, ljud svaret litet nervöst retligt.

Fru Eleonore gaf Konrad en bedjande blick, då han slog sig ned bredvid herrarne och hörde på deras diskussion om Keely-motorn, under det han lät ett korallhalsband, som hans lilla yngsta dotter lämnat efter sig på bordet, löpa mellan fingrarne. Lika gärna kunde han sitta på kontoret — affärer, alltid affärer!

Under tiden sutto de båda systrarna och pratade.

— Ja, det går an för dig att vara vid godt och jämnt humör — Eleonore hade synbarligen hållit en liten föreläsning för Henrika — som får allt, du pe-

kar på. Hvad var det för ett nytt smycke, du hade på dig i går hos Kronfelts?

— Det var inte nytt, det har jag haft, sedan jag gifte mig.

— De örhängena? Hur kan du säga det?

— Jaså örhängena! — Nej, dem hade Kurt med sig till mig, när han kom hem från Paris för en månad sedan.

— Och på din födelsedag gaf han dig den charmanta resenecessären! Tycker du inte det är genant, att han ger dig så dyrbara presenter?

— Nej, det gör jag verkligen inte, jag kan så väl förstå, att Kurt tycker det är roligt att visa mig en liten uppmärksamhet då och då, han har ju som ett hem hos oss, och det vet man väl hvad det betyder för en ungtkarl, och dessutom hjälper jag ju honom med alla hans husliga angelägenheter, instruerar hans tjänstefolk och öfverser allt, nej, jag tycker det är helt naturligt.

Hvad det var likt Eleonore att anse all uppmärksamhet, som visades henne, som den naturligaste sak i världen! Hon hade sedan sitt giftermål en om möjligt högre tanke om sig själf.

† Denna inre belåtenhet gaf sig allt som oftast uttryck i en lugn öfversittareton, som systrarna hade svårt att smälta, och som hos Clara framkallade ett trotsigt försök att visa att hon var lika god som Eleonore, under det Henrika blef retlig och ond. Hela skillnaden var, att Eleonore haft lycka med sig.

Det ringde åter på tamburdörren. Kurt reste sig till hälften upp men satte sig ner igen, då Säfve sade:

— Du är väl inte rädd för Mazère, det är bara han och Clara. Jag hör det på rösterna.

Clara kom infrasande i en lång släpande sidenklädning. Hon hade ej lagt af pälskappan i tamburen utan bar den löst kastad öfver axlarne, — det rödgula yfviga skinnbrämet var särdeles klädsamt. Hon höll tillsammans kappan med ena handen men ej så tätt, att icke mellan brämet skymtade fram en bländhvit hals, på hvilken en rad äkta pärlor med ett juvelsmycke blänkte. Mazère var klädd i frackhabit och hade sin chapeau claque i handen.

När Clara kommit midt i rummet, lät hon kappan glida ner och visade sig i djupt décolleterad balskrud.

— Charmant, min kära svägerska, mycket lyckad, jag gör dig min komplimang, sade von Alten.

— Ja, är det inte öfverdådigt stiltigt! Det är det allra nyaste, — sade Mazère förtjust. Den dräkten påminner om en vårhimmel med hvita skyar, — inte sant Säfve?

— Jo, mycket genomskinliga skyar.

— Ja, det visste jag du skulle tycka. Jag höll styft på att hon skulle komma hit och visa sig för dig och Eleonore. Det var roligt, att du också var här Henrika, en riktig tur.

Löjtnant v. Alten såg på sin hustru och märkte hvilket utsökt nöje hon hade.

Sedan Kurt hälsat på Clara, hade han vändt sig om mot fönstret och såg ut. Det låg något mycket utmärkande i Claras dräkt, och den djupt uringade klädningen, som visade den yppiga bystens konturer, generade honom. Han tyckte inte om, att bättre kvinnor blotta sig.

— Ni ska' ju på det Håkansonska bröllopet, sade Säfve, i det han sköt fram en stol åt svägerskan.

— Ja. Mazère såg på sin klocka. — Vi ha nära en timme på oss.

— Hvad tycker du Eleonore? sade Clara, i de hon drog ner chemisetten, som krupit upp.

Mazère hade fått Säfve i ett hörn och hviskade mycket ifrigt med honom.

— Jo, jag tycker den är bra, sade Eleonore med sin kritiska blick, men mitt gröna siden var mycket tjockare, det är ett helt annat tyg.

— Nej, det är precis samma kvalitet. Jag förskref efter ditt prof.

— Det är omöjligt. Vet du hvad mitt kostar?

— Ja, det vet jag (hon hviskade priset, men ej så lågt att icke Henrika hörde och noterade det), mitt kostar det samma.

— Att du har råd att sy alla dina klädningar hos fru Hellqvist, det är visst den tredje i vinter. Jag har icke kunnat göra mig något nytt, sade Henrika.

— Åh, det är minsann inte dyrare att sy där än hos någon annan. Om man kommer öfverens om priset förut, så man vet ju fullkomligt, hvad man skall ge. Herr Kurt, kom hit ett ögonblick, så skall jag visa er något!

Kurt satt åter fördjupad i ett allvarligt samtal med von Alten, som på sin hustrus min efter inspektionen af Claras dräkt märkte, att han fick skynda sig att snart bli rik. Kurt svarade ett tåligt: »Ja, fru Mazère,» men satt fortfarande kvar på sin plats.

— Ser ni mina örhängen, herr Kurt? — Kurt satte på sig sin pince-nez, han var mycket närsynt.

Det var märkvärdigt, hvad man såg tydligt genom den, både örhängena och allt annat.

— De äro ju alldeles lika med mina, utbrast Eleonore med ej fullständigt oblandad beundran.

— Ja visst. Mins ni herr Kurt, att ni slog vad med mig, att jag inte kunde få reda på adressen i Paris, men det gick ändå. Nu skall ni få ge mig något riktigt gentilt, efter som jag vunnit!

— Ja, det var utomordentligt kviekt gjordt af unge Skog, sade Mazère, det är han, som besörjt dem. Han reste i tisdags åtta dagar och redan i förgår hade jag dem på kontoret. Och alls inte så dyra, som jag trott, förhållandevis riktigt billiga.

Kurt blef mörkröd. Nåja, det gjorde ju detsamma hvad de kostade, men inte tyckte han de voro så märkvärdigt billiga, åtminstone inte dem, han gifvit fru Eleonore. Claras örhängen föreföllo att vara fullkomligt lika, han kunde inte allt för noga granska dem, det skulle i mer än en mening varit indiskret, men de måste antingen vara oäkta eller också hade hon något maskopi med unge Skog, den odågan. Fru Clara afbröt emellertid hastigt samtalet. Hvarken Eleonore eller Henrika tycktes gouter det nya smycket.

— Jag har läst Ruskin, sedan vi sist råkades, yttrade Mazère, vänd till Säfve. Du sade ju, att man ovillkorligen borde läsa honom.

— Det sa' jag inte precis, jag talade, om jag mins rätt, med härads höfding Asker och sade, att han borde läsa Ruskin.

— Det är en märkvärdig stil, du!

Säfve inlät sig ej på stilfrågan, det fanns ingen-

ting, som irriterade hans nerver till den grad som att höra Mazère resonnera litteratur, då föredrog han till och med de andras affärstal, det var åtminstone ingen humbug i det. Allra mest hade han dock föredragit att ha fått vara i fred i sitt bibliotek med legendboken, han nyss kommit öfver. Det var en verklig frestelse för honom att vända sina gäster ryggen, han längtade dit in, formligen längtade.

IV.

§äfve kom in i sin hustrus toalettrum för att säga godnatt till henne. Hon stod framför spegelskåpet och redde ut sitt långa, blonda hår för natten.

— Om jag begrep, hvarför Kurt inte gifter sig, sade han plötsligen, som om han fortsatt någon intim tankegång.

— Hvarför skulle han göra det? sade Eleonore i det hon samlade håret i en tjock knut i nacken. Han kan verkligen aldrig få det bättre än han har det nu, med ett sådant hem som vårt, där han kan komma och gå som han behagar, och med en sådan utmärkt hushållerska som fröken Andersson. Nej, han gifter sig minsann inte. Han är just skapad till att bli en gammal ungarl.

— Han — undrar det! Han är för resten inte så gammal, inte mer än fyrtitvå år. Äldre män ha gift sig.

— Det kan nog hända, men han gör det bestämdt inte, svarade Eleonore med sin vanliga säkerhet, inför hvilken det ej gafs någon appell.

En dag, då Kurt åter spisade middag hos sin kompanjon, frågade Säfve honom rent ut, hvarför han inte gifte sig. Fru Säfve hade som vanligt tur, han svarade nästan med hennes egna ord. — Därför att jag har det så bra som jag har det. Också fick Säfve en blick, som betydde: »Hvad var det jag sade? Du ser, jag har alltid rätt!»

— Men hvad är det egentligen för ett lif att gå och bli en gammal ungarl. Du skulle just passa att vara en uppmärksam och artig man för en liten, vacker hustru.

— Käre bror, du har lätt att tala. Hvem vet, — om det fanns en annan fru Säfve! Men så länge det inte finns, och det gör det inte.

Fru Säfve svarade på den obligatoriska artigheten, »att det kunde man ju aldrig veta.» Att hon emellertid inte trodde på möjligheten däraf, var inte svårt att förstå. Och hvad hon hjälpte honom med, inte var det att söka upp denna lilla vackra hustru! Hos Säfves umgingos påfallande få unga flickor.

Nästa sommar, Säfves hade då varit gifta ungefär tio år, hade Kurt, som vanligtvis lät sin kompanjon ha fritt under sommaren, tagit sig ett par månaders ledighet och farit till Marstrand. När han kom tillbaka, ville fru Eleonore höra litet om hans sejour där, hvad han företagit sig, hvem han varit mest tillsammans med o. s. v. Han rodnade så våldsamt, innan han kom sig för att svara, att hon blef intresserad.

— Ett par mycket treffiga Stockholmsfamiljer.

— Hvilka då?

Han räknade upp några namn, slutande med måla-
ren Lindaus.

— Jag trodde, han var bosatt i Paris.

— Det är han också, de äro bara hemma öfver
sommaren.

— Inga unga flickor? frågade Säfve försåtligt.

— Jo, Lindau hade en ung syster med.

Säfve lättade sitt hjärta med ett meningsfullt hm.

Fru Säfve bytte genast om samtalsämne, hon hade
takt.

I början af November gjorde Kurt en affärsresa till
Stockholm. Han var borta ungefär en vecka och
tycktes vara mycket belåten med hvad han uträttat,
åtminstone påstod han det, när han om aftonen efter
sin hemkomst satt i det Säfveska kabinetet, där fru
Säfve broderade och hennes man satt och berättade
sagor för baby.

— Råkade du dina Marstrandsbekanta? frågade
Säfve plötsligen, i det han afbröt historien om den
lilla sjöjungfrun.

— Ja, det gjorde jag — alla utom Lindaus —
de hade rest tillbaka till Paris.

— Systemen också? frågade Säfve med en vänlig
plirning med ögonen. Hans kompanjon böjde sig ned
och tog upp en silkeshärfva, som fru Säfve tappat.

— Nej, hon är i Stockholm hos sin mormor. Hon
är inte bosatt i Paris. Hon var endast där på besök
hos sin bror och svägerska ett par, tre vintrar.

-- För att roa sig?

— Nej, för att måla. Hon är målarinna.

— Jaså.

Vid jultiden for Kurt återigen till Stockholm, den-

na gång var det alls inte för affärer utan för att träffa en norrlandsbekant.

Fru Säfve beklagade att han skulle behöfva resa just då. Hur skulle han kunna undvara deras trefliga julafton?

På julafton kom det som vanligt dyrbara presenter från Kurt till Eleonore och barnen.

Så ringde det på tamburklockan. Ett telegram till »Fru Eleonore Säfve, Göteborg.»

Hon tog sin brodérsax och klippte upp kuvertet.
»Hjärtligaste julhälsningar kära vännerna!

Öfverlycklig meddelar morgon eklaterar förlofning med Wanda Lindau.

Kurt.»

Fru Eleonore skiftade färg. Det var som en personlig förolämpning detta, att Kurt förlofvat sig, fast hon varit så säker på att han ej skulle göra det, då han ju aldrig kunde glömma sin första kärlek. Och därtill på ett sådant sätt — utan att han frågat henne till råds, utan att ha anförtrott sig till henne, som han var skyldig så mycken tacksamhet.

Och det som inte minst förargade henne var, att Konrad skulle få rätt. Han gjorde ej saken bättre genom att utbrista: — Nå, det ser allt ändå ut, som om Kurt tänkte gifta sig!

Det sades i en litet maliciös ton, fast det endast skulle föreställa ett konstaterande af faktum.

Eleonore svarade ej. Hon teg ihjäl detta ämne, som hon vanligtvis gjorde med de ämnen, som miss-hagade henne.

Hon förgick sig aldrig.

Det låg en viss stelhet öfver Eleonores första möte

med Kurt, som samma dag, han återvände från Stockholm kom upp till henne.

— Ja, hvad säger ni om mig, fru Säfve? sade han, i det han satte sig.

— Ja, hvad skall jag säga. — — Jag blef allt mycket öfverraskad. Ni har ju alltid påstått, att ni var för gammal att gifta er —

— Det trodde jag, men så vet ni — — Han var synbarligen förlägen och drog sig för att säga, att han gått och förälskat sig som en skolpojke.

— Hur gammal är er fästmö egentligen? frågade Eleonore efter en stund.

— Hon är tjugoett år.

— Så ung, — då är ni precis dubbelt så gammal som hon. Fru Säfve var mycket flink i hufvudräkning. Faktum var odisputabelt.

Kurt uppehöll sig också ej därvid, utan sade blott: Ni var väl inte stort äldre än Wanda, när ni gifte er?

— Nej, det var ungefär detsamma. Tonen var ej så uppmuntrande som ordalagen, den sade: *Jag* var ej som andra unga flickor. Hon fortsatte också: Det beror ju alldeles på, hurudan er fästmö är, kanske hon är ovanligt allvarlig och mogen för sina år, det är ju så olika.

— Wanda är mycket liflig, sade Kurt litet osäkert.

— Får jag se hennes porträtt?

Han tog långsamt, med en nästan smekande ömhet fram ett litet etui ur bröstfickan på sin rock och räckte det till fru Säfve.

— Hon är ingen skönhet, sade han i en ton, som tydligen ville bli motsagd.

Fru Säfve motsade honom ej. Tystnaden, som

uppstod, under det hon noga skärskådade bilden, blef slutligen så tryckande, att Kurt hastigt inföll, i det han sträckte ut handen för att återfå porträttet: — Men hon är mycket söt, åtminstone tycker jag det.

— Hon ser glad ut, sade fru Eleonore slutligen, men det måtte vara ett dåligt porträtt, man kan ju inte ens se om hon är ljus eller mörk

— Hon är mörk, hon har bruna ögon och — nej, man kan inte beskrifva henne, åtminstone kan jag det inte, hon är som sagdt inte alls regelbunden eller ens vacker, men hon är — — Han letade efter ett ord, som felades honom —

— Det har jag hört också från mindre partiskt håll, sade Säfve, som i detsamma kom in. Får jag gratulera dig min bror, det gjorde du mycket rätt i. När tänker du gifta dig?

Kurt strålade upp vid Säfves vänlighet.

— Så fort jag blir i ordning. Vi ha ju ingenting att vänta på. Men jag kommer att besvara din hustru som vanligt. Vill ni hjälpa mig litet, fru Säfve? Jag tänker inte skaffa mig mycket nytt, jag skall göra allt så lindrigt för er som möjligt.

— Hon gör det så gärna, svarade Säfve genast. Hon vet ingenting roligare än att inrätta våningar och köpa möbler för sig eller andra.

Eleonore svarade ej. Hon tyckte inte om, att Konrad gjorde det så lätt för Kurt. Hon skulle hjälpa honom efter han behöfde henne, men han skulle inte tro, att det var för hennes nöjes skull.

— Men om nu er fästmö inte blir belåten med mitt sätt att ordna, sade hon slutligen, sedan hon en stund sytt på sitt broderi.

— Åh, det gör hon nog, i värsta fall får hon ändra, när hon kommer hit ner.

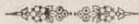
— Hvad Kurt var klumpig, som alla män för resten. Var det nu ett sätt?

— Jag har talat så mycket med henne om er, fortsatte han, hon gläder sig att göra er bekantskap. Ni kan inte låta bli att tycka om henne, det är jag alldeles säker på.

— Fru Säfve hoppades det utan någon vidare entusiasm. Kurt såg förvirrad på henne. Det där humöret kände han alls inte till. Det var som om hon vore stött på honom. Hvarför? Kanske därför att han inte berättat henne förut. Men det hade han ju inte kunnat. Tänk, om han fått en korg! Han visste dessutom med sig, att hans förlofning var så vidt skild från det förnuftsparti, en man på några och fyrtio bör göra men aldrig gör, som väl möjligt. Men detta kände han instinktmässigt att han ej kunde tala med fru Säfve om. Han råkade istället att säga det bästa, han under slika omständigheter kunde ha funnit på.

— Ni vill väl hjälpa henne tillrätta i början, hon är så oerfaren — och ni förstår allting så utmärkt.

Det var första gången under detta samtal, som hon och Kurt voro af samma mening, och hon tinade så småningom upp.

V.

Som herrskapet Mazère inte lefde efter sina egna tillgångar utan efter andras, närmast efter Säfves, kom det sig, att fru Clara Mazère redan länge tyckt att deras våning på Avenyen var för liten för dem.

Fru Mazère gjorde allt som oftast dylika dyrbara upptäckter.

En vacker dag gick hon således upp till Kurt på kontoret, och proponerade, att han skulle öfvertaga deras kontrakt, som ännu gällde tre år.

Kurt var glad öfver att ej behöfva besvåra fru Säfve mer än han redan gjort. De hade tillsammans genomgått sê mycket. Först alla våningar, som stodo under inredning. De respektive värdarne blefvo ögonblickligen eftertelefonerade, så snart verkmästarne fingo klart för sig, hvilken den eleganta damen och hennes uppvaktande kavaljer voro.

Och så började klättringen mellan murbrukstråg och öfver ställningar, uppför fint slipade stentrappor, belagda med träklampar för att hindra slitning, in i

rum försedda med bjelkar och fyllning men utan golf. Värden gick förut och gjorde les honneurs för fru Säfve. Kurt var slagen af häpnadsfull beundran öfver den storartade fantasi, hans följeslagerska lade i dagen, där hon med försiktigt upplyftad klädning, stående under en ställning och i det vildaste kors- och tvärdrag från alla de tomma fönsteröppningarna, hade klart för sig hvar hörnskåpet skulle hänga och étagèren stå.

Men en ännu värre pröfning för Kurt hade varit att bese redan bebodda världar. Han hade känsla af, att man i de hem, de genomgått, ej kunnat undandra- ga deras granskande och kritiska blickar den minsta lilla intima vrå. Han hade aldrig till fullo förstått, hvilken stormakt fru Säfve var, förr än han såg den respekt och förskräckelse, hon ingaf såväl unga, osäkra små fruar, som erfarna husmödrar, hörde alla de ursäkter, som framstammades öfver att det just idag ej var som det eljes brukade vara, att fru Säfve olyckligtvis råkat komma, när de just hade storstädning, eller inte hade storstädning. Kurt kunde inte uppfatta, hvilket som var det olyckligaste. Men han förstod, att det kunde vara betänkligt nog för somliga, att se fru Eleonore höja det långa sköldpaddskaftet på lorgnetten, och med den för ögat skärskåda skåp och skafferier.

Han kände det otrefligt att vara närmaste anledning till, att allt detta obehag drogs öfver oskyldiga, olyckliga medmänniskors hufvuden, och antog därför genast Clara Mazères förslag.

Hvad sjelfva bosättningen och möbeluppköpen angår, häpnade Kurt öfver »allt det man måste ha», »allt det man inte kunde undvara», »allt det som nöd-

vändigt skulle vara just så och inte annorlunda», väl till förståendes, inte hvad han och Wanda inte kunde undvara, utan hvad kretsen Säfve, Kurt & Comp. fordrade. Somliga i Kurts tycke vackra och ändamålsenliga saker, som han hade i sin ego, och som fru Säfve helt nyligen hjälpt honom att köpa, kasserades oåterkalleligen. I år hade man åttkantiga matbord i stället för aflånga, och då kunde man inte spisa vid andra än åttkantiga. Man hade två små buffeter i stället för en stor, korta chaiselonguer i stället för långa. Det måste vara just så, något annat var omöjligt och otänkbart. Kurts osäkra invändningar slopades med ett:

— »Tror ni, att jag förstår det här», och som denna fråga ovillkorligen kräfdde ett jakande svar, och som det hela ju endast var en penningefråga och han visst inte ville att Wanda inte skulle ha det lika bra som alla andra, gick han in på allt. Han reflekterade ej öfver, hur det kom sig, att det var det Säfveska husets efterappare, som måste ha det just så, som modet för året fordrade, oupphörligen fingo köpa nytt och kassera det gamla, under det Säfves själfva, åtminstone hvad möbleringen angår, visserligen årligen lade till åtskilligt men aldrig fullkomligt ändrade. Fru Eleonore kunde ha upplyst honom därom, det var därför att deras hem från början varit fullkomligt.

Alla beundrade henne, som utan att försumma hem, man och barn kunde ställa allt i ordning för de nygifta, det ville hennes energi och förmåga till.

Hon gjorde allt, fästade de förgyllda små nubbarne på hvita spetsar öfver skärt siden i linneskåpet, ordnade hvar serviett, en för en, så att högarne lågo hårfint jämna, mellan hvart dussin stack hon in en skär

rosett, det tog sig bra ut på samma gång det var praktiskt. Hon fyllde det lilla sybordet med allt tänkbart, från stoppnålarne till de sorterade trädrul-larne, från gulfingerborgen till den brokiga silkesflä-tan, där alla färgers finaste nyanser voro representerade.

Hon ordnade glasservisen efter sin egen väl-grundade »princip», först de små likörglasen och bakom dem, i gradvis stigande storlekar, snörräta linier af blixtrande kristallglas, flankerade af små vattenkaraf-finer i pluntform och smärta, graciösa vinkannor. Li-kaledes ordnades porslinsskänken efter öfvertänt plan och metod. Hyllorna i köket öfverdrogos med uthug-get grönt lädercloth, den rödblänkande kopparn tog sig bäst ut med den gröna reflexen, likom silfret bäst framträdde mot den svarta sammeten, som beklädde buffeternas inre. Hon gjorde allt, allt. Att Kurts husfolk och åtskilliga hjälpredor stodo med korslagda armar och sågo på, hur hon arbetade, fick man taga för afgjort.

— Det ser ut som ett riktigt dockskåp, utbrast Kurt förtjust och tacksam samma dag, han for upp till Stockholm för att fira sitt bröllop. Han var en-dast ledsen för en sak, och det var, att han ej kunde öfvertala fru Säfve att bevista det. Hon kunde omöj-ligen komma ifrån. Däremot for Konrad.

* * *

Kurt och hans unga fru skulle komma om ett par timmar, och fru Eleonore gick för sista gången ige-nom våningen för att se, om allt var som det borde vara. Det var det. — Den f. d. Mazèrska våningen

hade fått en helt annan prägel än under Claras tid. Det låg nu något oändligt, solidt och korrekt öfver det hela, som tillfredställde Eleonore. Alla möblerna voro beställda efter rummen och passade på centimetern in i de förutbestämda platserna som smycken i sina etuier. De stodo där, de skulle stå och måste stå, från första dagen till den sista.

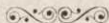
Om Kurt bara inte varit så envis med salongen och så alldeles bestämd i att inte använda någon enfärgad damast till öfverklädsel. Fru Säfve hade röstat på ljusblått, men det visste han särskildt var en färg, som Wanda inte kunde med. Han hade i stället förskrifvit ett mycket präktigt gobelintyg från Paris, som ingen människa kunde tro var dubbelt så dyrt som det dyraste siden.

De matta färgerna på det stiliserade mönstret, ett frukt- och blomstermönster, gjorde sig inte alls, tyckte fru Eleonore, dessutom blef rummet mörkt däraf. Det hade Kurt velat, att tapetseraren skulle afhjälpa genom att arrangera de mörka plyschgardinerna litet mer isärdragna, men det var ju omöjligt, i år brukades nästan alldeles fördragna gardiner. Som emellertid den sista soffan och de sista stolarne kommit först för en half timme sedan, hade fru Säfve fått ordna det därinne så symetriskt som möjligt — som hennes egen salong kunde det naturligtvis inte bli, men det var heller inte meningen.

Husjungfrun dukade i salen. Det formligen sved i Eleonores hjärta att rubba duktyget i linneskåpet, och hon gick genast tillbaka ditin för att ytterligare räta på servietthögen. Mätte bara fru Kurt vara or-

dentlig! Hon var så ung! Nåja, inte yngre än Eleonore varit, när hon gifte sig, och inte heller nu var hon gammal, nyss fyllda trettitre år, så det berodde alls inte på åldern.

Hon lät tända alla ljusen i kronorna och taklampan i sängkammaren. Så! Nu kunde de komma när som helst.

VI.

Fru Säfve väntade de nygiftas visit.

Iklädd en bordeauxfärgad, broderad ylleklädning, som tog sig förträffligt ut mot det blonda håret och den vackra hyn, satt hon med arbetskorgen framför sig och broderiet i knäet. Hon hade tänkt sig mottagandet som så: Betjänten skulle naturligtvis anmäla de nygifta, hon skulle resa sig upp och taga emot dem i dörröppningen med de ljusblå sidendraperierna som fond — det fanns ingenting, som klädde henne som ljusblått, det gick så systerbt både mot håret och den röda klädningen. Och så skulle hon vara charmant beskyddande. Hon hade öfvervägt hvarje ord.

Men betjänten kom icke in och anmälde.

I stället hörde hon en klingande flickröst säga tämligen högt: — Det behöfs inte, Wilhelm, jag presenterar mig själf!

En smidig, ungdomlig gestalt visade sig i dörröppningen mellan sidendraperierna.

— Goddag fru Säfve! Får jag lof att kyssa er och tacka för allt besvär, ni haft för oss?

Hon väntade ej på svar utan kysste henne.

Eleonore var alldeles förbluffad. Hon var inte van att tagas så där en camerade — med storm. Hela hennes välkomsttal var omöjligt att framföra.

Fru Kurt nickade åt sin man, som stod kvar i dörren och såg på henne med förtjusta blickar. Var det detta uttryck af beundran för en annan, som i fru Säfves ögon missklädde Kurt, eller var det något annat, nog af hon märkte för första gången, att han med sin undersätsiga figur, sitt godmodiga fylliga ansikte, sina svarta sträfva polisonger och små plirande ögon, egentligen var en ganska ful karl. Förut, så länge hon ansett honom för sin speciella tillhörighet, hade hon alltid hållit på hans utseende.

Han kom in, drog fram en stol, satte sig och lät sin hustru föra ordet. Fru Eleonore hade kommit så ur koncepterna genom Wandas ogenerade uppträdande, att hon inte kunde konversera. Hon hade gjort sig en föreställning om den unga frun, som alldeles inte slog in, och det förargade henne, dels därför att hon misstagit sig och dels därför att den fru Kurt hon tänkt sig, skulle passat henne så långt bättre än den verkliga, som alldeles inte såg ut att behöfva protegeras. Det var onekligen ett dåligt porträtt, Kurt visat henne, det gaf inte något intryck af Wanda. Visst inte, att hon var vacker, hon hade ej ett vackert drag, möjligen de ljusbruna ögonen med sin kvicka och på samma gång varma blick och de ovanligt långa ögonhåren. Jo, de voro väl vackra. Figuren också kanske — och det krusiga håret, fast det var alldeles omodernt och själfsvåldigt uppsatt och föll ner öfver

pannan ej i en bränd och ordnad lugg utan i en nyckfull lock.

Men det var ett sprittande lif i hvarje drag, något som porträttet ej kunnat återgifva och som gjorde, att helintrycket blef ett helt annat än man väntat.

Jaså, fru Kurt ville lägga an på enkelhet. Hennes toalett passade långt bättre för en ung flicka, som ämnade sig tillen skridskobana, än för en rik fru, som gör visiter. En mörkblå klädning, en halflång, tätt åtsittande paletå med uppslagen skinnkrage och på hufvudet en liten rund, spansk baret. Fru Säfve kände sig inför något främmande. Var fru Kurt verkligen rättfram, nästan naiv, eller var hon så raffinerad. Det var något i hög grad irriterande.

Fru Kurt var inte svår att bli bekant med, det vill säga, hon skulle ej varit det för någon, som velat gå henne till mötes på halfva vägen, men det ville inte fru Säfve. Hon var misslynt och stel, ty efter den lilla flyktiga tacksägelsen vid inträdet, nämde Wanda ej våningen med ett ord, och då fru Säfve efter en stund slog fram, att hon hoppades fru Kurt var nöjd med sitt hem, svarade denna ett vänligt »ja, det är jag visst», och fortsatte så att berätta ett par lustiga missöden, som händt vid deras bröllop, hvilka hon föresatt sig, att hon och inte fru Säfves man skulle berätta för henne. Han hade nämligen hotat, att han skulle tala om dem på sitt sätt, men som han lyckligtvis stannat kvar i Stockholm ett par dagar efter dem, så hade hon ändå kommit först. — Det lät, som om det varit fråga om en kapplöpning. Hon talade mycket fort, orden nästan snubblade öfver hvar-

andra, stundtals, när hon blef riktigt ifrig, gjorde det intryck af att hon stammade.

På en gång reste hon sig upp för att betrakta en tafla, som hängde på den ena kortväggen.

— Den där är bra, sade hon.

— Ja, det vill jag tro, svarade fru Säfve, nästan stött. Det är en Wahlberg.

— Det har ingenting att betyda, men det är en af hans bästa.

— Det är sant, fru Kurt målar, då kan jag visa några andra tafflor, som ni kommer att tycka om. Hvad säger ni om den här till exempel?

— Skall jag riktigt säga, hvad jag tycker, riktigt uppriktigt?

— Jo, naturligtvis.

— Den är dålig.

— Nej, lilla fru Kurt, det är den nog inte. Det är Tidemand.

— Det ser jag, men den är inte bra.

— Då kanske ni inte tycker om den här heller?

— Jo, jag vet, hvem den är utaf. Det såg jag redan där borta. Men se här är en liten fin bit. Hvar har ni fått den?

— Min man köpte den i Paris förlidet år. Det är inte alls något vidare med den. Den är målad af en ung man, som inte har något namn.

— Då får han ett, om han får lefva, det kan ni vara säker på, och att er man köpt den taflan bevisar, att han är en fin kännare. Se på det här, Wilhelm! — Wilhelm förstår sig mycket bra på tafflor, fast han inte tycker om det allra nyaste. Allt det han har är bra, tillade hon upplysande.

Eleonore var alldeles förbluffad. Det skulle hända henne, att hon skulle bli korrigerad vid klassificeringen af sina egna taflor! Och att Konrad skulle få medhåll i, att den där lilla obetydliga, obegripliga skizzen var det bästa, de hade! De som ärft alla pärlorna från hans fars bekanta samling! Hon tyckte sig märka, att Kurt var generad öfver sin hustrus säkerhet. Det var egentligen det, som stötte fru Säfve, att fru Kurt föreföll så säker, inte precis öfvermodig men fullkomligt säker. Hvad en sådan där säkerhet var obehaglig; man behöfde sannerligen inte förstå sig på taflor, fast man målat på en pariseratelier ett par vintrar och hade en bror, som aldrig fick sälja något!

— Nej, men Wilhelm, nu måste vi gå, annars hinna vi inte upp till dina mostrar, afbröt hon sig plötsligen midt i en mening.

— Ja, det har du rätt i. Nig då vackert för fru Säfve och fråga, när vi få det nöjet att se henne hos oss.

— Ja, det var just det, jag tänkte göra. Det vill säga, jag tänkte be er vara så snäll och inte komma upp på ett par dagar, inte förr än om lördag, allra snarast.

— Men Wanda!

— Ja, ser du, då har jag packat upp våra presenter och de småsaker, jag köpt i Paris och hunnit hänga upp det, som skall hängas, och ställa fram allt det andra. Och då ta sig rummen helt annorlunda ut, personliga och hemtreffiga. Och så skall jag göra några omflyttningar, som inte en gång Wilhelm får veta af. Kom inte förr än om lördag, så är ni snäll!

Tonen var så smekande, att fru Säfve knappt kunde

få fram sitt litet skarpa: »Jag har allt sett de rummen, innan de voro så pass beboeliga, som de nu äro.» Hon sade det egentligen därför, att hon inte sedan skulle ångra, att hon inte sagt det. Man fick inte vara så tanklös som fru Kurt utan att erhålla en tillrättavisning. Inom sig var hon full af beundran öfver sig själf, öfver att hon var så älskvärd och så rättvis att inse, att fru Kurts yttrande berodde på tanklöshet och icke på en afsiktlig mening att förolämpa. Orden hade varit sårande, men de hade sagts med ett tonfall, som om hon hittat på något särdeles vänligt och förekommande. Det var väl detta tonfall och det mjuka sättet, som gjorde att Konrad hört, att Kurts hustru skulle vara så bedårande. Ja, kanske för män, de ha sådan besynnerlig smak, men en kvinna ser allt litet djupare än så. Isynnerhet en kvinna som Eleonore Säfve — hon låter minsann inte duperas sig.

* * *

— Nå, hvad säger du om fru Säfve? Det är ett praktexemplar, sade Kurt, när de gingo ner för traporna.

— Det är hon decideradt — och ganska tråkig, du!

— Hvad säger du, Wanda? Det har aldrig fallit mig in.

— Det var eget, åtminstone var hon inte rolig i dag. Då tycker jag tusen gånger bättre om hennes man. Det var en personlighet.

— När jag tänker på saken, så var hon ovanligt tyst, men det kom sig väl af att du —

— Ja, vi kunde väl inte alla sitta och moltiga. Du såg ut, som om du suttit i kyrkan, och lika kallt

var det i det där hårda kabinettet och den granna salongen. Hvad de hade det fult —

— Fult?

— Ja, och stelt och uttänkt. Tänk bara på salongen. Om den ena hälften af rummet sjunkit ner i jorden, hade man fullständigt kunnat föreställa sig den sjunkna hälften af den kvarstående, så samvetsgrant bildade ju den ena soffan, det ena skåpet, det ena bordet pendant till det andra. Till och med prydnaderna uppträdde ju fullkomligt parvis. Det var mycket väl balanceradt och fasligt likt henne men inte alls likt honom. Jag kan inte tänka mig, att han bor där, och att han är gift med henne, och att detta var den märkvärdiga fru Säfve —

— Hur hade du tänkt dig henne?

— Det vet jag inte — något i min genre, efter du tycker så bra om henne och älskar mig. För det gör du allt, Wilhelm. Hon klippte med ögonen och skrattade, så att de båda raderna friska tänder kommo till syne. Han slukade henne med ögonen och tryckte hennes arm, som hvilade i hans, tätt intill sig.

— Nej, hon är inte alls i din genre.

— Ja, den håller jag heller inte på för resten, alla genrar äro bra utom — du vet hvilken —

— Nå, Wanda — —

De gingo endast på de allra nödvändigaste visiter, hvilka Kurt innerligt önskade ej skulle vara så många. Han försummade för mycket på kontoret, och han längtade dit.

* * *

— Du har väl varit uppe hos Kurts. Det var nästan det första, Säfve yttrade, när han två dagar se-

nare kom hem från Stockholm och han och hans hustru, som mött honom nere vid stationen, rullade fram på Avenyen.

— Nej.

— Är det inte ovänligt, Eleonore?

— Nej, det är det inte, Konrad. Fru Kurt har särskildt bedt mig inte komma, förr än hon hunnit göra våningen litet beboelig.

Säfve teg. Var hans hustru vid det humöret, var det bäst att låta ämnet falla. Det var emellertid bra förargligt att kompanjonens hustru inte tycktes ha gjort något godt intryck. Han själf hade ögonblickligen blifvit intagen af henne. Det låg en obeskriflig charme öfver henne, något friskt, originellt och på samma gång mjukt och kvinligt, något tjusande kvinligt. Han hade tänkt öfver henne mycket dessa dagar. Emellertid beslöt han att behålla sina tankar för sig själf. Men denna gång ville hans hustru inte låta ämnet falla.

— Det är just ingen skönhet, sade hon plötsligen.

— Hvem?

— Fru Kurt.

— Nej. Men hon är mer än det.

— Jaså. Och man förstår sig alls inte på henne. Det är en sådan besynnerlig blandning.

— Märkte du det? Det är just charmen, den där blandningen af barnslig uppsluppenhet, som aldrig slår öfver och verkar ofint, och det obeskrifligt förnäma hos henne. Hon är grande dame ut i fingerspetsarne.

— Artisten Lindaus syster?

— Kommer du ihåg gamla grefvinnan Malcolm, som vi sågo i Marstrand, för några år sedan?

— Damen med de hvita kanonlockarne. Ja visst,

hon var charmant. Om du säger, att hon var grande dame ut i fingerspetsarne — —

— Ja, inte sant? Hon är Wanda Kurts mormor. Det är hon, som uppfostrat henne.

— Det var märkvärdigt. Men det var inte det, vi talade om, utan om hennes utseende. Förr i världen, när man hade en sådan mun och en sådan gul hy, så var man ful, men det är ett ord, som aldrig begagnas nu för tiden.

— Lade du händelsevis märke till hennes händer?

— Ja, jag lägger märke till allt. Åhnej, det är nog så, att det finns inga fula fruntimmer numera, bara pikanta och intressanta.

— Ja, det är just det hon är. Hon har ett mycket egendomligt utseende, inga regelbundna drag, om man till exempel skulle jämföra henne med dig.

— Åh för all del, det vore för smickrande för mig.

— Det vet du nog, att jag inte menar. Du vet mycket väl, att ingen kan låta bli att tycka, att du är en regelbunden skönhet. Det är odisputabelt. Där- emot kan det vara tvifvel underkastadt, om fru Kurt är mycket ful. Jag tycker det inte.

I detsamma stannade vagnen framför deras hus.

VII.

Eleonore gick naturligtvis först på måndagen upp till Kurts, det föll henne inte in att infinna sig just den dag, »Hennes Nåd» behagat bestämma.

Hon uppträdde på visitdagen i elegant promenad-dräkt: en lång plyschkappa garnerad med silfverräf, svart atlasklädning och en liten åtsittande pariserhatt.

— Den dräkten klär dig, sade Säfve, då de gingo upp för trapporna.

— Ja, det gör den, svarade Eleonore.

Hon var mycket nyfiken att få se, hvilka dumma ändringar, Wanda gjort. Ett var hon säker på, och det var, att möblerna måste stå, som hon ställt dem.

Ett lifligt sorl hördes inifrån salongen. Eleonore urskilde värdinnans klara röst bland de andra. Hon var mycket belåten med att där var så många besökande, som kunde komplimentera henne för hennes utmärkta arrangeringsförmåga.

— Hvad hon talar högt! hviskade hon till sin man, i detsamma han öppnade dörren för henne.

Det var nära, att ett utrop undfallit fru Säfve, då hon trädde in i hvardagsrummet. Det var alldeles oigenkänligt. Där borta, på sned framför fönstret, stod Kurts skrifbord, ungefär som det stått i hans ungarls-

våning. Det var inflyttadt från hans rum, likaså gungstolen och rökbordet. Sybordet hade de ställt midt emot vid det andra fönstret. Korgmöblerna voro ordnade i en grupp bakom en skärm, några fåtöljer med ett bord bildade en annan grupp, ett par låga länstolar voro placerade framför kaminen, i hvilken en brasa glödde. På kaminen stod en afskyvärd, grinande japansk gubbe, en ostindisk vas, några besynnerliga bronspjeser, allt olika sinsemellan men lika däruti, att de voro riktiga vidunder af fulhet. På väggarna taflor, reoler med böcker, gamla rostiga dolkar, allt utan den ringaste symmetri. Det föreföll, som om man hängt upp hvarje sak, just som den händelsevis fallit en i händerna. Och knappt en tum af tapeten, som hon och Kurt valt ut med så mycket besvär, var synlig. Den försvann alldeles bakom taflorna och allt det andra.

— De ha tagit hvardagsrummet till Kurts rum, sade fru Säfve hastigt, i det hon kastade ännu en blick kring rummet.

— Det var det, jag rådde till från första början. Man kan väl inte stoppa in en så stor karl i ett litet rum, svarade hennes man.

— Men nu ha' de ju intet hvardagsrum, och det skall man väl ha!

Var detta salongen! Eleonore blef stående ett ögonblick på tröskeln och såg sig om. Oigenkänligt! Hon var alldeles yr i hufvudet, innan hon fick reda på allt. Det var, som om de dansat omkring med möblerna. Snedt öfver det stora hörnrummet var fästadt ett draperi, som afdelade det i tvenne, mycket oregelbundna hälfter. Framme vid det utbyggda fön-

stret, från hvilket de skymmande gardinerna voro alldeles borttagna, stod ett staffli med en halffärdig tafla; därbredvid en liten betsad stol — också en salongsmöbel — på hvilken voro kastade ett blått målareförkläde och paletten, precis som fru Kurt lagt det ifrån sig, när första visiten kom in. Och målarekappen — och den lilla antika byrån med färgtuberna, som syntes i den utdragna lådan! — Det var en atelier rätt och slätt, inte spår till salong! Där hade rasat en riktig orkan, ingen enda möbel stod där den förut stått. Hvar hade fru Kurt gjort af emmastolarne? Jaså, framför kaminen, kring ett litet tebord med uppdukad japansk servis och en kopparkittel. — Eleonore räknade till fyra, fem olika grupper af möbler och enerverades af att framför hvar grupp se en olika mattbit, som hon inte alls »kände till», här en engelsk rug, där en svart björnfäll, där en räfhud, där en urblekt persisk matta med långa fransar! — En präktig palm på en hög ställning stod bakom en skärm. Framför skärmen stod den stoppade bänken, som var beställd enkom till hörnfönstret, och framför den den stora soffkudden som pall! Och här som i hvardagsrummet allt möjligt upp efter väggarne. Taflor, snidade skåp och hyllor med en massa småsaker, amplar och slingerväxter, venetianska hänglampor och hängurnor af koppar. — Fru Säfve råkade sätta sig under en och fastnade med sin hattfjäder.

Och ändå, hur egendomligt det låter, om ej alla dessa förändringar vidtagits med rum, som hon redan ordnat, skulle hon ej kunnat underlåta att se, det Wanda lyckats smälta tillsammans alla dessa föremål till en rik men fullt harmonisk helhet. Det var nästan under-

bart, att Wanda under den korta bekantskap, hon haft med sitt hem, lyckats påtrycka det sin personliga stämning, skapa däraf något innerligt och varmt, göra det till en fin ram för ett intellektuellt och personligt lif.

Men den som till fullo förstod, det var Säfve. Han blef stående på tröskeln, gripen af en egendomlig förnimmelse. Han kände på en gång en trånfull längtan efter att sitta härinne en skymningsstund och drömma eller lyssna till vacker musik, sådan musik, som han mindes från sin barndom. Det fanns ingen yttre likhet mellan hans gamla föräldrahem och detta, men han kände det, som om han åter varit en drömmande gosse, en svärmisk, tungsint yngling. Förnimmelsen var ej sorglig men vemodig. Det var, som om han i hela sitt lif gått och väntat på att känna just det, som han nu erfor, och ändå kunde han ej göra sig reda för, hvad det var. Han var långt borta från omgifningen och måste göra våld på sig för att tvinga sig tillbaka till verkligheten och gå in i rummet.

Stämningen var så stark hos honom, att han inte en gång märkte sin hustrus indignation öfver det, som kommit in och kommit upp och kommit omkring i det rum, hon för knappt en vecka sedan lämnat så prydligt. Hon bar det för öfrigt utmärkt, förändrade icke en min.

Kurt, som synbarligen var helt nervös, innan han sett, hur fru Säfve skulle taga omflyttningen, ignorerade klokt nog, att en sådan ägt rum, och talade bara om att de »ändtligen fått upp det mesta».

Det kunde fru Säfve så lätt tänka.

Kurt, förtjust öfver att isen var bruten, berättade,

att hans hustru gjort allt själf. Hon hade hängt upp draperierna. Han hade visserligen spikat upp taflorna, naturligtvis efter hennes order, men hon hade gjort det öfriga, medan han varit på kontoret.

Fru Lundbäck, som med sin ogifta dotter, Selma, redan varit en stund på visit, innan Säfves kommo, utbrast ett beundrande:

— Hur är det möjligt, utan tapetserare!

Fru Lundbäck hade totalt förgätit den tid, då hon och döttrarna själfva blånat och strukit sina hvita gardiner, som de sedan själfva hängt upp. De öfriga fruarna tego, därför att Eleonore teg. Det var hon, som brukade ge tonen.

— Sådant här kan inte en tapetserare göra, sade Wanda. Det har varit den lättaste sak i världen. Jag har ju haft så mycket att göra af. Då skulle ni sett vår atelier i Paris; man hängde upp en gammal mattbit här och ett par skizzer där, och vi tyckte, att det var alldeles förtjusande. Och det var det också! Det var bara litet besvärligt, att min bror och min svägerska aldrig brydde sig om att skaffa sig några möbler, det var för att de lättare skulle kunna bryta upp när som helst. De ville inte bli hembundna. Men det vill jag, jag är som snigeln, jag tycker om att ha ett hus.

— Det bruka visst inte konstnärer i allmänhet fråga efter, sade Eleonore.

— Det kan man inte säga. Det är så olika, somliga göra det och somliga inte. Apropos nomädlif . . . . .

— Fru Kurt får inte glömma att tala om slutet på den där roliga historien.

-- Jaså, när jag skrämde lifvet af kyparen. Jo, det var så. . . . Men herr Säfve, hvarför sätter ni er

inte? Hon såg öfver sin axel mot den sida, där han stod. Jo, jag var i Köpenhamn på genomresa. Jag skulle fara med Gjedsertåget på morgonen och gick in till à Porta för att dricka kaffe. Min doktor hade ordinerat ett pulver, som jag skulle taga vid måltiderna. Nå, som jag sitter där i damsalongen och löser upp pulvret i vattenglas, får jag i spegeln se kyparens blick fästad på mig med ett uttryck af den allra otroligaste fasa. Det var just det året, som det förekommit så många själfmord af svenska damer därnere i Köpenhamn. Det var inte svårt att förstå, hvad han tänkte. Naturligtvis tog jag på mig den allra högtidligaste och dystraste min, så här, under det jag långsamt rörde om pulvret och drog ett par djupa suckar.

— Hvarför gjorde ni det? frågade Eleonore, som, under det Wanda talat, med sin näsduk strukit längs med undre kanten på bordet, vid hvilket hon satt, och nu i smyg tittade på näsduken för att se om den blifvit dammig.

— Inte kunde jag motstå frestelsen att skrämma litet fart i en dansk kypare. Det gjorde jag också. — Jag drack ej ur glaset utan vände mig bort ett ögonblick, och vips var han framme och tog brickan, på hvilken det stod — och bar ut det.

Så kom han in igen och tittade i taket och såg oskyldig ut. Så här!

— Opvarter, sa' jag, giv mig et Stykke Smør og Brød med Rejer!

— Saa gjerne, svarade han.

— Och så ge mig tillbaka det där glaset, som stod här.

— Det var s'gu ikke noget Glas.

— Jo, det var det, svarade jag med grafröst.

Han fick bära in glaset igen, och jag tömde det i ett drag med en mycket djup suck.

— Så fort och artig har aldrig hvarken förr eller senare någon kypare betjänat mig. Han formligen flög efter min kapp och min parasoll och hans röda ansikte sken och strålade af belåtenhet, när han äntligen fick mig ut på trappan och stängt dörren efter mig. Han var rädd, att giftpulvret skulle verka ögonblickligen och att jag skulle falla död ner därinne och han få Vrøvl med Politiet. — Wanda hade spelat hela scenen, härmat kyparens förskrämda min och sina egna tragiska åtbörder. Alla skrattade utom Eleonore, som såg ut som den personifierade kritiken.

Hon hade börjat känna ett nervretligt intresse i att afvakta, om Wanda åtminstone inte skulle ha nog takt att visa sina skåp, sitt kök och sina skafferier för de besökande damerna, af hvilka de flesta visste uppskatta sådana saker. Men det tycktes inte falla henne in.

Det var sannerligen inte den roll, Eleonore drömt sig. Fru Kurt blef beundrad — under det att hon — — —

Emellertid, när Säfves gjorde min af att gå, hviskade Wanda till henne:

— Nej, stanna, så är ni snäll, jag vill gärna visa något för er, som jag vet det kan intressera.

De stannade således, tills alla de andra voro gångna.

Då nickade fru Kurt till fru Säfve och sade: Kom nu, så skall ni få se, hvad jag håller på med.

Herrarne stodo framme vid staffliet och betraktade utkastet, det var ett porträtt af Kurt, som Wanda på-

börjat under deras förlofningstid. De båda fruarna gingo in i matsalen. Framme vid det mellersta fönstret stod en trappstege.

— Jag håller på med glasmålning till de här tre fönsterna. Jag tycker inte om utsikten till gården. Ni får inte se er omkring, här är alls inte färdigt.

Fru Säfve sade: — Jaså. — Det hade hon trott.

När damerna genom korridoren gingo tillbaka till salongen, märkte Eleonore, att nycklarne till skåpen sutto i, till och med linneskåpsnyckeln. Från det ögonblicket var fru Kurt vägd och dömd.

— Hvarför är ni så tyst i dag, herr Säfve? Jag känner inte alls igen er efter våra samtal och diskussioner i Stockholm. Jag blef så glad, när ni kom in, det var precis som en gammal vän bland alla främmande. Och hvarför har ni alls inte talat med mig om er syster, fru Rickner. Var det af familjeblygsamhet? Henne är jag mycket förtjust i. Hon var häruppe i går.

Det kom ett varmt och vackert uttryck i Säfves ögon.

— Ja, inte sant? Amelie är präktig. Det var roligt, att ni tyckte om henne. Om ni visste, hvilket hjärta af guld hon har och hur mycket godt hon gör.

— Det kan jag tro, och så beundrar jag allt, som är själfständigt och modigt.

Eleonore inföll i litet docerande ton:

— Amelie är visst mycket snäll och beskedlig, men något särdeles modigt har jag åtminstone aldrig märkt hos henne.

— Det var egendomligt! Är det nu inte modigt att gå sin egen väg och inte andras; lefva enkelt, där-

för att det passar ens natur, fast man har råd att slå på stort? Efter det lilla, jag redan sett här i staden, märker jag, att det alls inte vill så litet själfständighet till. Och det modet har fru Rickner alldeles säkert.

Eleonore brydde sig inte om att svara — det var ju bättre att låta bli efter som det var Konrads syster, men inte trodde hon, att Amelie drömde om att visa något mod, en sådan idé af fru Kurt! Amelie förstod sig helt enkelt inte på det, som var vackert och fint och smakfullt, och brydde sig därför inte om det. Allt det, hon köpte sig och barnen, var fullkomligt utan smak och stil. Hon hade lika gärna kunnat vara fattig för det nöje, hon hade af att vara en rik enka.

* * *

Säfve satt hela aftonen inne i sitt run och läste. När han kom ut till aftonmåltiden — de voro händelsevis hemma och ensamma den dagen — diskuterade Eleonore ej det Kurtska hemmet med honom, men det hände henne ett par gånger, att hon gaf till ett litet försmädligt skratt, som kom honom att se upp från sin tidning.

— Hvad är det, du har så roligt åt, Eleonore?

— Jag tänker på den där kastrullen, de hängt upp i salongen.

— Jag frågade Kurt, hvar de fått den ifrån och alla andra antikviteter. Lindau har en svåger, som är konsul i Athen, och han har gifvit fru Kurt åtskilligt sista gången, han hälsade på dem i Paris — ja, det var en egendomlig pjes.

— Ja, den var mycket egendomlig, isynnerhet som salongsprydnad. När jag tänker, om vi hade det in-

rättadt på det viset. — Det hörde till fru Säfves egenheter, att fast hon var så nöjd med sitt eget och inte för allt i världen ville ha det som Wanda, hon i alla fall missbilligade, att när Wanda hade det så — någon kunde tycka om det. Efter en stund fortsatte hon: Jag undrar hur Kurt, som är så ordentlig, tycker om att ha målareförkläden och trästolar inne i sin salong? Och såg du, att draperiet hängde alldeles snedt? Sade han inte till dig, att det generade honom?

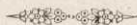
— Nej, det gjorde han inte. Han beklagade sig öfver hufvud taget inte det minsta.

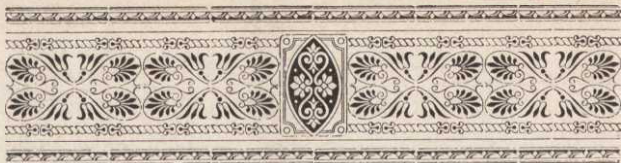
— Nå, de äro ännu i smekmånaden. Sedan få vi se, hur det kommer att gå! Jag vill visst inte spela olycksprofet, men en man kan omöjligt i längden vara lycklig med en slarfvig hustru.

— Det kan jag inte bedöma, efter som jag inte har en slarfvig hustru.

— Nej, gudskelof — så mycket kan jag säga till min heder.

Nu skulle Konrad egentligen sagt något om lyckan att ha en hustru som Eleonore, men det gjorde han inte, han var så distrahit, när han läste.

VIII.

Man ansåg allmänt i staden, att det var en olycka för Mazère's, att Säfves förde ett så stort hus, isynnerhet som fru Claras genre inte var den beundransvärdt korrekta som Eleonores utan snarare tangerade den lättsinniga. Mycket bidrog de båda systrarnas respektive ekonomiska förhållanden härtill. Man går säk-rare och oantastligare, när man har fast mark under fötternå, än när man balanserar på gungfly — och det gjorde Clara. Det skulle vara orättvist att påstå, att det Mazèrska hemmet var inrättadt på samma fot som det Säfveska eller att lefnadssättet i hvardagslag var det samma. Så långt sträckte sig icke krediten, fast den sträckte sig långt nog. Clara lät till och med sy sina toaletter i samma dyrbara atelier som systemen. Den enda skillnaden var, att fru Mazère's voro mycket mer vågade moderna och extra-vaganta än den korrekta fru Säfves, och att den se-nares lyxbegär visste af någon gräns, under det Claras var fullständigt hejdlöst. För furnissörerna förefanns visserligen den olikheten, att Eleonore betalade sina räkningar, så snart de blefvo henne tillställda, under

det att Claras lågo öfver ett par år, till och med längre. Den beskedlige Mazère, som beundrade sin firade och stiliga fru alldeles ofantligt, brukade under förtroliga pratstunder med andra äkta män med den naivaste öfvertygelse utbreda sig öfver, hur billigt man egentligen lefver, om man blott förstår sig på att ordna och beräkna som t. ex. hans hustru. Vännerna, hvilka af egen erfarenhet kommit till ett ungefär motsatt resultat, resonnerade med sina fruar om saken, dessa nöjde sig med att försäkra, att Clara Mazère inte var en billig fru. Det kunde de bedöma.

Fru Mazère hade för tillfället mycket att bestyra. Hon skulle ha en ny toalett till den stora middag, Säfves skulle ge för de nygifta. Hon kunde inte begagna någon af dem, hon låtit sy sig i vintras, inte en gång amaranterklädningen, som gjort ett sådant uppseende. Den hade hon haft på flera baler sedan dess, och detsamma var förhållandet med de andra. Det var, som om man satt kvar sen sist, när man jämnt och ständigt hade samma toalett inför samma publik —

Nå ja, att göra en ny klädning skulle ju bara varit ett stort nöje för henne, om det kunnat gå för sig så, som när Eleonore och andra rika fruar beställde sina toaletter, om allt varit undangjordt med att söka ut tyg, garnering och fason och profva ett par gånger. Men så lätt gick det icke för fru Mazère, numera. Förhållandet var, att den omtalade amaranterklädningen och några andra dräkter från föregående år ej voro betalda, fast Mazère sedan ett halft år tillbaka hade den kvitterade räkningen liggande i sin pulpet. Klädsömmerskor, modister och andra, som hade äran att

ha fru Mazère till kund, hade nämligen träffat öfverenskommelse med henne att skicka dubbla räkningar; ett exemplar på ungefär halfva beloppet kom till kontoret, hvarefter ett, på den återstående hälften, plus en förbindelse på utbetalandet af en mycket hög ränta för denna resterande hälft, skickades till fru Clara själf. Den förra halfparten betalades jämförelsevis snart. »Säfve och jag ha för princip att betala allting kontant», brukade Mazère säga i tid och otid, till stor förvåning för åtskilliga. Hans hustru däremot hade alldeles motsat a principer, nämligen att ha »bok» och räkning öfverallt, och så långt görligt var uppskjuta att betala. Då fru Clara skötte såväl alla hushållsaffärerna som åtskilliga af sina privata, om hvilka hennes man ingen aning hade, var följden den, att herrskapet Mazère hade ett mycket dåligt namn om sig i alla stadens butiker, fast ingen nekade att lämna dem varor. Mazère's hörde ju till de familjer, som lefde högst — och dessutom — besvägrade med Säfve! Detta sista var naturligtvis det förnämsta ryggsstödet, fast det sannerligen aldrig föll fru Clara in att låna af Eleonore, då långt hellre, ifall det skulle behövas, på främmande håll. Eleonore var i alldeles tillräckligt hög grad öfversittare dessförutan. Hon behöfde verkligen inte till den grad få reda på systemens affärer. Hvad hon skulle predikat, om hon det haft!

Full reda på affärerna hade inte fru Mazère själf, därtill voro de mycket för komplicerade. Hon var för tillfället endast säker på en sak, att hon måste ha en ny toalett och att den måste sys hos den förnämsta och dyraste sömmerskan, den enda, som enligt

Claras begrepp existerade. Men nu hade hon haft den oturen att samma dag få en biljett från det stora kappmagasinet, hvilken hon måste personligen besvara, innan hon vågade sig ut på ytterligare glanskis. Till råga på allt hade hennes man samma morgon omtalat för henne, att han misslyckats med den vidlyftiga sockerspekulation, som han trott vara en sådan ypperlig affär, och predikat, om att Clara borde försöka »dra in» så mycket som möjligt till bättre tider.

Hon satte på sig den äkta sälskiinskappan, som under två vintrar utgjort föremål för hennes väninnors beundran och afund, och som nu representerade den mest öfverhängande faran för henne själf, och skyndade till kappmagasinet. Nej, ingen af fröknarna kunde expediera henne, hon måste tala med herr Klen. Han var upptagen, — då fick hon vänta. Hon väntade, under det han gaf audiens till den ena af hennes bekanta efter den andra. Somliga tyckte, att det var genant att ha Clara sittande så nära och efter allt att döma kritiserande dem själfva lika mycket som det plagg, de profvade. Allt som oftast ljud således ett sötsurt:

— Kära du, jag är genast färdig.

— Tack, jag väntar, svarade hon, jag skall bara tala ett ord med herr Klen. Det är ett litet fel på min kappa, helt obetydligt, men jag måste tala med honom själf.

Herr Klen bugade sig. Han kände till det där felet, men han tyckte inte, det var så alldeles obetydligt. Äntligen kom han. Hon bad honom gå in i profrummet, där blefvo de mindre störda. Herr Klen smålog för sig själf — han kände åtskilliga herrar af

societeten, som skulle varit ofantligt lyckliga öfver en tète à tète med lilla fru Mazère. Nå, somliga hade troligen haft den lyckan — fullt ut. Han var en stor fruntimmerskännare, och han trodde henne inte mer än jämnt.

När han kom in i rummet, vred han på knappen till det elektriska ljuset. Profrummet med de från golf till tak nående speglarne och de mjuka schaggs sofforna framstod i strålande belysning.

Fru Mazère satte sig på en af sofforna långt tillbakalutad och med den lilla foten långt framsträckt. Herr Klen tyckte, att hon såg mycket bra ut. Hon borde bara akta sig för att bli fetare, med hennes lilla figur skulle det alldeles förstöra hennes utseende — redan nu var den i det yppigaste laget.

— Jag fick er biljett, sade hon med ett älskvärdt småleende, som om hon talat om ett kärleksbref. Men jag kan inte betala er ännu, det är alldeles omöjligt.

— Det hoppades jag. — Fru Mazère lofvade alldeles säkert, att det inte skulle gå en dag öfver den 1 Juli, och nu ha vi redan den 20 November. Grosshandlaren sade just häromdagen, då jag råkade honom, att han var mycket belåten med kappan, isynnerhet öfver att den ännu alltjämt var lika modern. Han vet väl inte, att vi fullkomligt sytt om den i år. Det var ingen liten ändring — den går till — —

— Det hör inte hit, svarade fru Mazère hastigt, men jag kan inte nu göra en så stor afbetalning som den, ni begär. Pengarna, som jag afsett till kappan, måste jag använda till något annat, alldeles nödvändigt. Jag kan möjligtvis lemna sjutiofem kronor på sin höjd.

— Det kan jag icke nöja mig med. Fru Mazère minns ju vår öfverenskommelse. Det var inte tal om någon afbetalning den här gången. Jag skulle få hela den resterande summan. Hade jag den inte till 1 Juli i år, så hade jag rättighet att skicka räkningen upp till kontoret, och nu är det ytterligare fyra månader sedan dess. Fru Mazère kan inte anse mig obillig — det vill jag inte vara mot en så gammal kund — men jag kan inte låta det gå längre.

— Vänta bara tills i dag åtta dagar! Jag skall alldeles säkert arrangera det till dess. Jag ber er så väl, herr Klen, ni får inte neka mig. — Hon hade vädjande lagt sin lilla behandskade hand på hans arm och tårarne stödo henne i ögonen.

Herr Klen var visserligen en man utan nerver, det säger sig själft, efter som han förestod ett kappmagasin, men fru Mazère kunde göra den starkaste man vek.

Det dröjde emellertid ett ögonblick, under hvilket han synbarligen eftertänkte alla chanserna, innan han svarade: — Nå, i dag åtta dagar, men det är den sista fristen. Fru Mazère får skaffa utväg till dess på ett eller annat sätt. — Hans ton var ej hotande, snarare förtroligt impertinent. Men mot dylikt var Clara härdad. Hon drog en lättnadens suck och reste sig upp från soffan. Hon hade lyckats, nu kunde hon göra afbetalningar hos fru Hellqvist och beställa sig en ny klädning till Eleonores stora middag. Hon kastade en replik åt herr Klen om att kappan var i vidaste laget, då han artigt bugande öppnade dörren till det angränsande rummet, där flera af stadens eleganta fruar stodo, otåligt väntande på honom — nåja, när Clara Mazère skulle profva, tog det tid,

hon var så ytterligt noga, att det skulle sitta som gjutet.

Strax utanför kappmagasinet mötte Clara Amelie Rickner. Hon nickade vänligt till henne, i det hon med en kritisk blick mönstrade henne från topp till tå.

— Så Amelie ser ut, blef resultatet af mönstringen. Kappan är från gumman Noachs tid. Ingen af mina jungfrur skulle vilja sätta på sig en sådan, och hatten — jag tror verkligen, att hon numera inte en gång uppmuntrar fröknarna Larssons modehandel utan totar till sina hattar själf. Den där är då alldeles afgjordt hemslöjd. Det har aldrig funnits en tillstymmelse till stil hos Amelie.

Däremot lofvade fru Hellqvist, att det skulle bli ofantlig stil på den nya klädningen, isynnerhet sedan fru Mazère lät öfvertala sig att taga ytterligare fem meter spetsar till den. Hon var vid ett sådant briljant humör i dag, att hon efter egen utsago »ej frågade efter, hvad hon kostade på sig».

IX.

De Säfveska middagarna hade alltid haft namn om sig för att vara extra fina, men fru Säfve lade särskildt an på, att denna middag skulle öfverträffa alla föregående. Hon ville visa fru Kurt, hur Säfves i Göteborg brukade ha det. Då hon ju ganska länge varit förberedd på denna tillställning, hade hon förskrifvit åtskilliga delikatesser från Hamburg, liksom hon engagerat kokfru för flera dagar. Som matsalen ej var vidare stor, fru Säfve ansåg det inte fint att ha en stor matsal, — kunde de ej sätta flera än tjugoåtta personer, och det var därför endast eliten af sitt umgänge, de bjudit. Nästan hvarje plats af de tjugoåtta hade emellertid sin suppleant, hvilken i händelse af den utvaldes förhinder skulle bli bjuden. Det var alltid stor metod i fru Eleonores gästfrihet. Bland andra hade Eleonore fått återbud från sin syster Henrika, som kände sig för »klen» att komma. Eleonore hade reda på sjukan, så hon blef alls inte orolig. Henrika visste, att Clara skulle uppträda i en ny dräkt, och då ville hon naturligtvis inte komma i sin gamla, och von

Alten tillät väl ej, att hon gjorde sig någon ny. Han var i det hela taget mycket förståndig, tyckte Eleonore.

Bordet var arrangeradt med raffinerad lyx. Det täcktes af en blekgul sidenduk med bred guldbård och af en likaledes guldbroderad bordlöpare. Servisen, en äkta Meissner med små blommor strödda öfver en elfenbensfärgad botten, erbjöd nästan samma färgskiftning.

Bakom tallrikarne reste sig glas, karaffiner och skålar af gammal engelsk kristall. De konstnärligt slipade facetterna togo samma blixtrande, trolska skiftningar i blått, rött, smaragdgrönt, violett och opal som diamanter. Det var meningen, att detta färgspel och bordlöparens rika guldglans skulle framkalla en effekt, som om en regnbåge sväfvat rundt om bordet, under det att en knippa solstrålar lägrat sig midt öfver det. Knifvar och gafflar hade vridna skaft i blankt och matt silfver. Vid damernas kuvert doftade en bukett af gula rosor och violer, vid herrarnes låg en matsedel, textad på en porslinsplatta lika med servisen. Midt på bordet en kolossal silfveruppsats, fylld med blommor. Från denna utlöpte lätta guirlander till andra mindre uppsatser vid bordändarne. Det var första gången vid en dylik middag, som Kurt ej skickat upp blommor till dessa skålar.

Fru Säfve kom ner från toaletterummet, klädd i en ytterst elegant spetsklädning och sitt stora juvelsmycke. Hon höll upp klädningsläpet med ena handen, under det hon med den andra lyfte lorgnetten för att öfverskåda bordet. Vaktmästarne sprungo fram och tillbaka mellan matsalen, satte rödvinskannorna

på bordet och ordnade de små vattenkaraffinerna vid hvart tredje kuvert, under det förste vaktmästaren lade ut placeringskortet öfver champagneglasen, i det han rådfrågade en liten plan af bordet, på hvilken hvarje plats stod antecknad.

Säfve gaf sina sista vinorder till nämnde polisongpydde herre och tog Eleonore till råds. Hon var ett orakel äfven i vinfrågor.

— Det är ett bra vackert bord, Konrad, inte sant? Men det är inte de rätta bourgogneglasen, Andersson. Ta fram de skära!

— Borde du inte tänkt på en större bukett till fru Kurt, efter som hon är hedersgästen, sade Säfve. Sätt ihop ett par tre små! Tycker du inte?

— Nej, svarade Eleonore bestämdt. Alla buketterna skola vara lika stora, hur skulle det annars ta sig ut? Nu får du inte ändra något, Konrad, jag har verkligen tänkt på allt. Så der ja, nu ringde de första.

Öfver hennes drag flög denna egenömliga sky, som nästan alltid drager öfver värdinnornas anlete i samma ögonblick, första gästen ger sig tillkänna i tamburen, ett drag af slapphet, leda, nästan retlig otålighet, men som alldeles försvinner, när den väntade hunnit inom salongsdörrarna.

Gästerna kommo så godt som samtidigt. Uteslutande deras gifta umgänge. Vackra, ståtliga, elegant klädda fruar, med mer eller mindre ståtliga män. Fru Kronfelt i ny parisertolett, grönt med silfver, fru Lemke i grått moirée, fru Ekström i rödbrun sammet, Clara Mazère öfverdådigt praktfull i purpurfärgadt siden med spetsar. Att hon var nöjd, kunde man märka

på det medvetna, segervissa småleendet kring hennes läppar och hennes mans triumferande förfrågan till värden: Är hon inte charmant?

Amelie Rickner hade sin vanliga svarta merveillex med perlagraffer, som inte varit modern på sex år minst. Alma Kronfelt, Eleonores bästa väninna, som just i dagarna återvändt från en utländsk resa, var mycket nyfiken på fru Kurt, som hon ännu inte sett. — Var hon kommen? — Inte ännu. —

Kurts voro de sista. Wanda, som bar en mjuk gul foulardklädning med några stora tearosor instuckna i det breda skärpet, var den enklast klädda af alla damerna, Amelie naturligtvis undantagen.

— Komma vi mycket sent? Det är min skuld. Ni får inte vara ond på Wilhelm. Jag höll på att ferna och glömde rakt af att se på klockan.

Hon knäppte handsken, under det hon ursäktade sig för Eleonore, som gjorde tecken åt förste vaktmästaren, hvilken stod kapprak vid matsalsdörren, väntande order. Han släppte in två andra, likaledes polisongprydda vaktmästare med smörgåsbrickorna.

Efter en liten stund slogos dörrarna upp, och middagsgästerna tågade in i salen.

Kurt förde värdinnan, Säfve Wanda. Stämningen vid bordet var ej särdeles liflig, ej ens sedan Säfve bjudit gästerna välkomna, de flesta af de närvarande hade denna vecka bevistat två stora middagar och en ovanligt tråkig supé, så de voro mycket matta.

— Har ni aldrig en känsla af, att ni skulle velat lefva i en tid, då ett språk bildades, för att få vara med om primeurerna, de oskärade, friska orden, och slippa de nötta uttrycken och fraserna, sade Säfve till

sin dam, sedan han hållit sitt lilla välkomstål. För oss senkomlingar återstår intet annat än ord, som inte mer ha de rätta valörerna, nästan inte ha någon värde alls.

— Jo, det är säkert det! Jag märker det där utslitna, nerdragna, särskildt när jag kommer hem till Sverige efter en längre vistelse i utlandet. Men det är inte någon brist i själfva språket, det är brist på originalitet hos människorna. Man är så ofantligt rädd för ett starkt betecknande ord, ja, till och med för ett fint, poetiskt, om det inte har »seklers häfd» för sig. Är det inte så det heter! Då äro norrmännen djärfvare och ursprungligare. Inte skulle det falla en svensk in att säga något annat än »jag önskar er en angenäm resa öfver Dovrefjeld och att ni slipper regn,» — om han i det hela taget sade något alls till en dam, för hvilken han ej var presenterad.

— Och hvad sade norrmannen?

— Han sade, när jag satte mig upp i stolkärran bredvid min bror — vi reste i somras i Norge, innan vi kommo till Marstrand —

»Jeg ønsker Dem lys over fjeldet, frøken!»

Vaktmästaren räckte fram mellan dem en silfverbricka, på hvilken lågo tvänne kort.

Mazère och hans dam, fru Lemke, önskade dricka med fru Kurt.

Säfve höjde sitt glas mot svågern.

— Också din dam, som jag beundrar lika mycket som kvinna och konstnärinna, sade Mazère, tvärt öfver bordet.

Wanda hade svårt att hålla sig allvarsam, då hon skålade med honom.

— Går den herrn alltid på stylvor?

— Alltid, det är förresten min svåger.

— Ursäkta, det glömde jag.

— Genera er inte. Men ni måste äta, annars blir min hustru stött på er.

— Det får hon inte bli. Ja, men bara en liten bit. Jag skall tala om för er i förtroende, att jag har ätit en stark frukost, fast Wilhelm afrådade mig. Han gjorde det heller inte, och det var nog klokt, efter han skulle sitta med värdinnan.

— Men hvad var det ni talade om — när min käre svåger — Jo! Nå, blef det lys over fjældet?

— Om det blef! Oh, jag får tala om den färden för er. Det hade regnat de föregående dagarne, det låg dimma öfver fjället, inte någon kompakt dimvägg utan en sådan, som på somliga ställen ligger som bomullstappar, kvarglömda mellan skrefvorna, på somliga ser ut som hvita ångor från bergets innandöme — som röken från ett hexkök, förstår ni. — Men så småningom höjde sig dimflockarna, och de skarpa bergkonturerna kommo fram. Så på en gång bröt solen genom molnen, och de mest egendomliga dagrar och skuggor drogo öfver dalen. Det fanns skarpt belysta, ljusgröna fläckar, omedelbart bredvid skogsdungar, som stodo alldeles svarta, små strålande ljusglimtar öfverst på fjällspetsarna, smala vattenstrimmar, som sipprade nedåt slutningarna och lyste intensivt hvitt. Men er hustru vill er bestämdt något. — Skall jag framföra det?

Fru Säfve skakade på hufvudet, hon kunde inte skrika tvärs öfver bordet. Hon skickade i stället vaktmästaren öfver till sin man med ett kort, på hvil-

ket hon skrifvit några ord. Han läste och skakade på hufvudet. — Inte ännu!

— Nå vidare! Man får då aldrig vara i fred!

— Det var intet vidare. Det var bara apropos det där »lys över fjældet», som jag talade om, apropos — ja, det minns jag inte mer. —

— Tyckte ni inte att Dovrefjäll-platån påminde er om romerska campagnan? Det har jag alltid tyckt.

— Jo visst, den lyste brun och ametist-färgad, alldeles som campagnan. Finns det något underbarare i färg? Er hustru nickar till er igen.

— Vet ni, hvad hon vill? Att jag inte skall glömma att hålla festtalet för er?

— Åh, gör det inte! Wilhelm är alldeles utom sig vid tanken att behöfva svara, och han gör det inte bra och det är så tråkigt. Jag vet ingenting dummare än dumma tal. Låt bli!

— Ni är icke mycket uppmuntrande. Vill ni ha torr eller söt champagne?

— Naturligtvis torr. Nej, jag menar inte, att ert tal behöfver vara dumt, men jag tycker, att alla sådana där obligatoriska tal äro så onödiga. Minns ni inte, hvad ni nyss sade om tröttkörda fraser och uttryck? Vi kunna ju säga hvarandra några vänliga ord då och då, när vi råkas i hvardagslag, istället för att hålla tal. Vi dricka med hvarandra! Hon lyfte sitt champagneglas och drack med honom, hvarefter hon med en liten vänlig nick vände sig till fru Säfve och sin man och tömde sitt glas med en min, som att nu var den saken klar.

Men fru Eleonore blinkade åter till sin man. Det var dödstyst i rummet, redan innan han knackat i sitt glas.

Säfve var verkligen en god festtalare, det han ville säga framförde han ledigt och i hjärtliga, alldeles icke patetiska ordalag. Ett allmänt höjande af glasen och ett mer eller mindre högljudt mummel!

— Jag ber er om ursäkt, men man är lika litet ostraffadt hedersgäst som värd vid sådana här tillställningar! Ett ögonblicks paus. Så knackade Kurt i sitt glas, han var mycket blek. Säfve sade i detsamma något till Wanda, men hon skakade på hufvudet och hviskade: tyst, så är ni snäll, jag skall passa på. Kurt harskade sig ett par gånger och började:

— Vår värd har just nu haft vänligheten föreslå en skål för min hustru och mig — jag är ingen talare. — — Det var som om Wanda väntat på denna replik, ty i detsamma den föll, reste hon sig upp, fullkomligt ogeneradt, med det höjda champagneglaset i sin högra hand och den vänstra lekande med buketten, och tog ordet från sin man. Med åberopande af det han nyss sagt, att han ingen talare vore, och då hon helt nyligen, alltför nyligen för att hon ännu skulle hunnit glömma det, blifvit tillsagd, att hustrun skall vara sin man till ena hjälp, och man ännu aldrig hört, att en kvinna haft svårt att tala — ville hon göra det i hans ställe. Hon gjorde det i ett litet förtjusande, ledigt och ogeneradt framfördt tal, i hvilket hon enkelt och varmt tackade värdfolket för deras goda önskningsar och för att de så vänligt hälsat henne kommen i sin krets.

Alma Kronfelt växlade med Eleonore en hastig blick, som tydligen sade, att detta var något oerhördt; en ung, nygift fru, som på en stor middag ställer sig upp och håller tal.

När Wanda satte sig, bröt ett formligt jubel löst. Herrarne klappade i händerna och ropade bravo. Precis som på varietén, tänkte Eleonore, som skämdes för vaktmästarne. I synnerhet Mazère var utom sig af entusiasm.

— Nå var det inte ett bra tal, jag höll den här gången? sade Kurt förtjust. Han hade med ens blifvit sig lik, trygg och säker. Talet hade synbarligen tyngt på honom.

Stämningen började bli lifligare. Säfve fick som vanligt höra komplimanger öfver sin vinkällare och allt som oftast, när någon af årstidens förstlingar eller någon särskildt raffineradt upplagd rätt bjöds omkring, ruskade fruarna på hufvudet åt värdinnan, hvilket betydde ungefär detsamma som herrarnes komplimanger.

Mazère bad om ordet och höll ett mycket kompliceradt tal för kvinnan, slående omkring sig med namnen Heloise, Beatrice, Petrarcas Laura, Werthers Lotte och slutande med Vetsera och Rosa Bonheur, den senare en speciel artighet åt Wanda som målarinna.

— Har ni hört talas om oförmågan att kunna tiga? Af den sjukan lider min käre svåger, sade Säfve till Wanda.

— Nå, ni kan väl inte begära, att intelligensen skall ökas i mån af rätternas antal? Gjorde den det, hade de ändå någon raison d'être. Ni skall få se hvilka middagar Wilhelm och jag komma att bjuda på! Fyra rätter med efterrätt. Kanske litet frukt till dessert.

— Inte tror jag, ni får Wilhelm till det. — Jag försäkrar er, att hans ungarlsmiddagar voro bland de finaste i staden. Han förstår sig på hur det skall vara. —

— Sådana där ungarlsvanor lägger han nog bort,

när jag ber honom. För resten har jag hört, att det var er hustru, som bestämde matsedlarna vid hans middagar.

— Ursäkta! Hvad säger du, Kronfelt? Jo, det är Bourgogne från 67. Du har mycket rätt, inte sextiofem, sextiosju! Jag slår vad med er, att inom ett år så simmar ni med strömmen, det blir enda möjligheten att hålla er uppe!

— Nej, det får ni inte upplefva. Då sjunker jag hellre.

— Ska vi slå vad! Kanske inte er första, men er femte middag blir som denna!

Det ropades öfver till Säfve: — Hör, du Konrad, afgör du! Vi disputerar härnere om det var en minut, som Fair Queen kom in före Vengeur vid sista kapploppningen?

— Hvad säger Otto? frågade Säfve.

— Jag säger, att det var trettiosju och en half sekund. — Hvem har rätt?

— Du, afgjorde Säfve och fortsatte så med lägre röst, vänd till sin dam: det är en annan af mina svågrar, Otto Lundbäck, en ung man, som *kan* missata sig på, om Amerika upptäcktes eller krutet uppfanns i tolfte eller femtonde århundradet, men som *aldrig* misstager sig en fjärdedels sekund, när det gäller att ha reda på tiden vid en rodd- eller kapploppning.

— Nå, hade han rätt nu?

— Det har jag ingen aning om. Aprèpos sport, ska vi slå vad om den där enkelheten?

— Jag slår aldrig vad! Men det blir en hederssak för mig. Sådana här middagar äro inte i min smak. Vi ha suttit vid bordet två och en half timme. Det är förfärligt!

— Men nu är det också slut!

X.

I den stora salongen med de förgyllda möblerna och det röda sidenöfverdraget rådde en stund en ganska liflig konversation, så länge herrarne på stående fot och med kaffekoppen i hand underhöllo damerna. Mazère, som observerat det ovanliga intresse, Säfve ägnat sin dam, beslöt att också »odla» henne.

Hon stod framför den lilla skizz, hon sista gången uppmärksammat, då hon ryckte till vid ljudet af hans röst, alldeles bakom sig.

— Hvad säger ni om denna lilla juvel?

— Den påminner verkligen om Rousseau. — Hon sade det snarare till sig själf än till honom.

— Rousseau! — Confessions! — Emile! — Nej, ursäkta, fru Kurt, den vitsen förstår jag inte!

Hon såg förbluffad på honom utan att svara.

Mazère kände sig så osäker, att han ögonblickligen lämnade henne för att direkt hos Säfve underrätta sig om, hur han skulle ta saken.

-- Hon sa' Rousseau och jag sa' Emile. Var det nu inte rätt?

— Jo alldeles, från din synpunkt betraktadt. Nej, käre bror, låt mig slippa i afton! En annan gång. —

Det finns, ser du, en alls icke obskyr målare, som också heter Rousseau. — Kom nu, så gå vi in och röka.

Den ene efter den andre af herrarne försvunno, och damerna voro hänvisade åt sig själfva.

Wanda gick bort till fru Kronfelt, som hon hört nyss kommit från Paris, men fick ej mycket utbyte af samtalet med henne. De minnen, fru Kronfelt medförde från världsstaden, rörde sig nämligen uteslutande om lifvet, maten och serveringen på de stora restaura- tionerna, besöken i modemagasinen, föreställningarne på Champs Elysées varietéer, Guilbert Yvettes visor och liknande.

På alla Wandas frågor: nå var ni inte där, såg ni icke det? fick hon till svar: — Nej, dit kommo vi aldrig, vi voro ju så kort tid i Paris, bara tre vec- kor, så vi hunno endast med det nödvändigaste.

— Nej, hon var omöjlig!

Wanda flyttade sig litet närmare värdinnan, som gjorde plats bredvid sig i soffan. Gruppen kring henne talade uteslutande om middagen. »Hur hade det varit möjligt för Eleonore att skaffa sig den fisken, som inte fanns? Hade hon förskrifvit kronärtskockorna från Hamburg? Hvem hade gifvit kokfrun idén att servera gåslefverpastejer i de små kristallskålarne, som väl egentligen voro ämnade till desserten? Det var något att lära och taga efter!»

Var inte middagen ännu slut? tänkte Wanda. Hon hade ingenting att säga om den och försökte få sam- talet in i en litet mindre materiell fåra, men den nyss öfverståndna middagen hade verkligen varit för öfver- mäktig och tagit för mycket på krafterna, för att da- merna skulle kunna anstränga sin intelligens. Jo, fru

Ekström och fru Lund talade litteratur, de diskuterade den »förtjusande Ohnet» och den »söte Malot» och Delpits sista bok, som var »öfverdådigt spännande». »Ja, ser du», tillade fru Lund upplysande, »jag läser den på franska; i öfversättning blir det aldrig detsamma.»

Så började de tala om den ovanligt tråkiga supén, som de inte kunde glömma, och som Wanda snart tyckte sig ha varit med om. Hon satt och bläddrade i ett familjealbum af blå plysch med stora förgyllda beslag. Slutligen frågade fru Ekström henne hvad hon tyckte om Göteborg. Hvarpå hon svarade ett hastigt: »Det är en vacker stad!» Det kunde nu ingen förstå, — när man kom från Stockholm!

— Har fru Kurt ondt i handen?

Wanda hade tagit af högra handsken och gned ifrigt näsduken mot handleden.

— Nej, men jag har fått en fernissfläck, som inte vill gå af. Jag fernissade en hylla, innan jag gick.

Ingen af fruarna visste någon råd för detta. De hade aldrig haft någon bekant, som fernissade hyllor. De tego således, och Wanda gned.

Tre damer, som sutto i en klunga med hufvudena lutade tillsammans, sågo ut, som om de hade mycket roligt, men också som om de ej ville bli störda. Clara Mazère, som var en af dem, talade om »något förskräckligt», som de andra omöjligt kunde tro, förr än det upplystes, att den där ryslige Karl von Beck var inblandad i saken.

— Men ha ni hört det nyaste — — — —?

— Nej! Hvem har berättat det?

— Det har jag hört af min man, men det är väl ingenting mot — —

-- Ja, det har jag alltid trott. Har jag inte sagt det?

Nej, det här kunde Wanda inte alls följa med, och det var väl inte heller meningen.

I detsamma kom Amelie Rickner fram till gruppen. Wanda skyndade mot henne.

— Nå ändtligen! Jag har sökt efter er sedan middagen. Kom, vi sätta oss för oss själfva! Hvar har ni varit?

— Uppe och hälsat på barnen.

— Åh, gå upp dit igen med mig! Jag vill så gärna se dem, isynnerhet Baby. Er bror är alldeles entusiastisk, när han talar om henne.

— Ja, han är mycket svag för alla barnen, mest för Baby. Hon sof nu; men jag går gärna med er upp igen. — Fast det är kanske bäst vi säga till Eleonore.

— Wilhelm berättade, att han råkat er i går afton, när han kom från kontoret. Hade ni varit och läst för den blinda frun, ni talade om?

— Ja. Hon sitter mycket ensam, stackare, och ni förstår, i mörkret! Hon bor hos en väninna till mig, Alida Claeson, och både hon och hennes döttrar äro mycket vänliga och goda mot den gamla, men flickorna äro upptagna hela dagen hvar på sitt håll, och Alida har sitt hushåll, — så nog blir min gamla Jeana glad, när jag kommer till henne och hon får prata med mig om nytt och gammalt. Hon har varit hushållerska hos mina och Konrads föräldrar, och hon har ett ofantligt intresse för allt, som på minsta sätt rör oss. I morgon har jag mycket att berätta.

— Kan ni tala om all den här lyxen?

— Ja, för gumman Beck. Inte för Alida, för henne skäms jag. Jag skulle i alla fall ej kunna komma ihåg hälften, om jag ej försökte lägga det på minnet för Jeanas skull. Hon tycker det är roligt att höra om allt öfverdådet — mig pinar det att tala om, isynnerhet där. Men jag går ändå gärna dit, både för Alidas skull och för att se gumman sitta framför mig i mammas gamla länstol, det är ändå något af det gamla hemmet, som nu är så fullkomligt utplånadt.

— Ta mig med dit en gång, så är ni snäll. Men kanske hon alls inte kan intressera sig för hvad jag har att tala om. Det får väl bli om mina resor, om Paris, Italien, Spanien.

— Om hon har intresse för er! Herr Kurts svärdotter och »lille Wilhelms» hustru! Jag har fått beskrifva er både utan och innan.

— Har fru Säfve något emot, att jag går upp med er svägerska och ser på barnen? Eleonore stod framför dem.

— Visst inte, om det roar er. Jag skall gå med. Det hör till *mina* principer att aldrig låta barnen vara nere, när vi ha främmande.

Tonvikten på ordet *mina* var så skarp, att det ögonskenligen ej tycktes vara alla de närvarande fruarnas princip.

— Hvad är klockan? Öfver åtta, då ligga de redan.

Några af fruarna reste sig för att göra sällskap till våningen en trappa upp, där barnkamrarna voro belägna. Det ansågs nästan som en skyldig artighet mot värdinnan. En mattbelagd trappa förde till öfra våningen. Barnen hade sin särskilda tåmbur däruppe,

i hvilken deras ytterkläder hängde och från hvilken man kom direkt in i de tre stora barnkamrarna, hvar och en försedd med sängar, bord och stolar, leksaks-skåp, skrifbord och bokhyllor af hvitt, polerad trä. Golfven voro oljedränkta, det ansågs nyttigare än mat-tor. Eleonore fäste Wandas uppmärksamhet på de stora eukalyptusträden och på gasapparaterna i väggen, medels hvilka man kunde få varmt vatten inom några minuter, de olika baljorna och kannorna till öfversköljning o. s. v. Barnen lågo redan i sina madrasserade järnsängar och visade sig så resignerade öfver besöket, som små, sömniga barn kunna vara, när de äro riktigt väluppfostrade. Den treåriga babyn låg i ett inre rum och sof med ena armen kastad öfver hufvudet, medan det rödbruna håret ringlade sig på kudden. Wanda böjde sig ned och kysste den lilla handen.

— Hur barn ha det nu för tiden! sade fru Ekström, då de återkommit in i Wilhelminas rum. När jag tänker på min barnkammare, och hur ni hade det, Eleonore! Minns du, alla ni fyra flickor i ett rum!

— Vi hade det förskräckligt, svarade Eleonore med öfvertygelse, det är därför jag anser det för min plikt att låta mina barn ha det så godt som möjligt. Nå, du hade det också bra otrefligt, Amelie, fortsatte hon vänd till svägerskan, fast du kunnat haft det så bra. Konrad har beskrifvit ditt flickrum, den lilla vindsskrubben, jag använde till garderob, när vi bodde därnere.

— Jag hade det utmärkt, svarade Amelie ifrigt, nästan sårad. Jag tror inte, någon kan ha eller få en lyckligare barndom att minnas än jag.

— Apropos barn, sade Clara Mazère, som kommit

upp efter de andra, så har Hugo köpt en pony till Annie. Hon skall rida med honom. Det blir roligare för henne än att gymnastisera, hon har anlag för snedhet.

— Det är kanske roligare, men kan det vara lika nyttigt för ett nio års barn? frågade Amelie.

— Mycket nyttigare. I England rida barn, så snart de äro en fyra, fem år, säger Hugo. Hur länge har du ridit, Wilhelmina?

— Ett år nästan, svarades från sängen.

— Ja, och hon mår ju bra af det. Sedan Wilhelmina börjat rida, har Annie inte gifvit sig någon ro, förr än hon fått sin pony.

— Jag har fått min af farbror Kurt, sade Wilhelmina upplysande.

Fru Kronfelt förfrågade sig mycket ifrigt hos Eleonore rörande ridlektionerna. Det var något hon förut aldrig tänkt på, men när det ansågs nyttigt för barn att rida, måste de rida. Hvad gör man icke för sina barn?

— Nu är det bäst att vi gå, annars blir det här ungherrskapet alldeles yrvaket, sade Eleonore, i det hon öppnade dörren till den långa korridoren.

— Åh, Eleonore, du måste visa oss din vind! Du har ju fått elektrisk belysning där.

Eleonore lät bedja sig — inte kunde det intressera fru Kurt.

— Åhjo, hvarför inte? Det skall kännas skönt att få röra på sig.

Eleonore gick före dem in genom en dörr vid botten ändan af korridoren.

— Ett ögonblick! Det är min enskilda vind,

sade hon i en ton, som om hon förevisat en af Louvrens eller Vatikanens salar. I ett nu strålade den i stark belysning från tre elektriska lampor.

— Det är charmant, alldeles utomordentligt! Så skall det vara!

— Jag undrar, om det är mycket svårt att få inledt, sade en af fruarna.

— Jag tror nog det är dyrbart, svarade Eleonore i afrådande ton.

— Det är nog inte så farligt, när man har elektriskt ljus öfver allt som vi, sade Caroline Lemke. En sådan massa lårar du har!

— Tycker du? Bara de nödvändiga. Den här är för mattor, den här för gardiner, den här för innanfönster, den här för bordskifvor, de här sex lårarne för olika sorters kläder, som ska' lämnas till tvätten.

Wanda var förvånad. Hon som var van vid utrymmet i pariservåningarne!

— Men nu få vi gå ner. Det här är språkröret till andra våningen. Språkrör ha vi också i sängkammaren och i barnkammaren.

När de kommo i tamburen, trängde en stark cigarrök ut från Säfves rum, och man hörde ett sorl af röster därinifrån.

— Är det här rökrummet? Då går jag in ett ögonblick och ser hvad Wilhelm har för sig, sade Wanda.

— Gör inte det. Herrarne tycka inte om att bli störda, sade fru Säfve hastigt men ej tillräckligt hastigt för att icke Wanda kunde hinna in genom dörren, bakom hvilken ett välkomnande sorl trängde ut till damerna, som långsamt vände tillbaka till salongen.

— Nå, det var vänligt att titta in till oss, sade Säfve, i det han hastigt reste sig upp och kastade en varnande blick på en grupp äldre grosshandlare, hvilka höllo på att öfverbjuda hvarandra i berättandet af skabrösa historier. De sågo samtliga mycket echaufferade och lifliga ut.

— Vi gå väl in och spela då, sade Kronfelt, men glöm för all del inte, att vi få slutet sedan, tillade han i en halfhögt hviskning. Den tilltalade småskratade, han visste, att slutet skulle bli gouteradt.

— Jag är rädd, att den, som inte röker, omöjligt kan härda ut här, sade Säfve, i det han sökte slå undan en röksky, som hvälfde fram mot Wanda.

— Därför tänker jag också röka. Har ni en cigarrett att ge mig?

Säfve sträckte fram en cigarrettlåda och räckte henne ljuset för att tända.

— Nej, jag skall tända på Wilhelms cigarr, annars smakar det inte. Hvar är han?

— Han sitter därinne och spelar. Vi få tala tyst, annars störa vi.

Wanda gick in i det inre rummet, där några spelbord voro ordnade. Det hade varit ett tillfälligt upp-brott för läskedryckernas inmundigande, men nu hade alla herrarne återvändt till spelborden.

Wanda ställde sig bakom Wilhelms stol och lade sin hand på hans axel. Han nickade belåten till henne men yttrade ej ett ord, innan spelet slutat, då han lät henne tända cigarretten på sin cigarr och hviskade: Du kan gå in ett ögonblick och vänta på mig i biblioteket, jag är ifrån vid nästa omgång.

Hon vände tillbaka till det första rummet och

slog sig ner i en mjuk länstol, som Säfve sköt fram åt henne. Han satte sig bredvid.

— Spelar *ni* inte? frågade hon.

— Inte för tillfället. Det var roligt, att jag fick visa er hur jag har det!

Det är det vackraste rum, jag sett i Göteborg, utbrast hon förtjust, i det hon såg sig omkring. Jag kunde väl tro, att *ni* inte kunde nöja er med bara sammet och siden. Hvad det är roligt att *ni* har det så! Jag tänker alltid: »visa mig ditt hem och jag skall säga dig hvem du är.» Det där om »hem man umgås med», håller långt ifrån streck. Ens umgänge kan bero af släktskapsförhållanden och andra omständigheter, men ens hem, det är bara beroende af en själf. Jaså, det tror *ni* inte. Jo, hemmet ger intryck af ens personlighet, jag talar inte om inhyses-hjon och dylikt. Har man däremot ingen personlighet, ja, då syns också det för dem, som kunna se.

Han såg på henne, som om han velat utforska, om det låg något under orden. Men hon låtsade ej, som om hon märkte det, utan fortsatte:

— Så många böcker *ni* har! Hvar ä' handskrifterna? Inlåsta, hvad!

— Hur vet *ni* det? Jo, när jag har främmande, som inte frågar efter dem, bryr jag mig inte om att få dem skärskådade, tummade och inrökta.

— Det förstår jag så väl. Jag känner detsamma för tafflor, som jag håller på. Jag tål inte, att någon, som jag vet ej har sinne för konst, ser på dem — det tar bort fraicheuren och nöter den. Och talar någon om konst, på ett konventionellt sätt eller därför, att det skall så vara, är det lika pinsamt som att höra en falsk ton. Det skär i öronen.

— Om det skär! Då förstår ni, hvarför handskrifterna äro inlåsta för i dag, men en annan dag skall jag visa er åtskilligt, som är värdt att ses, isynnerhet för en artist. Hvad säger ni om det här till exempel?

Han böjde sig ned öfver ett stängdt skåp, låste upp dörren och tog fram en bok, som han visade henne.

Ett beundrande utrop undslapp henne. Han höjde varnande pekfingret.

— Åh, så härligt, hviskade hon. De kunde något de där illuminatorerna, sådana färger, sådan känslighet!

Jag ville ge något till, om jag kunde få kopiera det här. Hon flyttade lampan närmare.

— Det kan ni få. Jag skall komma upp med den en dag, ni skall till och med få behålla den öfver natten. Det är inte mången, jag skulle vilja anförtro den åt, men jag ser, att ni uppskattar den, som den förtjänar, eller nästan som den förtjänar. Se på det här till exempel! Och innehållet sedan! Det doftar af krusmynta och rosor. Har ni någonsin ströfvat omkring i en sydländsk klosterträdgård, då vet ni hvad jag menar? Det är lika mycken skillnad mellan en vanlig trädgård och en dylik klostergård som mellan en vanlig bok och den här. Det ligger något kontemplativt, inåtvändt, drömligt öfver dem.

— Det är sant.

— Jag kan inte tänka mig ett lyckligare lif än de där gamla munkarnes, fortsatte han. Att få stänga in sig i sin cell och sitta dag ut, dag in, år ut, år in och syssla med ett arbete, som man går fullt upp i — och sedan om aftnarne, när man är trött — det måste vara en annan trötthet, det arbete man älskar lämnar

efter sig — liksom mättad med feberaktig längtan att börja på nytt nästa morgon — att då få sätta sig och drömma på någon gammal, kullfallen pelare i en af de där doftande klostergårdarne. Och så veta, att när man afskrifvit en sådan här bok, så har man gjort ett arbete, som lefver, när man själf är död och borta. En sådan medeltidsmunk hade jag bäst passat att vara och helst velat vara. Ni ser kritisk ut. Tror ni inte, att jag menar det? Hvarför skulle jag inte?

— Därför — hon höjde på axlarna.

— Ni menar askesen! Jag erkänner, att af den har ni inte fått ett fullödigt intryck i dag, men jag försäkrar er, att jag för min egen del kunde lefva under långt enklare förhållanden — och vara lyckligare.

I detsamma Kurt reste sig från spelbordet inne i andra rummet, tog Säfve med en hastig rörelse boken från Wanda, lade den på dess förra plats och låste till om den. Han hade knappt vridit om nyckeln, förrän den stämning, som legat öfver honom under deras hviskande samtal, var som bortblåst. Han var som förut den artige, uppmärksamme värden, ingenting mer. Ett par af herrarne följde med Kurt fram till bordet och började samtala. Wilhelm böjde sig ner öfver Wanda och sade: »Skall du inte gå in till damerna? Det är allt bäst.»

— Nej, omöjligt! Ni får ge mig något att göra, fortsatte hon, vänd till Säfve. Jag kan inte sitta sysslolös, medan jag röker. Hon drog ett par djupa bloss. Gif mig den där tallriken, herr Säfve, nej, inte den, den hvita där borta! Är ni mycket rädd om den?

— Nej, ni får gärna kasta den i luften och misslyckas i att fånga den, om det roar er.

— Det är intet konststycke. Det är litet konst. Gammal förresten som gatan. Sotritning. Hon höll tallriken öfver ljuslågan och lät röken svärta den. Med en guldnål, hon tagit ur klädningen, började hon skrapa och radera och fördela dagar och skuggor. Jag ville ge er en liten föreställning om högfjällsnaturen, jag talade om i middags. Herr Säfve, låt bli att titta på min handled! Det vill inte gå bort, det är fernissa. Du vet, hur jag gnidit, Wilhelm!

Den ene efter den andre af herrarne lämnade spelborden och slog sig ner bredvid Wanda för att se, hvad hon gjorde. Hon skrapade, lade hufvudet på sned för att döma om effekten och var djupt intresserad, allt under det hon förde en liflig och skämtsam konversation. Herrarne voro också mycket ifriga att se på, hur hon trollade fram en hed med mjuka konturer. »Det skall se ut som stelnade vågor», sade hon upplysande. Det här ska' vara några förkrympta björkar, det var riktiga träddvärgar med kvistiga stammar och våldsamt vridna grenar. Och så de här starkt belysta snöbergen i bakgrunden.

Mazère förklarade »tekniken» för de nykomne.

— Går du, Skog? frågade Säfve.

— Jag skall in och se hvad damerna hålla på med.

— Det får jag väl också göra, när detta är färdigt, sade Wanda. Stör jag kanske?

— Nej, vi ha slutat.

Betjanten kom in och anmälde, att tébrickorna bjödös i salongen. Nästan samtidigt hade Wanda fått färdig sin Dovrefjälls-platå.

— Se här har ni er tallrik igen, herr Säfve, låt tvätta af den.

— Åhnej, nu har ni förstört den för mig. Nu kan ni ej utplåna ert svarta dåd. Hör ni, fru Kurt, ni får spara fernissan litet på er andra handled, och i stället använda den på den här tallriken.

— Det är ingenting att gömma på! Vill ni verkligen ha den?

— Visst vill jag. Men jag vill också att ni skall skriva något under den.

— Signera? Nej, jag tackar.

— Det behöfs heller inte. Sätt er ner, skall jag diktera. Skrif: *Lys over fjældet!*

— En sådan idé!

Han tog tallriken och låste in den i skåpet med handskrifterna. — Och så kommer ni upp i morgon och fernissar den?

— Ja.

— Det är den första idéella behållning, jag haft från någon af våra stora middagar. Tack!

— Kom nu Wanda, sade Kurt i dörren. Och lägg bort cigarretten för all del.

När de gingo genom kabinettet, sågo de Clara Mazère sitta i ett hörn i ifrigt samtal med unge Skog. På hennes mans förfrågan, hvilka viktiga saker de afhandlade, sade hon skrattande, att de »talade affärer». Det gjorde de också.

* * *

— Nå, det var ju mycket treffligt hos Säfves i afton, sade Kurt, under det han och hans hustru gingo nerför avenyen.

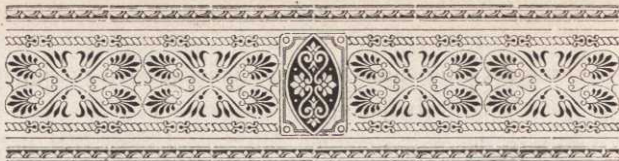
— Ja, där var så treffligt där kunde bli under sådana förhållanden. Hör du, Wilhelm, lofva mig en sak, riktigt på din heder, och det är, att vi aldrig

skola behöfva ha sådana där middagar, efter hvilka jag måste sitta inne hos herrarne för att inte ställa till skandal hos fruarna.

— Och det tror du inte, du gjort nu? Men jag inbillade mig, att du hade roligt.

— Det hade jag, det var betydligt roligare än att se på fru Säfves smutslårar. Men du måste lofva mig, att vi aldrig, hör du, aldrig skolæ ha middagar med nio rätter mat, för det anser jag som ett fattigdomsbevis.

XI.

§**S**ade hon ingenting till dig om betalningen?

Hvar gång Hedvig Claesson kom hem från de spelktioner, hon gaf de Mazèrska och Kronfeltska barnen, frågade modren henne detsamma och fick alltid samma svar:

— Nej, inte ett ord. Jag börjar tro, att det är hoppöst.

— Kan du inte påminna?

— Det är så svårt, men jag blir väl tvungen förr eller senare. Det går inte i längden.

Det hade gått länge nog. Mor och dotter satte ut formliga vänteterminer för sig, — får du det inte till påsk, måste du säga ifrån — betala de mig inte till jul, påminner jag bestämdt. Men både påsk och jul kommo och gingo. Fru Mazères två flickor, de minst musikaliska barn i världen, och fru Kronfelts late Magnus fortsatte alltjämt sina spelktioner och deras mammor fortsatte med att glömma betala dem. Glömma var inte engång ordet! De ignorerade bara fullständigt, att ej allt var klart. När de råkade Hedvig, talade de om allt annat än att inlösa de biljetter, barnen

samvetsgrant efter slutad lektion lämnade henne. Clara var som alltid välviljan själf. Kanske det roade Hedvig att se det här, som hon fått hem i dag, eller det här, som hon köpte i går, det nyaste för säsongen. Så gaf hon Hedvig allt som oftast de åbonnerade konsert- och teaterbiljetter, hon själf inte hade lust att begagna, visade henne, kort sagdt, all möjlig vänlighet, men att hon tänkte göra rätt för sig, visade hon inte.

— Vi få spara, suckade Hedvigs mor, det är det enda, vi kunna göra. Alida Claesson hade före sitt giftermål varit en af Göteborgs rikaste flickor, barndomsväninna och skolkamrat med Amelie Rickner.

Hennes man förstörde hennes förmögenhet och rymde till Amerika. Sedan dess hade hon med största svårighet sökt kämpa sig fram. Hon hade dragit sig undan från sina forna umgängesvänner, flyttat till ett billigt kvarter af staden och tog emot sömnad för främmande. Att hon förmått reda sig, medan hennes flickor voro små, var henne alltjämt ett under. Det hade endast gått för sig medels den största sparsamhet och en otrolig flit. När flickorna kunde taga vid, var hon alldeles utarbetad. Lyckligtvis hade både Hedvig och Agda ärft hennes energi och ambition. Hedvig gaf musiklektioner, Agda var anställd på Säfve Kurt & comp:s kontor, en plats, som Amelie Rickner skaffat henne.

Amelie var på väg till sin väninna. Det hade fallit snö under natten, och den låg ännu kvar i alléerna men i ett så tunt lager, att då den tilltrampades under gåendet, syntes den svarta marken i fotspåren. Fast det var ganska tidigt på förmiddagen, korsade en mängd dylika spår hvarandra, och snön såg moddig

och nedsölad ut undantagandes bakom ståltråden under träden, där den låg hvit och ren i små mjuka drifvor.

Det var som om det fanns ett inre samband mellan den nedtrampade vägen och Amelies tankar. De rörde sig om gårdagen. De tunga tankarne vandrade fram öfver prakten och ståten och liksom trampade igenom dem, så att det mörka underlaget kom fram.

Det var för Amelies pietetsfulla natur en verklig sorg, att det var hennes familj, Säfves, som gaf tonen till det i hennes tycke vansinniga öfverdåd, som utbredt sig. Hon tänkte på de gamla, på sin far, som varit så rädd att väcka uppseende, på modern, som aldrig haft något personligt lyxbehof. Från det gamla Säfveska huset hade utgått en atmosfär af gästfrihet, hemtrefnad och konstsinne, som liksom genompyrde luften i många andra hem. Och hur var det nu? Hon sörjde öfver att Konrad och Eleonore genom det smittande exemplet af sitt lefnadssätt faktiskt drogo en mängd lättsinniga människor in i hvirveln. Det var som om de tändt ett stort fladdrande ljus, hvilket lockade surrande och bländade nattfjärilar att flyga in och sveda vingarne.

I går hade Amelie hört talas om en, som kommit farligt nära ljuskretsen. Hon hade hört, att Otto Lundbäck, som också var kontorist hos firman, visade lilla Agda Claesson mycken och trägen uppmärksamhet, och det var om detta hon ville tala med Alida, på samma gång hon hälsade på sin skyddsling, gumman Beck, för hvares inackordering i familjen hon betalade.

Förhållandet mellan Amelie och Alida Claesson

hade af den senare utan direkta ord blifvit så fastslaget, att hon väl mottog det stöd, Amelie kunde gifva henne genom att skaffa Hedvig lektioner och Agda platsen på kontoret, men aldrig någon pekuniär hjälp, i hvilken form det vara månede.

— När jag behöfver låna, lofvar jag att inte vända mig till någon annan än dig, för tillfället reda vi oss utmärkt. Huru? På det enklaste sätt i världen, vi ha alla tre den mest utpräglade fasa för skuld, det vi inte kunna betala kontant, får inte existera för oss. Det allra oundvikligaste först, det andra får variera efter de mer eller mindre goda tiderna.

— I år har det varit goda tider, inte sant? sade Amelie. Hedvig har ju så många lektioner. Så nu bör du verkligen köpa dig en tjockare kappa, du har förkylt dig med den där, det är därför du hostar.

Som Alida med den största öppenhet brukade afhandla sina ekonomiska förhållanden med Amelie, visste denna ej annat än att hon fullkomligt hade inblick i dem. En sak förteg Alida emellertid, och det var, att de där charmanta fruarna ej betalade. Hon gjorde det af grannlagenhet, emedan Amelie genom Eleonore skaffat dessa mer tröttsamma än inkomstbringande undervisningstimmar.

Hon skakade således på hufvudet och sade blott:

— Nej, till ny vinterkappa räcker det alldeles säkert inte i år.

— Då har du utgifter, jag inte vet af, utbrast Amelie i förebrående ton. Hon gick alltjämt med misstanke om att Alida understödde sin lättsinnige man i Amerika, men hon vågade inte fråga, isynnerhet

som Alida undvek ämnet med ett vemodsfyllt: -- Det kan ju hända.

Möjligen hade hon ej de utgifter, Amelie förmodade, alldeles säkert hade hon ej de inkomster, denna så gladt beräknade.

Hvad de pengar, nu öfver två hundra kronor, som aldrig blefvo betalade, allt skulle ha användts till! Hedvig låg vaken om nätterna och tänkte ut på hvad sätt hon skulle påminna, hvad hon skulle säga. Det borde vara den lättaste sak i världen. Pengar, hon ärligt förtjent! I dag skulle det ske, hon hvarken ville eller behöfde skänka fru Mazère eller fru Kronfelt något. Bara att vara vittne till hur de handskades med pengar eller pengars värde, var tillräcklig maning att söka få ut sitt, som hon så väl behöfde, åh, så väl! Men när så Hedvig trädde in i de luxuösa hemmen och de ståtliga fruarna kommo infrasande i lektionsrummet för att säga godnatt till barnen, yppade sig aldrig det tillfälle, hon hoppats på eller föresatt sig att frammana.

Och när hon kom hem till modern, hade hon alltid samma svar på hennes bekymrade fråga:

— Nämnde hon ingenting om betalningen?

— Nej, inte ett ord.

Och nu detta med Agda!

Fru Claesson hade haft sina aningar, innan Amelies varning kom. Och hon hade intet förtroende till den Lundbäckska familjen.

Om anställandet af kvinliga kontorsbiträden hos firman Säfve, Kurt & Comp. ej medfört annan fördel, hade det decideradt haft den, att Otto Lundbäcks intresse för affären i högst väsentlig grad ökats. Han

hade sin plats i samma rum som lilla Agda, och som han var mycket mån om att hon skulle sätta sig in i sina bokhållareskyldigheter, visade han henne på det välvilligaste sätt till rätta. Han läste i hennes ögon, när hon behöfde linealen, han gaf henne nya pennor ur sin privatask, lyfte ner de tunga kassaböckerna åt henne, kort sagdt, han var uppmärksamheten själf. Af alla syskonen liknade han mest Clara med sitt obekymrade, vänliga, lätta sätt. Lilla Agda blef genast tagen. Otto kom också nästan ögonblickligen i stämning. Det var något annat än att ha gamle Schulz' röda näsa framför sig. Otto påstod alltid, att den näsan irriterade honom till den grad, att han inte kunde vara flitig. »Nu, sedan gamle Schulz var död och Agda fått hans plats, hade Otto inte näsan att skylla på», brukade svåger Mazère säga. Otto kunde möjligen för sina sportintressen försumma en vacker flicka men bestämdt inte, när han ingenting hade, som distraherade sig, och det gjorde böckerna afgjort ej. Således försummade han Agda på intet sätt. Men det var kanske tvifvel underkastadt, om det var uteslutande nyttigt för den unga flickan, att hon så småningom började anse Otto för idealet af manlig fullkomlighet och hans ord för kungsord.

Han var lik syster Clara också däri, att toalettan- gelägenheter, manliga som kvinliga, spelade en stor roll i hans tillvaro och konversation. Han ansåg nästan för sin skyldighet att göra lilla Agda fåfång, hon skulle vara dubbelt så förtjusande, om hon klädde sig efter sitt utseende.

— Hör, fröken, köp sig nu en af de där moderna kragarne, det är en sådan chic i dem, något i den

vägen som min syster Claras, har fröken sett den — jag menar inte hennes sammetskappa utan den ljusa från förliden månad, med angorabrämet. Och så skulle fröken ha en sådan där liten Napoleonshatt, det är just frökens stil. Den klär bara unga, vackra ansikten, isynnerhet blondiner.

Agda skakade på hufvudet och rodnade, i det hon räckte honom sin hand till afsked, en liten hvit, mjuk barnhand, som han mycket beundrade. Men det var emellertid ej därför, hon gaf honom den obehandskad. Orsaken var långt mer prosaisk. Hennes handskar voro gamla och nötta i fingertopparne, och Otto hade för icke längesedan sagt, att det fanns ingenting, han satte så mycket värde på som en väl chausserad fot och fraicha handskar. Själf var han ytterst elegant i dessa som i andra afseenden.

— Den som ändå vore rik! Hon var öfvertygad om, att en sådan hatt och kappa, som Otto beskrifvit — hon tänkte alltid på honom som Otto — skulle kläda henne. Han hade så ovanlig god smak. Hvad det var vänligt af honom att unna henne af det allra bästa! Ja, nog hade Agda sett Claras kappa, den kostade förfärligt mycket, kanske närmare två hundra kronor. Agda kom ovillkorligen att tänka på de pengar, Clara var skyldig Hedvig — när skulle hon komma ihåg dem? — Men priset på fruntimmerskläder förstår en herre sig aldrig på, annars kunde han väl vetat att inte hon... Men man kunde få ett sådant där modernt ytterplagg mycket, mycket billigare. Ett ögonblick dök frestelsen upp ovanligt stark. Om hon skulle höra efter i kappmagasinet? Det kostade åtminstone ingenting. Hon hade redan tagit

några steg i riktning mot Östra Hamngatan, då hon plötsligen hejdade sig och vände om med tårar i ögonen. Hon hade kommit att tänka på något, som särskildt den sista tiden ställt deras fattigdom för henne med aggende tydlighet. En småsak i det hela taget — i jämförelse med allt annat! Hennes mor hade för en tid sedan brutit af en framtand. Döttrar-na försökte på allt vis öfvertala henne att låta skrufva in en ny men förgäfves, det var omöjligt att för-må henne därtill, hon hade inte råd. De hade inte råd att kasta bort tolf kronor. Kasta bort! Det där gapande tomrummet, som syntes hvar gång hon tala-de eller log, och som hon förgäfves sökte dölja genom att snörpa på munnen, gjorde deras stackars mamma tio år äldre, förändrade henne alldeles — gjorde henne till en gammal kvinna. Det stack till i Agdas hjärta, när hon såg det, när hon bara tänkte på det. Hvad det var tungt att vara fattig!

Och lusten för den nya kappan, som skulle gjort henne vackrare i hans ögon, försvann lika hastigt, som den uppstått. Här gick hon och tänkte på flärd och grannlåt, istället för att vara lycklig och tacksam öfver att hon och Hedvig kunde förtjäna så mycket, att de ej behöfde lida nöd. Stackars mamma, stackars mamma, som i hela sitt lif aldrig tänkt på sig själf — bara på dem. —

Några dagar senare friade Otto till henne. Den känsla af öfversvallande sällhet, som genomströmmat hela hennes varelse den afton, då han förklarar henne sin kärlek, hade emellertid blifvit förbittrad genom moderns oförklarliga aversion mot hennes älskade. Agda var förberedd på att Ottos familj skulle vara emot

partiet, men att mamma inte skulle vara nöjd, öfverlycklig — det var något, som aldrig fallit henne in. Och att vara så orättvis och påstå, att medlemmarna af den Lundbäckska familjen antingen voro kalla och beräknande eller lättsinniga och opålitliga! — Fruntimren kanske men inte han, inte Otto, inte Otto! Agda kände honom bättre än mamma. Hon visste, hur pråktig och redbar och trofast han var. Inte var det ett karaktärsfel, att han var glad och eftersökt och Göteborgs förnämste ryttare — mamma lät nästan påskina något sådant. Bästa beviset för att han ej var beräknande eller egennyttig, gaf han väl genom att välja henne, en fattig flicka. Mamma fick inte vara orättvis! Modern försökte i det längsta att icke ge vika. Men när så Agda sade: »mamma har inte rättighet att påtaga sig ett sådant ansvar som att skilja oss åt», kände Alida, att hon åtminstone ej hade mod att göra det.

Hon tänkte den första sömnlösa natten och de många följande på så mycket sorgligt och ängslande. Man sätter barn in i världen till en ungdom af försakelse, arbete och lidande, bör man då åtminstone ej ge dem lof att välja det, som de tro skall bereda dem lycka! Har man själf haft sådan tur med det man valt, att man vågar lita på sitt omdöme?

Hon såg, hur Agda magrade och tynade af — hur det förut så jämna lynnet förändrades till nervös häftighet eller modlös nedslagenhet. I Guds namn då! Men med ett villkor, att förlofningen skulle hållas hemlig; endast de allra närmaste skulle invigas.

Agda skötte sin plats på kontoret som förut, och

Otto utverkade sig tillstånd att besöka familjen de aftnar, han ej var på annat sätt upptagen.

Agda var säker på att mamma och Hedvig skulle tycka om Otto, så snart de bättre lärde känna honom. De hade förut endast sett honom på afstånd, antingen i sin penibelt engelska kostym, flanerande i sällskap med någon af stadens elegantaste ungherrar, eller uppfångat en skymt af honom, när han i korrektaste riddräkt susat förbi dem i allén. Hos Otto observerade man först hans kläder, sedan honom själf.

Nu emellertid, när han om aftnarne kom upp till dem och satt och pratade trefligt och gladt, under det damerna sysslade med sitt arbete, började de hålla af honom. Det låg verkligen något godmodigt och älskvärdt öfver honom — han liknade Clara också till det yttre, samma blonda, ungdomliga typ, som lät honom se ut snarare som en tjugo- än en trettiåring — och han förde med sig den fläkt af yttre värld, en man alltid medför och som känns så uppfriskande i ensamma kvinnors lif och hem.

Mamma och Hedvig höllo af Otto — och Agda var öfverlycklig.

XII.

Kurt var en mycket god och kärleksfull men ingen rolig äkta man. Det dröjde ej många månader, innan Wanda märkte, att de intressen, som hon trott sig upptäcka hos honom under deras korta bekantskap före förlofningen, endast varit en reflex af hennes egna. Hon hade i hög grad denna tändande förmåga, som utmärker en liflig intelligens, och det hade händt henne förut, att hon misstagit sig i bedömandet af hvad hon gaf andra ooh hvad andra gafvo henne. Därtill kom, särskildt hvad Kurt beträffar, hans stora förmåga att vara en god åhörare, och — i hans förhållande till Wanda — ett plus af en allt absorberande kärlek och beundran, som gaf hans tystnad en prägel af verkligt förstående. Det var således snarare kärlek till hans kärlek än till honom själf, som dikterat hennes ja. De unge män, med hvilka hon varit tillsammans på brodrens atelier i Paris, hade antingen lifligt kurtiserat henne eller behandlat henne »en camerade.» För första gången hade hon mött en allvarlig mans chevalereska,

nästan tillbedjande hängifvenhet — det hade smickrat och tagit henne. Men under den ständiga sammanvaro, som börjat i och med äktenskapet, upptäckte Wanda snart, att alla hennes mans intressen, som ej rörde henne, vände sig kring affärer, sedda med jämförelsevis små vyer, ej med det fjärrskådande till tid och rum, som gör somliga utländska affärsmäns konversation så väckande och intressant.

Det låg dessutom en trög långsamhet i Kurts natur och uppträdande, som irriterade Wandas kvicksilfvernerv, ett sätt att se lifvet »i godperspektiv», som gjorde att han föreföll långt mer prosaisk och beräknande, än han i själfva verket var. Detta, som snarare var ett sätt, hvilket tillhörde affärsmannen Kurt, kom i hans vanliga omgifningar långt starkare fram än det gjort under vistelsen i Marstrand, då det godmodiga, flärdlösa och hjärtliga, som låg på botten af hans karaktär, först uppväckte Wandas sympati. Dessa vinnande egenskaper lade han emellertid ännu alltjämt i dagen i sitt hem och i sitt förhållande till henne, och det var denna anspråkslösa älskvardhet, som gjorde, att han tillfredsställde hennes hjärtas behof af ömhet, äfven sedan hon märkte, hur litet han, intellektuellt taladt, kunde ge henne. Det var svårt att utbyta tankar med Kurt för den, som ej kunde föra ett affärssamtal, och Wanda, som under vistelsen hos brodern och i den konstnärskrets, de båda tillhörde, vant sig vid att uttala hvarje hugskott, som flög igenom hennes hjärna, viss på att ögonblickligen bli förstådd, gillad eller motsagd men förstådd, märkte snart skillnaden. Nu måste hon precisera och förklara för en metodisk och fantasilös natur, som vägde hvart

ord på guldvikt och förargade sig, om ordet var lättare eller mindre exakt, än det efter gångbar kurs borde vara, och som så länge tummale och vred det, att den, som uttalat det, känner all stämning förflyktiga. Det förstående, som blifvit ett livsvillkor för hennes egen utveckling, fann hon blott hos en af den nya omgifningen. Det var endast under sammanvaron med Säfve, som hon var sig själf fullt ut, utan hämsko på fantasi och tal, utan fruktan att bli missförstådd. Därtill kom detta sporrande medvetande af att samtidigt få gifva och taga, som utgör kronan af allt andligt utbyte.

Det var en dag på våren, ett år efter hennes giftermål.

— Du får gärna läsa din tidning, medan jag håller på med örat, sade Wanda, i det hon tog ett steg tillbaka för att bedöma effekten af det sista penseldraget.

Kurt satt i sin gungstol med cigarren i hand och tidningen öfver knäet. Wanda höll på med hans porträtt.

— Eller om vi skulle prata, fortfor hon. Du skall prata, Wilhelm, annars får jag inte något uttryck i ansiktet.

— Ja, hvad skall jag tala om, sade han långsamt.

Hon teg och funderade, under det hon målade. Plötsligen sade hon:

— Jo, det var något, jag ville fråga dig om. Hur kom det sig, att du och fru Säfve inte gifte er med hvarandra? Du har varit mycket förtjust i henne.

— Det är jag fortfarande. Men jag har aldrig friat till henne.

— Det var ändå synd, sade Wanda begrundande,

att du inte kom dig för, hon hade passat dig bättre än jag.

— Jag är så fullkomligt nöjd, som det är.

Det såg han också ut att vara.

— Hvad hon är inne i affärer, du! Jag blef alldeles förbluffad, när jag hörde er resonnera häromdagen. Det vimlade af merkantila ord och uttryck, afverkning och befraktningskostnader och tantième och så vidare i långa banor.

— Ja, hon har märkvärdigt väl reda på sig.

Wanda målade en stund utan att yttra något. Så kom det plötsligt:

— Men hvarför gifte Säfve sig med henne?

— Därför att han var kär naturligtvis, svarade Kurt.

— Det tror jag inte.

— Hvarför skulle han annars gjort det? — Kurt funderade synbarligen på saken. — Hon var en fattig flicka, och hon är mycket vacker.

— Det är således ett odisputabelt bevis på kärlek, när en rik man gifter sig med en fattig flicka. Nej, snörp inte på munnen, Wilhelm, jag håller just på med den.

— Gör du? Visa det då!

Han sträckte ut armen och drog henne till sig.

Hon böjde sig hastigt ned och kysste honom på pannan.

— Så där ja. Inga handgripligheter! Hvad tala du och Säfve egentligen om, när ni sitta tillsammans hela förmiddagen?

— Vi sitta inte tillsammans, det vet du väl. Vi ha hvar sitt rum. Vi arbeta, vi tala inte mycket.

Men du påminner mig om något. Jag måste upp på kontoret och skriva ett bref.

— Det är ju söndag. Skall du inte ha någon hvilodag? Sitt bara ett par minuter till! Vet du, Wilhelm, hvem det vore charmant att måla?

— Nej.

— Säfve! Det där spetsiga rödbruna helskägget och håret, som är så tungt, att det jämt faller ned i pannan. Han ser ut som en fransk kung Genre Henri deux. Och den där djupa sorgsna blicken. Har du sett, att ögonen ligga hvarann så nära? Det är just det, som framkallar en sådan egendomlig effekt. Jag skulle önska, att jag kunde måla hans röst också. För ser du, rösten är det mest karaktäristiska hos honom, så melodisk i klang och så hopplöst vemodig, som om lifvet vore för tungt för honom. Jag skulle vilja måla honom i päls och pälsmössa. Jag ser det för mig. Hon gjorde med penseln ett utkast i luften. Men det är väl omöjligt att få honom att sitta för mig? Du vill väl inte fråga?

— Nej, gör det själf. Jag tror inte, att han har något emot det. Han gör sig gärna ledig. Men hör du, Wanda, om du får Konrad att sitta och porträttet blir likt, vore det roligt att få ge det till fru Säfve. Hvad säger du om det? Hon har varit så särdeles vänlig mot mig, och hon gjorde sig mycket besvär med vår våning.

— Inte sätter hon värde på ett porträtt i olja, hon föredrar bestämdt en förstorad fotografi. Men vill du, så har jag ingenting emot det. Han skulle tycka om det, och det enda jag frågar efter är att få honom till modell. Så tråkigt, nu ringer det!

— Det var eget — det är Säfve. Nu kan du höra, hur det låter.

Säfve kom in och började ursäkta sitt besök.

— Jag vill bara tala ett ord om von Altens affärer. Och så kommer jag och stör midt i en sittning! Jag skall genast gå. — Ser du, han påstår, att ett aktiekapital på — — . Resten hörde Wanda ej, hon hade gått ut i matsalen och lät därifrån lyfta in ett bord, på hvilket frukosten var serverad.

— Nu sätter jag bara hit ett kuvert till. Så där ja. — Visst ska' det vara blommor — tack, krukan är inte tung — annars smakar det inte! Sätt er nu och spisa frukost med oss, herr Säfve. Det är söndag, ni har alls ingenting att försumma.

— Min hustru väntar.

— Ja, naturligtvis får ni det mycket finare hemma, det är kanske inte värdt att öfvertala er. Jaså, ni vill — det var hyggligt! Nu skall jag själf vara kock, ser ni. Ni är ängslig, ni har inte något förtroende.

Hon satte sig framför den lilla grillapparaten, hon medfört från Paris, ordnade de glödande kolen, lade på halstret och vände de små aptitliga lamkotletterna med en min, som om hon lekte kalas. Så serverade hon dem, skar för den kalla kycklingen och slog i rödvinet. -- Jaså, ni ser er om efter en bättre stol, där har ni en. — En sådan bekväm herre ni är.

— Så skall det vara, utbrast Säfve. Det är en charme att sitta i ett sådant här förtjusande rum och frukostera. Det är ingen stämning i matsalar om förmiddagen. Men hos oss skulle det inte gå för sig.

— Nej, det är ingen charme att sitta i en salong

med förgyllda möbler och halstra lamkotletter. Det här är en atelier, och det här är atelierlif. Det är skillnad.

— Ja, det är skillnad, svarade han. Nej, se på Wilhelms porträtt. Det är ju i det allra närmaste färdigt. Ni är mycket för energisk, fru Kurt. Det märkte jag redan första gången, jag var här.

— Ni säger det som en förebråelse.

— Det är meningen. Jag formligen plågas af all den febrila verksamhet, som omger mig. Det högsta i lifvet är kontemplation, det vackraste och ljufvaste i lifvet är drömmar och fantasier, som aldrig bli verkliggjorda. Hvarför skall man bråka med att försöka omsätta kontemplationerna, drömmarna, fantasierna i mer eller mindre ful och banal handling?

— Talar du om mitt porträtt? utbrast Kurt

— Nej, jag talar om lifvet.

— Således äro alla handlingar fula och alla drömmar vackra, sade Wanda med ett ironiskt småleende. Det är en bekväm lefnadsfilosofi.

— Det säger jag inte, jag säger bara, och det får ni ge mig rätt i, att allt det man drömt, hoppats och tänkt göra, är så mycket större, fullödigare och skönare, än det man bringar till utförande — — —

— Att man därför inte bör göra något alls, sade Kurt försmädligt.

— Låt mig tala till punkt — att man kan häpna öfver den energi, som utvecklas, fast människor inom sig måste erkänna, att de för det mesta misslyckas i hvad de företaga sig. Det man drömmer däremot —

— Det skulle man bli fet på. Jo, jag tackar, det blefve ett skönt tillstånd i världen, om du finge det, som du vill ha det, utbrast Kurt irriterad. Han hade

på en gång fått den föreställningen, att Säfves uttalande var ett förtäckt angrepp på honom själf och hans rastlösa flit. — Jag undrar, hur man skulle ha det, om man kontemplerade eller drömde sina affärer, i stället för att utföra dem. Man kunde åtminstone inte lefva så högt, som man gör, och fick för det första afstå från att köpa gamla böcker och kuriosas.

— Nå, all praktisk verksamhet kan inte afstanna, det är tyvärr säkert. Jag bestrider heller ingens rätt att vara en energisk handlingsmänniska, det bara förvånar mig, att konstnärer, målare, musiker, skriftstäl-lare, skulptörer ha mod att förstöra sina vackra fanta-sier och idéer genom att söka gifva dem gestalt och form. — Erkänn själf, fru Kurt! Är den tafsla, ni målar med edra pen-slar, i någon mån jämförlig med det utkast, ni burit inom er.

— Nej, tyvärr. Det är det, som gör en förtviflad! Men om alla konstnärer, alla målare, alla skriftställare tänkt: det är inte värdt att alstra, det blir endast en skuggbild af den strålande bilden eller tanken, jag bär inom mig, hur mycket skönt och stort hade vi, publi-ken, ej gått miste om?

— Ja, det har Wanda rätt i, det är ju bara prat, Säfve, utbrast Kurt.

Hvarken Säfve eller Wanda lade märke till in-kastet, hon fortsatte:

— Om inte Dante nerskrifvit sin vision —

--- Dante bevisar just mitt påstående, att den rastlösa, moderna verksamheten är lika onödig som plåg-sam. Det största, det bästa i hvarje konst är redan gjordt. Det, som nu göres, blir antingen en mer eller mindre dålig imitation eller ock ett ändlöst jäktande

efter att skapa något bizarrt, fult eller tillkrångladt, som kan bli hallstämpladt med det enda saliggörande ordet: »nytt». Ja, motsäg mig inte. Det är ett faktum, att man börjar etikettera konstnärsalster som modeartiklar med beteckningen: »nouveau-té». Det är slagordet för tillfället. Det, som inte är så kalladt nytt, är dömdt. Och hur mycket är nytt, kan vara nytt? Man gör som med moderna, vänder upp och ner på fjärdingen och försöker passa in sig i sina stamfäders rustningar eller i deras biktfäders kåpor. Och så fabricerar man simildiamanter i stället för att åter och åter fröjdas af glansen, strålbrytningen och renheten i de äkta juvelerna. Jag för min del skulle ingenting högre önska, än att t. ex. ingen ny bok skrefs på tio år, man finge så mycket bättre tid att fördjupa sig i det gamla. Dante och legenderna äro fullt tillräckliga för mitt behof af literatur de närmaste decennierna.

— Du menar inte hälften af hvad du säger, sade Kurt.

— Åjo, hälften och kanske litet till. Om du visste hvad ni verksamhetsmänniskor äro enerverande. Det går väl ändå an med er affärsmän, eftersom verksamheten engång är er specialitet, men när unga fruar också bli energiska! Ni är väl inte stött, fru Kurt.

— Tvärtom. Jag njuter af paradoxer, det ligger något konstnärligt i paradoxer à l'outrance. Och dessutom är det mycket uppfriskande att höra lättjan lofsjungas med en sådan energi, det är något absolut nytt för mig, som är gift med ett arbetsbi. Det är väl Wilhelms energi, som smittat mig, så går det väl alltid i äktenskapet. Det är det, som får lända mig till ursäkt och förklaring.

— Visst inte, invände Kurt. Fru Säfve är det flitigaste, verksammaste fruntimmer, jag känner.

— Ja, jag säger ju, att det är något irriterande öfver människor, som aldrig ha tid att drömma. Apropos fru Kurt, hvad skall ni taga er till efter det där porträttet, som för resten är mycket bra.

— Ja, säg det, inföll Kurt, i det han plirade med sina små ögon.

— Jag vet inte, om jag har lust att säga det efter det här anatemat öfver modern konst. Jag hade annars velat måla er, om jag kunnat förmå er att sitta.

— Mig!

— Ja just er!

— Säfve, Kurt & comp. utbrast Kurt förtjust. Nu kunde han följa med!

— Ni menar väl inte till kontoret? Där vill jag inte sitta.

— Nej, jag vill måla er därför att — jag vill försöka mig på något — nytt. — Och så vill jag ge er hustru porträttet. Går det för sig?

— Det är inte så besvärligt, som jag trodde, sade Kurt uppmuntrande. Man får röra på sig och tala. Ja, jag går så långt, att man nästan inte får tiga. Det sörjer hon för. Hon vill, att man skall vara intressant.

— Det är inte sant, jag har inga pretentioner. Nå, vill ni ha tre veckors betänketid?

— Jag gör det på mindre.

— Skola vi säga onsdag half två och söndag half tolf, eller är det för tidigt?

— Det frågar man inte en person, som rider danska vägen hvar morgon klockan sju.

— Nå, då äro vi öfverens. Tack!

— Men ni glömmet det viktigaste. Du får hålla det här hemligt för din fru. Hon skall bli öfverraskad, annars är det ingen idé.

— Det är inte så lätt, men jag får försöka.

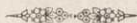
— Du skyller på affärer, om hon frågar. Det är det bästa.

— Det är bra att veta, sade Wanda skrattande. När man har något att dölja för sin hustru, skyller Säfve, Kurt & comp. på affärer. Därefter rättet och packer eder!

— Det är ju ni, som narrat mig ut på det sluttande planet. Öfver ert hufvud komme följderna.

— Öfver mig komme de. Nå, om ni aldrig har något farligare att dölja! Skall ni redan gå?

— Ja, men vill ni, kommer jag igen om onsdag. Det dröjer väl ännu en tid, innan ni reser till Paris.

XIII.

Det hade varit meningen, att Kurts skulle stanna utrikes hela sommaren och först komma igen på hösten. Men när Kurt varit fjorton dagar i Paris och det blef tal om, att svågerns familj och de själfva med en del af den nordiska konstnärskolonien skulle slå sig ner i Grez, började han känna, hur omöjligt det var för honom att lämna affären på så lång tid. För hvarje post, han mottog från hemmet, fick han ett längre och betänkligare ansikte, han längtade till den grad efter kontoret och affärerna, att han formligen magrade af vantrefnad. Slutligen föreslog han Wanda, att hon skulle stanna kvar och han komma och hämta henne »längre fram».

I början ville hon ej gå in härpå. Hon tyckte, att det var ovänligt att låta honom resa hem ensam, men han öfvertalade henne. Hon trufdes så väl, och han skulle nog reda sig, om han blott fick komma hem. Det var en stor frestelse för Wanda att ännu någon tid få stanna kvar i de gamla omgifningarne, bland människor, hvilka lefde i samma idévärld som

hon, med samma intressen, samma sträfvanden, till samma oupphinneliga mål — isynnerhet att få stanna kvar ensam. Hon kunde ej dölja för sig, att här i Paris visade sig hennes man förvånande litet till sin fördel, isynnerhet när han var tillsammans med hennes och brodrens vänner. Ej att han yttrade något, som hon direkt behöfde genera sig för inför dessa kritiskt hänsynslösa artistkamrater, därtill var han mycket för fåordig, men hon plågades af att se hur föga han med sin trygga grosshandlarevärdighet och sitt tafatta sätt hörde hemma i denna omgifning, och hon kunde ej undgå att märka, att hennes vänner förvånade sig öfver att detta var Wanda Lindaus man. Det förvånade henne själf ibland. Hans osäkerhet gjorde henne osäker. Och om han åtminstone velat vara Göteborgsgrosshandlare fullt ut, men det ville han heller inte, de obetydliga skizzer, han för hennes skull köpte, motsvarade långifrån de kanske väl högt spända förhoppningarna. Han borde varit mecenat, han hade under sin ungarlärstid köpt flera goda saker, — det var som om hon höll tillbaka, — afrådde. »Det var inga tider att köpa taflor», sade han blott. Och hon kunde icke öfvertala honom, det var som om hon bad för sig själf.

Först när hon följt Wilhelm till Gare du Nord och med brodren återvände till den kära, kära ateliern vid boulevard Montmartre i stället för till de banala hotellrummen, kände hon sig åter »à son aise». Inte längre den rika göteborgsfrun, fru Kurt, utan lilla Wanda i sin randiga bomullsblus och svarta kjol och med det breda läderbältet kring lifvet, som gjorde fri-luftsstudier och var förhoppningsfull och nedstämd,

glad och förtviffad, allt efter som arbetet dugde eller var uselt — dagarna formligen flögo.

Under tiden blef hon skarpt kritiserad i Göteborg och dess omnäjd, isynnerhet af fru Säfve. »Låta sin man gå ensam i staden och själf stanna i Paris och roa sig! Stackars Kurt, stackars Kurt!»

Fru Eleonore gjorde emellertid hvad hon kunde för att förströ honom. Hvar söndag bjöd hon ut honom till Eleonorehill, deras charmanta landtställe några stationer uppåt järnbanan. Men det var ej längre den gamle Kurt. Han kunde bokstafligen inte tala om något annat än sin hustru — det var som om hon varit den enda kvinna i världen, Wanda och åter Wanda! Och hvad Konrad var intresserad. Kurt läste upp några af hennes bref för dem, och Konrad påstod, att de formligen gnistrade af esprit. Fru Eleonore kunde inte se något märkvärdigt i dem. Det är väl ingen konst att skriva bref, om man bara talar om sig själf och gör sig till hufvudperson!

I allmänhet var fru Eleonore mycket missbelåten med sin sommar. Konrad, som varit ovanligt nervös den sista tiden, skulle på deras husläkares inrådan fara till Schweiz på några veckor, men han ville på inga villkor ha henne med. Dessutom gaf syster Clara anledning till prat. Hon vistades som vanligt i Marstrand och lät mycket tala om sina extravaganta toaletter och sitt ej mindre extravaganta uppförande.

Henrika med familj hade hyrt en liten »stuga» i det Säfveska landtställets omedelbara närhet och hon sörjde ovanligt samvetsgrant för, att Eleonore skulle finna ett eller annat törne mellan rosorna. Bland annat hade Henrika i förtroende

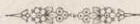
fått veta af bror Otto, att han var hemligt förlofvad med Agda Claeson och att förlofningen skulle eklateras till hösten. Henrika hade aldrig i sitt lif hört talas om en sådan galenskap. Otto, som ingenting hade utom sin lön, gifta sig med en fattig flicka, som satt på kontor! Han, som behöfde så mycket för sin egen del! Det gick inte mer än nått och jämt ihop för honom som ogift. Hvad skulle man taga sig till?

Eleonore svarade:

— Ingenting, bara inte säga emot och gnata. Det är långt till hösten.

Eleonore gnatade inte, tvärtom, hon var älskvärdheten själf och bjöd nästan omedelbart efter Henrikas meddelande brodern att bo ute hos dem. Det var så tryckande hett i staden. Otto påstod i början, att han omöjligt kunde komma ifrån, men gaf med sig, då Eleonore utverkade tillåtelse för honom att få disponera öfver en af Konrads bästa ridhästar.

Just det året bodde många rika familjer med sina vackra döttrar i Eleonorehills omedelbara närhet, och Eleonore var ovanligt tillmötesgående i att upplåta den nya lawntennisplanen till ungdomens begagnande. Där fanns bland andra en ung flicka, Ellen Ekström, som inte var vacker, men som red charmant, spelade lawntennis utmärkt och hvars far var mycket rik, två millioner minst.

XIV.

När Wanda i början af september kom hem från Paris, hade Konrad Säfve ej ännu återvändt från sin rekreatjonsresa. Wanda saknade honom mycket. Hon hade till den grad kommit att anse honom som sin förnämsta andliga resurs, att det kändes, när hon vid hemkomsten ej hade honom att meddela sig med, som om hon på de få dagar, sedan hon lämnat Paris, flyttat öfver i en helt annan värld, där man, äfven i annan än bokstaffig mening, talade ett annat språk.

Hon var visserligen tacksam för den härliga sommar, hon genomlefvat, och kände sig rik och lycklig i de minnen, den efterlämnat, men öfvergången hade varit alltför brådstörtad för att hon genast skulle finna sig tillrätta i hemmet. Det enda, hon kunde göra, var att för sin man, som formligen strålade af förtjusning öfver att ha henne åter, försöka dölja den djupa misstämning, som gripit henne. Med honom kunde hon ej tala om det, som sysselsatte hennes tankar, om Paris och vännerna där. Hon hade gjort det förr, innan han kände dem, nu visste hon, hur litet

sympatiska de voro för honom. Hon själf lefde däremot ännu så fullständigt deras lif, att hon rent af glömt bort, icke kunde påminna sig, hvad som egentligen intresserade honom.

Hon var mycket ensam. Kontoret upptog största delen af Kurts dag, och de få stunder, han vistades hemma, hade han, om icke pretention, så åtminstone stora förväntningar på, att Wanda skulle roa och förströ honom. Under den period af nedstämdhet, som gripit henne, frågade hon sig ofta, på hvad sätt. Hon kunde ej mer lita på det medryckande i sina glada infall, hon hade inga glada infall längre. Hon började i stället tänka öfver, hvad hon skulle hitta på att tala med honom om, berätta för honom, när han kom hem.

Medvetandet att hon tänkte öfver detta, att hon måste göra det, därför att de hade så få gemensamma tankar och intressen, kom plötsligen öfver henne med förfärande klarhet.

Det händer ej så sällan i lifvet, att man utan yttre, bestämd orsak blir så otroligt klarseende öfver sig och andra och på samma gång känner sig fullkomligt hopplös. Känslan af att man inte mer är älskad, att man själf inte älskar mer, att man glidit in på orätt spår, kommer ofta ej småningom, utan drabbar som ett våldsamt slag i mörkret. Man känner sig förlamad, oförmögen att strida emot detta obevekligt hårda: så är det, detta är ett faktum, som det inte står till att hjälpa — det tjänar till intet att kämpa emot. —

Wanda hade krupit upp i ena soffhörnet. På bordet framför henne låg en uppslagen bok, bredvid den stodo några starkt doftande blommande växter. Balkong-

dörrarne voro öppna, det var en mild, vacker höstdag vid sextiden på aftonen. Hon satt så djupt försjunken i sina tankar, att hon ej märkte, att någon kommit in i rummet. Först när hon med en liten otålig suck sträckte ut handen efter boken, såg hon Säfve stå framför sig.

Hon störtade upp med ett utrop, det kom ett plötsligt solljus öfver ansiktet.

— Välkommen, välkommen, hvad jag är glad, att ni är här! Nu skall jag bli flitig igen. Jag har varit så lat och dum de här veckorna.

— Ni har däremot som vanligt varit förfärligt energisk i Grez, efter hvad jag hört från kompetentaste håll. Jag kan hälsa från vännerna, särskildt från er bror. Jag kommer direkt från Paris.

— Nej! När kom ni? Sätt er på er »goda» stol. Hon rullade den fram till honom. Så!

— Hvad det känns skönt att vara här igen. Jag har längtat efter den här stolen!

— Hade de inte någon så bekväm uppe i Glion? Tala om! Fick min bror sin tafla färdig? Var den icke bra? Såg ni den, och hur går det med Svens välsignade gata? Och hvad säger ni om månbelysnngen i »Thais!» Åh, jag är så glad att ha någon att tala med, jag är som en annan människa. Så lycklig!

Hon visade det genom att brista i en våldsam gråt.

— Jag skrämde er med att så där plötsligen stå framför er, sade han orolig. Hvad skall jag göra?

— Ingenting, bara inte låtsa om mig! Tala om allt hvad ni vet och hört! Det är alldeles öfver nu. Ni skrämde mig, jag väntade er inte, jag har varit

nervös, alltsedan jag kom hem, och ni vet, när man är nervös, är man inte tillräknelig.

Hon log sitt soligaste leende, medan tårarne ännu glänste i ögonen.

— Ni frågade efter er brors tafla. Vill ni se den färdig, så har jag den med mig, likaledes Per Krons Thaïs. Prätigt! Inte sant?

— Åh, hvad det var roligt, jag har hela sommaren undrat, hur ni skulle tycka om den. Jag är så lycklig, som om jag fått stora guldmedaljen. Ser ni, att det kan ligga något också i det nya. Pelle var väl glad!

— Det märkte jag inte.

— Nej, det är ju sant. Jag glömmmer alltid, att ni är en utomstående, den rike grosshandlaren, mecenaten. Om ni visste, hur många gånger jag tänkte på er i sommar, under det jag varit tillsammans med mina vänner, som ju alla äro förhärdade specialister, — medan ni intresserar er för allt —

— Det gör jag väl, därför att jag inte tillräckligt intresserar mig för mitt eget fack. För resten öfverskattar ni mig, fru Wanda. Hur länge kan det fortfa? Ni brukar inte vara mild.

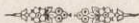
— Inte länge. Det är en öfvergående svaghetsparoxysm. Det kommer sig väl af att jag är så glad, att ni är hemma igen, och att jag kan börja måla. Kom, så sätta vi oss på balkongen, medan vi vänta på Wilhelm. Hvad här är vackert i afton. Se på de där tonerna på himlen — gult, violett och grönt — och hvad bergen därborta taga sig ypperligt ut som fond. Och hafvet, som man vet ligger där bakom — fast man inte ser det!

-- Jag är glad, att ni tycker om Göteborg.

— Visst är här vackert, mycket vackert. Om höstarne och vårarne — och sådana aftnar som denna. Se på himlen, nu har den blifvit alldeles röd, och så ljust allt är! Sådana belysningar får man bara se på vestkusten. Hon stödde båda armarne mot balkongbalustraden med blicken riktad mot horisonten. Han stod bredvid henne, fullkomligt tyst. Så vände hon sig hastigt om mot honom.

— Tänd nu er cigarr och berätta mig allt, hör ni, allt! — Först och främst, är världen inte skön?

Han såg på henne och svarade sakta: jo, mycket skön.

XV.

Låna Mazère så mycket du har lust att förlora, men gå inte i borgen för honom, det är mitt råd. De båda kompanjonerna samtalade i Kurts rum på konforet. Kurt satt på den höga kontorstolen vid sin pulpet, Säfve stödde armbågen på pulpeten och lutade hufvudet mot handen, en favoritställning, då han talade.

— Jag har svårt att neka honom, han är så en-trägen, och han påstår, att affären är fullkomligt säker. Jag sade, att han skulle komma hit upp i dag och få besked.

— Det är alltid en risk. Du vet, att jag har för princip att aldrig gå i borgen för hvem det vara må. Det var dumt, att vi inte satte in i bolagskontraktet en ömsesidig förbindelse att aldrig gå i borgen. På så sätt stöter man ingen personligen. Det hade i synnerhet varit bra för dig, som så många anlita.

— Då afråder du?

— När du frågar mig: ja. Mazère är inte solid, han lefver mycket för högt, och han har mig för stora vyer.

— Jag har svårt att säga nej, eftersom jag tagit aktier i von Altens bolag uppe i Värmland. Nå, jag skall se om jag slipper ifrån, men jag tror det knappt.

Säfves rum på kontoret liknade snarare ett arbetsrum i en privat våning än ett kontorsrum. Där funnos bekväma länstolar, mjuka mattor och ett präktigt, stort skrifbord, under det att Kurts kontor var bibehållet sådant, som det varit, då deras fäder gemensamt begagnat det i forna tider. Det var andra tapeter och nytt läder på soffa och stolar, det var allt.

När Säfve kom in, satt Mazère och väntade på honom. Det var en vidlyftig affär, han ville inlåta sig på, och Säfve skulle förstått den bra mycket bättre, om Mazère nöjt sig med att omtala fakta i stället för att gifva en historik öfver Brasilien allt ifrån den dag, Cabral upptäckte landet, till närvarande stund. Huset Braganza, Portugals Cortes, general Mello, nämndes oupphörligen och tycktes spela en stor och synbarligen högst viktig men ganska svårfattlig roll i Mazère's företag. Säfve lät ordströmmen brusa fram utan att bjuda till att följa med. Han hade i privatlivet för vana att aldrig höra på, hvad Mazère sade, och denna vana hade han halft omedvetet öfverflyttat på de Mazèrska affärssamtalen.

— Jag begär bara ditt namn, ingenting annat, sade han slutligen.

— Det är just det jag inte vet, om jag bör ge dig.

— Du riskerar ingenting, inte ett öre. Det är så säkert, som något kan vara. Det är inte möjligt annat än att republiken snart blir störtad och grefve d'Eusson eller någon annan af kejsar Pedros ättlingar uppstiger på Brasiliens tron. I och med det-

samma komma kaffeaffärerna att inträda i ett helt annat skede och terminsmarknaden att återfå den lifaktighet, som den under den senare tiden förlorat. Det är ju klart som dagen, käre bror! Hvad har du här? Ett nytt porträtt af Eleonore! Mycket raffineradt. Stil allt igenom. Han tog porträttet i den vackra stålramen från dess plats på skrifbordet och betraktade det noga. Apropos, har du sett fru Kurt, sedan hon kom hem? Eleonore påstår att hon deklinerat sedan i våras, men det kan jag min själ inte se! Hon ser förbaskadt bra ut. Hvad säger du?

— Hon är sig lik, sade Säfve hastigt. Han letade ifrigt bland några papper på skrifbordet.

— Det är en charmant kvinna, fru Kurt. Vet du, hvad för intryck hon gör på mig?

— Hvad var det du sa om kejsardömet i Brasilien? Du tror på det, och att det kommer att ge bättre konjunkturer. Efter du är så säker på saken, nå, så skrifer jag på.

När Mazère efter förrättadt ärende passerade rummet, där Agda Claeson satt, hälsade han på henne med en särskild förstående min. Hon rodnade varmt, hon förstod, att han hade Ottos förtroende.

Hade hon kunnat gissa sig till Mazères tankar:

— Om lilla Agda hade Ellen Ekströms pengar, skulle jag obetingadt rösta för henne, hon är en riktig liten skönhet, den käre svågern har smak. Men som hon inte har pengar, håller jag med Eleonore, att det vore en mesallians. Under förhanden varande omständigheter föredrar jag Ellen obetingadt.

Mazère hade ingenting emot att få ännu en rik svåger, tvärtom.

XVI.

När Wanda första gången i Amelies sällskap besökte fru Beck, hade hon känt sig mycket osäker.

De stodo i tamburen och Amelie höll just på att stiga in, då Wanda hejdande lade sin hand på hennes arm.

— Vänta ett ögonblick, Amelie. Jag har aldrig varit tillsammans med någon riktigt blind. Hvad kan man tala med en blind om?

— Med Jeana kan du tala om hvad som faller dig in. Hon är så klar och klok och ser så skarpt i alla andra bemärkelser utom den rent bokstafliga.

— Det är Wilhelm Kurts hustru, som kommer för att hälsa på dig, Jeana lilla, sade Amelie. Den gamla satt i den bekväma hvilstolen, fin och prydlig, med en mössa af hvita blonder öfver det glesa, hvita håret.

— Välkommen, välkommen, det var en rar gäst! Vill fru Wilhelm sätta sig på den här stolen, så jag får »se» henne. Den blinda förde händerna lätt och hastigt öfver Wandas ansikte och dräkt.

— Jag är glad, att den snälla Wilhelm fått en

så rar hustru, sade hon och fortsatte: Amelie har talat om för mig, att fru Wilhelm rest och sett så mycket af världen.

— Det har jag, och bland annat har jag nere i Flandern sett rum, som likna detta ofantligt. Här är alldeles som en interiör från le Beguinage i Gent. Precis lika fint och prydligt, porträtt öfver soffan i alkoven, hvitá gardiner för fönstren, bur med kanariefåglar och mycket blommor.

— Jo, jo, jag har det nog så godt. Var det en asyl för ålderstigna, det där stället fru Wilhelm talar om?

— Ja, jag vet egentligen inte hvad jag skall kalla det, något midt emellan stiftelse och kloster. Hvar och en af de gamla damerna eller nunnorna hade sitt eller sina rum i de små husen. Det var en hel stad i miniatyr bakom de höga murarna, med gator och kyrkor och små, vackra och välskötta trädgårdstäppor. Det var så stilla, så tyst och fridfullt, så afstängdt från den yttre världen och dess oro. Riktigt afunds- värdt lugnt.

— Det skall fru Wilhelm säga, som är så ung! Fingo de inte gå ut, stackarna?

— Jo visst, de hälsade på hvarandra, bjödo på kaffe och sutto och pratade nog så hemtrefligt. Ibland råkade man dem nere i staden, men då hade de så brådtom, att jag inte tviflar på, att de längtade tillbaka till sitt eget fridlysta område, där de bakom den tunga klosterporten och murarna hade sina varma och trefliga hem, alldeles lika detta.

— Ja, ja, det är nog godt att ha sitt. De voro väl katoliker, de där fruntimmerna?

— Naturligtvis. Och apropos det, vet fru Beck

hvad som var alldeles oförgätligt, det var att, när klockorna ringde samman till vespern, se alla dessa åldriga nunneklädda gestalter med radbandet vid sidan och messboken i handen gå tysta och högtidliga mellan de röda, små husen fram till kyrkan. Därinne satte de begunerdoket, ett stort hvitt huckle, öfver den mörka hufvudbonaden, föllo så på knä och sjöngo med darrande röster sin aftonhymn. Den nedgående solen lyste på alla dessa sänkta hvita hufvuden — och klockorna ringde. — Det var den mest fridfulla syn, jag någonsin sett.

Den gamla var intresserad, det syntes på hennes minspel, men hon sade blott:

— De ha det godt, som se.

Hon hade blott ett par år varit blind och efter sin egen utsago ej ännu hunnit vänja sig.

— Det är roligt att höra henne tala, du, Amelie, fortsatte hon, hon har en så ung och frisk och klar röst.

— Hon är ung och frisk du! Ja nu kommer du nog inte att bry dig om mig längre. Jag har ju rest så litet och har ingenting nytt att tala om, så går det när man kommer med det bästa, då blir det andra inte godt nog!

Den gamla var riktigt stött. — Amelie skall inte prata dumbheter, sade hon, kom hit ett ögonblick. Det må du väl veta att du är det allra bästa, — som mitt eget barn.

Hon strök hennes kind upprepade gånger.

— Kokar du kaffe, så snäll du är, och hembakadt har du med dig, det känner jag på doften Att jag skulle upplefva den dag, då du får passa upp mig.
— Så, nu sitta vi med våra kaffekoppar och prata.

Nu är det väl ännu mer likt det där klostret, fru Wilhelm?

— Ja, nog är fru Beck lik en älskvärd, rar be-guine, sade Wanda, i det hon klappade den gamlas hand.

Det var första besöket. Sedan dess hade Wanda ett par gånger varit hos den blinda, alltid i Amelies sällskap. Nu hade hon emellertid en eftermiddag upp-sökt henne ensam och, under det den lilla uppasser-skan stökade i andra rummet, hade fru Beck henne att tala om, hvad hon sysslade med om dagarna och hur de hade det ställt hos den »snälle Wilhelm».

— Och så målar lilla fru Wanda! Ja, ja, den som kunde få se de taflorna, eller ännu bättre, henne själf som målar dem, suckade hon.

— För tillfället vore det roligare för fru Beck att se min målning än mig. Jag håller på med någon, fru Beck känner och tycker om, gissa hvem? Ja, det är en hemlighet, så man får inte tala om det. Jag målar herr Säfve.

— Konrad! Det blir ett vackert porträtt! Tycker inte fru Wilhelm, att han är vacker?

— Jo. Ni skall inte tro, att det är ett uppsträckt porträtt. Långt ifrån! Jag tänker mig, att han just kommit från en promenad, inte ens hunnit taga af päl-sen och pälsmössan. Han har köpt en ny gammal bok, ser ni, och den håller han i hand och bläddrar i för att fortast möjligt komma åt innehållet. Det är lu-stigt hvad han kan vara ifrig, när något intresserar honom.

— Ja, han har alltid varit otålig. Jag minns, när han kastade Amelies docka i elden. Den låg på en stol, som han ville åt.

— Det var fult af honom. Hur gammal kunde han vara då?

— En fem, sex år, tror jag. Ser fru Wilhelm att det hänger ett daguerrotypporträtt öfver soffan, längst till höger. Det togs ungefär vid den tiden. Jag bad Amelie att få det, när frun dog, det hängde alltid öfver hennes säng. Det är ju där?

— Ja.

— Fru Wilhelm kan gärna taga ned det och se på det. Det är alla tre barnen. Det är lille Konrad, parfveln, som sitter uppkrupen på bordet.

— Det kan jag se. Det är alldeles likt hans baby, man kunde tro, det var hennes porträtt. Och Amelie i svartrutig klädning med volanger och broderade byxhållkar! Carl Henrik känner jag igen på ett porträtt. Wilhelm har af honom från samma tid.

— Ja, herre Gud, att han skulle gå bort på ett så förfärligt sätt. Både herrn och frun sörjde ihjäl sig öfver det. Det var bara fästmän, som tröstade sig.

— Var han förlofvad?

— Ja, med mamsell Eleonore, Konrads nuvarande hustru. Inte var det eklateradt förstås. Men i hemlighet. För de många gånger, jag såg dem kyssas! Men det var snart glömdt. Det kan jag inte förlåta henne, och ännu mindre, hur hon lade an på Konrad sedan. Det vet jag — för den tiden både hörde och såg jag. Jo, jo. Men nu skall fru Wilhelm tala om sin målning, — jag tröttar bara med mitt prat.

— Tvärtom. Det intresserar mig. Fru Beck får tänka, att jag liksom kommit inkastad i allt — det är mycket, jag inte förstår eller kan förklara.

Hon höll fortfarande daguerrotypen i hand. —

— Då ärfde han brodrens fästmö också —

— Ja, så godt som, men det har in te fört lycka med sig. Åtminstone tror jag det inte.

Wanda svarade ej. Det var ett ömtåligt ämne, och det föll henne plötsligen in att fråga sig själf: månne denna gamla, som känner så väl till våra båda familjer och ser så skarpt i mörkret, tycker, att Wilhelm och jag passa för hvarandra.

Fru Beck, som trodde, att Wandas tystnad var liktydig med trötthet vid ämnet, förde samtalet öfver på annat område.

-- Det kan väl inte vara någon hemlighet för Konrad, att han målas?

— Nej, stackare, det vet han nog af, sade Wanda med ett nuntert skratt, i det hon försökte rycka upp sig ur sina tankar. Nej, men Wilhelm vill, att fru Säfve skall ha porträttet till sin födelsedag. Det är bara för henne, det skall hållas hemligt, ser ni.

— Var inte rädd! Hon kommer inte hit upp. Men Konrad tar ofta barnen med sig och hälsar på. Han vet, hvilken glädje det gör mig. Er man kommer alltid hvar nyårsdag. Och Amelie är här hvarannan eller hvar tredje dag. De ha alla varit så snälla mot mig, alltid. Och nu ni — och Alida Claeson och hennes flickor titta också till mig allt som oftast, tillade hon för att ej glömma någons vänlighet. Men att fru Wilhelm skulle göra sig besvär —

— Det är för mitt eget nöje, jag sitter här och pratar och hör er tala om det gamla, sade Wanda. Fru Beck kände naturligtvis min svärfar? Han skulle varit ett sådant original. Om honom får jag höra en annan gång. Hvad var det jag ville säga? Jo

voro barnen hos Säfves mycket strängt hållna? Fick till exempel »lille Konrad», som ni kallar honom, mycket bannor, när han kastade Amelies docka på elden?

— Det fick han, till och med en risbastu. Inte af grosshandlaren. Han nändes inte göra en mask för när, men af frun.

— Han var ju så liten. Inte behöfde hon slå honom. Wanda hade ett uttryck i rösten, som om hon förebrådde Konrads mor den risbastu, han fått för närmare trettio år sedan.

— Men det var styggt af honom. Amelie, som alltid var så snäll och medlade för honom hos de stora gossarna. Isynnerhet hos Carl Henrik. Han var så noga med, att Konrad aldrig skulle få röra vid den minsta småsak, som tillhörde honom. Det är så eget att tänka, att han sedan skulle få allt. Så litet vet man! Nåja, Carl Henriks plats i firman ville han visst inte ha, det var synd att säga. Fru Beck tvärtystnade. — Det är kanske orätt af mig att inbilla mig något sådant, men ibland tror jag, att Konrad tog Eleonore Lundbäck, därför att Carl Henrik valt henne. Han var så van, att Carl Henrik alltid tog det bästa för sig, att han väl trodde, att han gjort det också härvidlag.

— Min man var väl aldrig elak mot — Konrad, när de voro barn?

— Nej, för all del. Wilhelm var alltid snäll och Konrad med för resten, när de inte retade honom och han blef häftig. Han ville egentligen bara vara i fred med sina böcker. Ja, ja, kära fru Wilhelm, det är så besynnerligt att bli gammal och se och höra, hur allt går alldeles tväremot, hvad man tror och väntar. Man får sorg utaf det, man väntat glädje af, och gläd-

je af det man väntat sorg, och så gör man sig så mycket bekymmer och ångest för det, som aldrig händer! Hela min ungdom förbittrade jag med ängslan öfver att jag skulle få lungsot som min mor och dö som hon vid några och tjugo års ålder. Och nu är jag sjuttio och har aldrig hostat tre dagar i mitt lif — men jag är blind i stället.

De sutto båda tysta, den ena med sina blinda ögon, stirrande på det förflutna, den andra med den ifriga, varma blicken, sökande i framtiden.

Slutligen reste Wanda sig upp.

— Går fru Wilhelm?

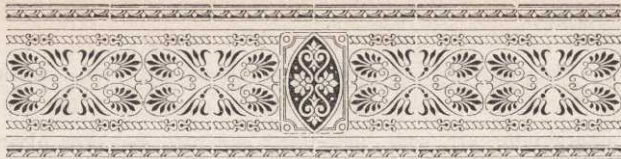
— Ja, jag skall säga till Stina, att hon kommer in. Tack för i afton. Jag kommer snart igen.

— Tack, tack själf.

Wanda gick försiktigt ned för den mörka trappan och ut på gatan, som var smutsig och våt, det hade regnat nästan oafbrutet i tvenne dagar. Väl utkommen, gick hon nedåt allén med snabba steg, som om hon velat undfly sina tankar. Intet af det, fru Beck sagt, hade direkt berört henne, och ändå var det som om den blinda spelat på djupa oanade strängar i hennes själ, och dessa skälfde och vibrerade alltjämt.

»Man gör sig så mycket bekymmer och ångest för det, som aldrig händer». Som aldrig får hända, aldrig skall hända, aldrig, aldrig! Hon såg uppåt den skyhöljda himlen, på hvilken månen i detsamma bröt fram mellan några snabbt bortseglande mörka moln. Hennes läppar formade några knappt framhviskade ord, som kommo henne att spritta till. Hon svepte pälskappan tätare omkring sig, som om hon frusit invärtes.

XVII.

Eleonore läste läxor med sina två äldsta barn, då Alma Kronfelt sökte upp henne på barnkammaren. Den där läxläsningen var ursprungligen en läxa åt syster Clara, som hvar eftermiddag lät en ung folkskollärlärofröken förbereda Annie och Signe. Eleonore hade, när fröken Hult engagerades härtill, sagt ett skarpt sanningens ord om att detta verkligen var något, man själf borde göra — man kunde sannerligen inte taga sina plikter så lättvindigt. — Men när så Eleonores ett år yngre Wilhelmina började gå i skolan och Eleonore förhörde sig om hvilka timmar, fröken Hult hade lediga, ansåg Clara sig ha rättighet att «ge igen» och säga ett försmädligt, »jag trodde minnsann, att du skulle besörja läxläsningen själf», hvilket hade till följd, att Eleonore svarade ett afgörande »det är också min mening», hvarefter alla vännerna åter sattes i tillfälle att beundra en exemplarisk mor. Som Eleonore ej alls tyckte illa vara att bli »öfverraskad», under det hon förhörde Wilhelmina i tysk grammatik eller lärde Karl Henrik städerna kring Venern, kom Alma alldeles ej olägligt.

— Jag skall genast sluta, kära vän, vi ha hållit på i närmre två timmar. Eleonore såg på sitt lilla emaljerade ur, som hängde i skärpet. — Du skall inte sitta häruppe, nå ja, vill du! Nå Wilhelmina, hur var det nu? An, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen — Nej, det får du läsa på igen! Och Karl Henrik glömde Åmål. Låt se, att du kan det bättre, när jag kommer igen. Nej Baby, pappa är inte kommen ännu, du får inte gå ned. — Jag har att tala med tant Alma. — —

— Se så där ja. — Det är rätt ansträngande med den där läsningen, jag är verkligen trött.

— Det tror jag. Du är märkvärdig, som aldrig försummar något. Egentligen har jag kommit upp för att höra litet om den Kurtska middagen. Hur var den?

— Mycket egen. Jag har åtminstone ej varit med om något sådant. Jag önskade, att du varit där, man behöfde någon att meddela sig med.

— Det hade alls inte varit underligt, om vi varit bjudna. — Hvem var middagen egentligen för?

— Det vet jag inte. Troligen för den där Zethrén, målaren, som de göra så mycket väsen af, en mycket intim pariserbekant till fru Kurt, efter hvad jag kunde förstå. Han förde henne till bordet. Och så var där en annan parisermålare, Kron. Där var nästan ingen af dem, de voro skyldiga — jag förstår mig inte på Kurt.

— Hvem var där mer?

— Naturligtvis alla artisterna i staden med sina fruar. Och Amelie Rickner och Sjöstedts och Edbergs och

Fryckholms och flickorna Claeson, ja, det var det hela. Tjugofyra personer. Vi åto vid småbord.

— Hvad säger du?

— Ja, nog tyckte jag, det var som på en restaurang. Det var väl för parisarnes skull. Fru Kurt hälsade gästerna välkomna, naturligtvis på vers, det går inte med mindre. Det måste varit något utmärkt, efter alla voro så förtjusta.

— Naturligtvis! Fru Kurt!

— Inga blomsterglas på bordet, det är väl inte modernt längre, utan lösa blommor strödda öfver duken, olika sorter för hvart bord.

— Var det något att ta efter?

— Nej, jag tyckte det såg skräpigt ut. Du kan inte tänka dig, hur de sorlade och pratade. — Jag hade fått min migrän, om det dröjt länge. Men det var synd att säga, att det det gjorde. Middagen var öfver på en timme.

— Det var märkvärdigt. Hvad hade de då för uppässning?

— Nå, kära du, med fyra rätter. —

— Fyra! — Det får du mig aldrig att tro. Fru Kurt vill nog utmärka sig på alla sätt, men till den grad! — Det var åtminstone en mellanrätt, — tänk efter?

— Nej, det var det inte. Tror du inte jag vet hvad jag säger: soppa, hummer, anka, glace.

— Hvad skall nu det betyda?

— Mazère påstår, att han hört henne slå vad med Konrad, att hon skall ha det så där farfligt på sina kalaser.

— Nå, hvad sa' din man?

— Ingenting. Han var inte frisk i går. Men i dag påstod han, att han tyckte om det.

— Ja, hvad herrarne se på fru Kurt, det är mig en gåta. — Hjalmar är också förtjust.

— Nå, hvad Konrad beträffar, måste han vara uppmärksam för Kurts skull. När man har en kompanjon. — Men han talar aldrig med mig om henne, hvarken godt eller ondt. Det är bästa beviset på att hon inte gjort något intryck på honom.

— Och efter bordet?

— Jo, kan du tänka dig, herrarne fingo röka i salongen eller atelieren, som det gudbevars heter, Kurt frågade för syns skull, om det generade damerna, och då alla de andra sade, att det var så treffligt, kunde jag naturligtvis inte låtsas om något. Men hur Zethrén kunde stå ut att sjunga i den röken, är mig en gåta.

— Sjöng han?

— Ja, och jag får erkänna, att han har en vacker röst, en mycket vacker röst. Jag tycker han sjunger bra mycket bättre än han målar, jag kan inte tåla hans taflor. Konrad är förstas förtjust, han tycker alltid tvärtom mot andra. Han har köpt två af honom den här hösten.

— Hvad sjöng han?

— Det kan jag inte säga, det vet jag inte. Inga arier eller kända saker, några visor från Cuba, tror jag det var, eller från Jamaica — och så Bellman. Sedan spelade fru Zethrén och fru Kurt ett litet fransyskt proverb, så nog visar hon så ofta som möjligt, att hon kan det språket. Nåja, hon håller inte heller sina andra talanger hemliga.

— Bara de två, inga herrar?

— Har jag inte sagt dig, att fru Kurt spelade herre d. v. s. en abbé i svarta knäbyxor och silkesstrumpor. Det var ett stycke från förra århundradet och mycket tillkrånsladt.

— I knäbyxor! Så oanständigt!

— Åhnej, oanständigt var det inte. Du får tänka med en sådan figur, en riktig pojkgfigur. — Men i alla fall att vilja det!

— Ja, det är otänkbart. Herrarne voro väl förtjusta?

— Det var en fråga! Du skulle hört dem!

— Jag vill helst slippa. Nå och se'n?

— Hon lagade själf teet på en samovar inne i salongen.

— Efter en middag -- och så?

— Jo, kan du tänka . . . En visit! Ah, så tråkigt! Betjänten anmälde fröken Annette Lemke.

— Bed henne stiga in. Det skall bli roligt höra, hvad Annette säger! Nu får du veta resten. —

— Men Annette var ju inte där?

— Nej, men det vet du väl är alldeles detsamma. Goddag kära Annette, så snällt af dig att titta in.

— Jag har ju inte sett dig på en evighet. — Nå hvad säger du om tillställningen i går? Vet du hvad jag har hört? —

* * *

Samma dag, hans hustru vände ut och in på den Kurtska tillställningen, stod Konrad modell. Han kom upp vid middagstiden, gick direkt in i atelieren, ställde sig framför sitt porträtt och betraktade det. Han hade

stått där en god stund, innan Wanda kom in. När hon tog i dörren, vände han sig om.

— Jag tänkte just på att jag väl egentligen inte borde kommit i dag. Ni är väl trött efter gårdagen?

— Tvärtom, jag har väntat på er. Jag har en så brinnande arbetslust. Det får jag alltid, när jag varit tillsammans med konstnärer och talat konst. Jag har riktig feber att få börja. Jag är så glad, att Wilhelm lärt känna Zethrén, fortsatte hon, i det hon med blicken växelvis på taflan och modellen klämde några färgklatschar ur tuberna på paletten. Han har en sådan fördom mot konstnärer, men honom tyckte han om. Nej, hur håller ni boken? Inte så där, armen litet högre upp och hufvudet litet mer åt vänster, så, det är bra. Men ni ser trött ut. — Jag skulle egentligen målat på ögonen i dag, men det går inte, det är icke något lif i dem, de se sömniga ut! Har ni inte sovit i natt?

— Nej.

— Det kan jag se. Då kunde ni lika gärna stannat kvar med de andra -- och inte försvunnit vid tiotiden.

— Ja, för den skull. —

— Ni blef då inte sömnlös efter den *fina* middagen. Ser ni att jag höll ord —!

— Ja, apropos! Vet ni, hvarför jag kommit så här sent, eller har ni kanske inte märkt, att det är sent?

— Jo, jag säger ju, att jag väntat. Affärer hvad?

— Ja, det är verkligen affärer den här gången. Jag har förlorat mitt vad, och jag har tagit mig friheten att taga med en liten småsak, som jag ber er bära ibland.

Han tog fram ett litet rödt sammetssetui och ville lämna henne. Hon skakade på hufvudet.

— Kommer inte ifråga. Vi slogo inte vad. Och i alla fall, det gällde flera middagar. Hur vet ni, att jag inte ångrar mig?

— Hvarför skulle ni göra det?

— Det vet jag inte. Isynnerhet som Wilhelm var så nöjd.

— Det har han skäl att vara.

— Därför att han är så god, det är han. Jag undrar, hur ni skulle tycka om att få rätta er efter er hustru, så pass mycket som han gör?

Han svarade ej, såg endast på henne med ett så underligt dystert uttryck i ögonen, att hon blef blossande röd. Hon böjde sig efter en pensel, hon tappat, och bytte så om samtalsämne.

— Nå, hade ni treffligt i går? Det är egentligen inte sättet för en värdinna att fråga.

Han svarade ej heller, sade blott hastigt:

— Vet ni, hvarför jag inte kunde sofva?

— Nej. Så där ja. Litet mer åt dagern. Kanske ni rent utaf var hungrig?

— Ja, kanske. Det var en sorts hunger, en gnagande, sugande känsla. Men det var inte materiel hunger.

— Det var väl, jag började bli orolig.

— Han såg förströdd på henne. I dag förstod han henne icke. Det låg något nervöst, febrilt öfver hennes sätt.

— Det var så mycket, jag låg och tänkte på i natt, fortsatte han. Hvilken vanmänskiska man i grunden är, man vänjer sig vid allt, allt, till och med vid

att icke förundra sig öfver att man vant sig. Och vet ni, hvad jag vidare tänkte på? Hvilken underbar själfbehärskning, vi alla i mer eller mindre grad måste vara i besittning af för att aldrig skrika högt af förtviflan och ångest. Det samma slog mig, när jag gick hit i förmiddags. Nästan hvar människa har sin sorg och sitt kval, som hon ofta icke ens hunnit vänja sig vid, sätta sig in i. Den kvinnan, jag mötte nere vid torget, som såg så sjuk ut, hade kanske för ett ögonblick sedan känt hjärtat sammandragas i kramp — den första dödsvarseln — men hon skrek inte, hon behärskade sig, gick blek och skälvande med långsamma steg hemåt för att låsa sig inne och gråta i tysthet och ensamhet. Jag snuddade här utanför vid en ung man, som höll ett öppet bref i handen, hans drag voro som förstenade. Jag är säker på att det stod något förfärligt i det brefvet, kanske den kvinna, han älskade, svikit honom, kanske man tvingade in honom på en bana, där han visste, han skulle förtvina — hvad vet jag? Han skrek inte heller, han jämrade sig inte, men han bet i hop läpparne för att inte visa hur de skälvede. De där båda fallen äro supponerade, säger ni. Men med den kännedom vi ha' om, hur oändligt många och hur oändligt växlande sorger det gifs i världen, är det ju egentligen underbart, att luften inte är uppfylld af jämmer och klagan, utan att hvar och en af oss i det stora hela lyckas så väl att sluta ångesten och kvalen inom sig, om för att inte störa andra, eller därför att det inte hjälper att skrika. —

— Det har jag aldrig tänkt på, men jag tror ni har rätt. Hvarför man inte skriker? Det hjälper som sagdt inte, och det skulle afgjordt störa —

— Säg mig fru Kurt, den där Kron, Pelle, som ni kallar honom, hvad är det egentligen för en person?

— Menar ni som konstnär eller människa?

— Som människa. Han har något cyniskt i sitt uppträdande, som stöter mig. Bara det sätt, på hvilket han ser på fruntimmer —

— Pelle! Nej vet ni! Det är den renaste karaktär i världen. Litet fri i sitt sätt, det kan väl hända, men han godtar sig inte öfver tvetydigheter — som herrarne här. —

— Ni kan inte mena, att jag —

— Jag talar inte om er — jag talar bara om tonen herrarne emellan, och jag tar Pelles försvar. Jag håller af honom —

— Det var inte svårt att se. Och hvad tror ni, han gör?

— Håller af mig, naturligtvis. Har ni inte märkt, att man sällan får något utan att ge här i världen? Om man ger, så får man, vanligtvis åtminstone. Det är en af mina teorier. Så där ja, nu skall ni få slippa, ni duger inte att stå modell i dag. Vi komma bara i gräl. Och jag vet, att det inte är godt att råka ut för er, när ni är häftig! Det har jag hört. Så jag vill ingenting riskera.

— Har Eleonore?

— Hon, åhnej! Jag vet det i alla fall. Apropos! Gissa, hvem det var, som ringde sista gången ni var här, och till hvilken Anna enligt order sade, att jag inte kunde ta' emot, emedan jag hade modell?

— Jag vet, att det var Eleonore.

— Hvad sa' hon?

— Hon tyckte inte om det.

— Hon anade väl inte att det var ni?

— Nej. Säfve ställde sig bakom Wanda och betraktade taflan öfver hennes axel. Hon drog sig åt sidan och gaf honom plats bredvid sig.

— Ni har inte gjort mycket i dag, det var synd efter ni var så upplagd. Jag börjar tro, att det är min specialitet att förstöra, inte bara för mig själf utan också för andra.

— Jag vill inte höras tala om sådana öfverdrifter. Ni är ju alldeles enerverad efter bara *en* sömnlös natt. Ni ser ut, som om ni skulle vara i stånd att —

— Att skrika menar ni — åhnej — det aktar jag mig för. — Jag har lika mycken själfbehärskning som de andra. — Adjö. —

— Ni glömmet den här. Hon räckte honom etuiet utan att se på honom.

— När jag ber er, fru Kurt. Det är en sådan småsak, en liten palettbrosh till hvardagsbruk.

— Den är mycket fin. Men inte i dag. Nästa år kanske. Och sof ut till om söndag, så jag får måla ögonen. Jag skall be Wilhelm vara hemma och hålla er sällskap. —

Medan Säfve gick ner för trappan såg han på sitt ur. Inte mer än tre, således hade han tid att göra en promenad, innan han begaf sig hem. Han gick ej nedåt staden utan på banade och obanade vägar, uppåt Gibraltarbergen. Det var en klar, skarp frostdag, med bländande solljus. Regnet under de närmast föregående dagarne hade skurit djupa urhållningar i vägarne, hvilka ännu voro hårdt frusna, och Säfves fot gled mer än en gång från de skarpa kanterna ned i fördjupningarna. Han såg vid de första

stegen förströdd framför sig för att undvika detta obehag, men så försjönk han åter i sina tankar och glömde bort vägens ojämnheter.

— Bara tre! Han hade således endast varit däruppe en knapp timme. Hvad hon varit besynnerlig i dag. — Måne hon blifvit ond, därför att han kommit med presenten — men han hade ju inte insisterat. När han märkte, att hon inte tyckte om det — hade han genast gifvit vika! Åter snubblade han mot en hårdfrusen grästorfvä. Egentligen sysselsatte hon honom mycket för mycket. Nu senast hela natten. Han hade oafbrutet sett henne framför sig med ögonen blixtrande af skälmaktighet och intresse, sett henne prata med den där Kron eller hviska några ord till Wilhelm, som tog sig ut som en trivial pascha i sin förälskade trygghet. Han såg henne som den elegante Cherubin-abbén med rösten skälfvande af ungdomlig lidelse, framstamma några blyga kärleksord. Var det inlärdt eller kunde hon känna så? —

Nej, nej. Hans tankar kretsade omkring henne, han njöt af att tänka på henne och sökte med våld undantränga andra oroande förnimmelser, som under de senaste dagarne plågat honom. Anledningar hade han tillräckligt. Mazère till exempel. Han började bli plågsam med sina transaktioner. Det kunde bli obehagligt i längden. Säfve kände aldrig någon trygghet, när han i affärssaker företog något direkt mot Kurts råd, och han hade just i dagarne ytterligare hjälpt Mazère ur en tillfällig förlägenhet. Och så Otto! Säfve ogillade denne sin svåger på det allra starkaste. Otto hade burit sig högst tarfligt åt mot Agda Claesson, det hade han sagt både honom och

Eleonore. För knappa sex månader sedan hade Otto brutit med Agda, och nu, inom en vecka, skulle han eklatera sin förlofning med Ellen Ekström. Clara hade just denna förmiddag varit uppe på kontoret och sagt Konrad, att antingen måste han eller de göra eklateringsbalen. Han hade svarat, att så finge de göra det, om de hade lust, han gjorde det bestämdt inte. Det var väl inte möjligt, att de togo honom på orden och ställde till en sådan galenskap under allt det ekonomiska trassel, i hvilket de lefde. Nå — hur som helst, det var honom likgiltigt. Allt var honom likgiltigt, undantagandes Wanda.

Han skulle vilja fråga henne om något, och han debatterade inom sig möjligheten af att kunna göra denna fråga. Den hade under dagen brännt på hans läppar. Hvarför hon gift sig med Wilhelm Kurt? Det var obegripligt. Det kunde ej ha varit af kärlek och lika omöjligt var, att det kunde vara beräkning. Han visste ej för ett ögonblick, hvilketdera han skulle funnit mest motbjudande. För ett par dagar sedan hade det förefallit honom, som om det skulle vara den lättaste sak i världen att fråga henne. De hade ju talat om lika intima saker eller nästan lika intima förut. Men nu kunde han inte. Hon var ond på honom, det hade hon tydligt visat under samtalet om »Pelle». Med hvilken ton hade hon ej sagt sitt »herrarne här». Hade det varit något mellan den där Kron och henne, efter hon upptagit det så? Hvem hade talat om för henne, att han var häftig? Ville hon hafva reda på hans svagheter för att håna honom? Men hon behöfde inte höra sig för hos andra. Hon kunde se rakt igenom en människas själ och hjärta med sina

klara ögon. — Hon hade själf sagt, att man aldrig kan bli en god porträttmålare med mindre än att man är en god psykolog, och det var hon.

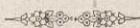
Hvad hade hon sett eller trott sig se hos honom, som med ens förändrat henne? Hädanefter skulle han vara på sin vakt. Så snart porträttet var färdigt, skulle han inte komma så ofta och besvära henne. Men ännu återstodo flera sittningar. Och under dessa skulle hennes ögon — — —

O, hennes ögon! Outgrundliga som hon själf. Ena stunden djupa och varma under de släpande ögonhåren, och i nästa minut blixtrande af lif och odygd. Det fanns inte sådana ögon i hela världen! Fanns det en sådan kvinna? Inte för honom. Det han känt, då han första gången stod på tröskeln till hennes hem, kände han alltjämt men mäktigare, djupare. Han hade önskat höra musik därinne. Och det hade han fått. Hennes varma klangfulla röst hade fyllt rummet med välljud.

Han hade önskat få sitta därinne och drömma, och det hade han fått göra — han hade där drömt sina vackraste drömmar. — Det fick inte vara slut. —

Han stod på en kulle och såg nedåt staden, som i sin hvita snöskrud med det starka solljuset skimrande på de många blanka fönsterrutorna hade något trolskt öfver sig.

Hon var som denna hvita mjuka snö, detta klara solljus, bara tanken på henne utbredde stämning öfver hans värld. Det var så han alltid önskat se lifvet — ideelt och stämmningsrikt, som han såg det nu. Han stod däruppe på kullen en lång stund och såg ned öfver den hvita staden och drömde om lycka.

XVIII.

Familjen Mazère satt vid middagsbordet.

— Jag förstår inte, hvad som går åt dig, Hugo, sade Clara till sin man, det är som om du alls inte hade något intresse af den här balen! Du hjälper mig inte som vanligt, jag får tänka på allt. Du har inte en gång beställt vinerna. Jag telefonerade till Murbergs, men de hade inga order fått.

— Jag har flyttat min handel till Persons enka.

— Är det lika bra?

— Ja, Persons enka är mycket mer af en gentleman än Murbergs. Detta hade Mazère upptäckt häromdagen, då Murbergs skickat upp till kontoret en ganska vidlyftig vinräkning, som för tillfället icke föll sig så alldeles lägligt för herr grosshandlaren att betala.

— Är du sjuk, Hugo, du äter ingenting. En, liten, liten bit anka till, darling!

— Jag har ingen aptit, och du vet, hvad Heine säger —

— Nej, det vet jag inte, men jag är inte nyfiken. Hvad är det Amanda?

Ett bref, kanske ett bjudningsbref! Jaså, bara en räkning, lägg den där.

— Det är Signes nya kängor. Skomakarepojken är här med dem och med räkningen på det andra.

— Han skall väl inte komma midt i middagstunden heller. Ge honom igen räkningen och säg, att han kan titta upp en annan gång. Ta' in efterrätten! Annie lilla, du skall dricka ordentligt med vin, det gör dig så godt. Vet du Hugo, hvad jag har tänkt mig i kotiljongen, efter det är en bal för nyförlovade? Ett kolossalt hjärta af röd sammet, på hvilket vi sätta fast dekorationerna till herrarne. Hjärtat skall kunna öppnas, och vet du, hvad som skall sitta inuti?

— Ett porträtt af Ellen Ekström, det blir inte för vackert.

— Prat! Buketterna till damerna naturligtvis, men det räcker nog inte med ett hjärta, man måste ha två.

— Om det är Ottos hjärta, det skall föreställa, så kan du gärna ta ett mycket stort.

— Inga vitsar, Hugo! Det här är allvar. Är det inte en stilig idé? Och jag har tänkt kläda ut småpysarne till amoriner och låta dem komma inåkande med hjärtat i en liten hvitklädd vagn, dragen af — Ja, hvad skall den dragas af? Hitta på det, du!

— En liten åsna eller en bock. —

— Nej, Hugo, en åsna på en bal! Jag får tänka på saken, eller kanske Skog kan hitta på något. Han kommer hit i afton. Jag måste tala med honom om några arrangemanger. Det är inte mer än fjorton dar till eklateringen och vi måste göra balen dagen efter. Det är riktigt fult af Konrad att dra sig undan och inte vilja göra någon tillställning för Otto, han är ond på honom för att han bröt med Agda. Det är då bra malplaceradt! Jag tycker tvärtom, att vi ha

alla skäl att vara glada öfver att vår bror gör ett sådant utmärkt parti. Jag är glad, det vet jag! Egentligen äro systrarne ganska bråkiga. Henrika var uppe i dag. Gå ut ett ögonblick, barn, jag har något att tala med pappa om.

— Kan inte Annie och jag bli amörinerna? gnällde Signe.

— Nej, kära du, ni äro mycket för stora, det passa småpysarne så bra till, de skola vara halfnakna — i triå. Hvad är det igen Amanda? Mjölkräkningen! Jaså, bara den. Ja, den får vara, Amanda, jag skall väl för ordningens skull gå igenom den, och det hinner jag inte nu. Är det för två månader? Jaså, för halfåret, ja det är bra. Lägg den där! Jo du, Hugo, Henrika var uppe och höll en formlig straffpredikan för mig. Det var så förfärligt orätt, att vi ställde till bal i sådana tider. Jag frågade, hvad det var för tider. Dåliga naturligtvis. Det är alltid dåliga tider, det är något jag hört, sedan jag var ett litet barn. Skulle man vänta och göra bal, tills det blef goda tider, då fick man allt dansa! Så fick jag höra en mängd historier om att den hade sagt, att du inte var solid, och den hade rådt oss att stoppa i bäcken eller i ån, eller hvad det var, ja, du vet, hur kväljande plågsam Henrika kan vara. Men jag lät det gå in genom ena örat och ut genom det andra. Det är minsann inte värdt att förarga sig eller lägga sådant på minnet, när man har viktigare saker i hufvudet. Hon påstår också, att Konrad inte skulle komma på vår bal, men det sörjer nog Eleonore för att han gör. Åh, du Hugo, nu har jag det!

— Hvad?

— Nej, hvad du är nervös, Hugo, du hoppade ju riktigt till! Jo, nu vet jag, hvad jag skall spänna för yagnen. Ett par hvita dufvor, lefvande naturligtvis, det är just stilen. Vagnen dra vi in från kabinettet med osynliga tåg, dufvorna kunna naturligtvis bara flaxa. Det där får Skog arrangera. Blir det inte förtjusande? Jag får beställa bågarne och pilarne till dem.

— Till — till dufvorna?

— Nej, till amörinerna. Dräkterna, det skall inte vara mycket, men i alla fall hinner jag inte sy hemma, det gör Hellqvist för mig, om jag ber henne väl, fast hon har förfärligt mycket att göra just nu. Vill du skaffa dufvorna, Hugo? Ett par hvita dufvor, alldeles krithvita. Det flyger så många dufvor öfver avenyen —

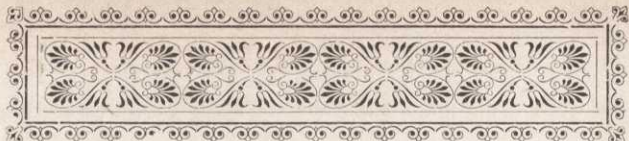
— Jag vill göra allt för dig, min älskade, men jag är tyvärr ingen Henrik Fågelfångare.

— Det är inte meningen, att du skall fånga dem, kan du väl förstå. Det är Flormans dufvor, jag ser att barnen mata dem. Du kan gärna gå in till Florman på kontoret och be honom få låna ett par hvita dufvor, han skall alldeles säkert få igen dem. Hvad skulle vi göra med dem sedan? Det är väl inte svårt att be att få låna ett par dufvor?

Mazère tänkte på sin sista visit hos Florman på kontoret. Då hade han bedt honom låna sig något mycket mer materielt än ett par hvita dufvor, också med löfte att alldeles säkert få igen det — med ränta. Det lånet hade inte lyckats honom, men dufvorna skulle han nog få. Han suckade. För tillfället dansade Mazère inte på rosor.

— Amanda får vara snäll och lägga ut af sina pengar till hjälphustrun. Jag har ingen växel, och herrn gick just nu. Det är en och tjugofem för henne och en krona sedan igår, som jag är skyldig Amanda. Jag kommer nog ihåg det, lita på det. Jaså, lade Amanda ut tre kronor i går? Ja visst, det hade jag så när glömt. I morgon bittida skall Amanda få det hela. Fyra kronor var det ju, jag skall skrifva upp det genast, så att jag inte glömmet det. Var det fem? Jaha, fem. —

XIX.

En förmiddag i början af Augusti hade Agda kommit hem utan förlofningsring på fingret. Hon bad modren och systemen så innerligt att inte fråga, hon skulle tala om allt, allt. Det var helt och hållet — hennes skull. Hon hade varit fordrande och obillig och begärt något, Otto inte kunde gå in på. Hvad det var? En bagatell, alls inte värd att tala om. Hon hade bedt honom afstå från en bjudning hos Ekströms på Hellsta. Det ena ordet hade gett det andra också. Men allt var hennes skull, inte hans. Och det var nog bättre att allt blef slut än att lefva i ständiga slitningar.

Det var första gången, modern hörde talas om, att det varit slitningar de förlofvade emellan.

När Agda läste in sig i sitt rum, suckade fru Claesson djupt. Hon gjorde sig bittra förebråelser. Om hon inte varit svag som alltid, hade inte detta händt. Hon, om någon, borde väl känna män af Otto Lundbäcks art, lättsinniga egoister under den godmodiga älskvärdhetens vinnande yta. Sådan hade ju hennes egen man varit, och det var med fullt medvetande om denna likhet hon velat öppna Agdas ögon.

Ack, icke engång med sin egen dyrköpta erfarenhet, sina egna lidanden, kan en stackars mor spara sitt barn sorg och smärta!

Hvar människa är dömd att gå igenom sin skärseld, ensam — på eget ansvar!

Sedan den där Augustidagen hade nästan ett halft år förflutit. Agda satt en morgon inne hos gumman Beck och läste tidningen för henne.

På första sidan stod förlofningsannonsen:

Otto Lundbäck,

Ellen Ekström.

Modern hade tänkt förbereda Agda. Genom Amelie Richter visste hon, hvad som var i görningen, men Agda hade svarat henne: mamma lilla, vi skola inte tala om honom, det är ju öfver nu — det är detsamma.

Men det var inte öfver, det märkte hon, när hon med klappande hjärta och stapplande tunga skulle läsa vidare och raderna dansade upp och ner för hennes ögon.

Hade den blinda af papperets rasslande emellan de darrande händerna, af någon halfkväfd suck gissat sig till, hvad som var å färde, själf var Agda ej medveten om att hon gjort en rörelse, låtit ett ljud undslippa sig; men fru Beck sade:

— Vet du Agda, jag är litet matt i dag, jag kan inte hålla tankarne samlade, det är inte värdt att öda någon läsning på mig. Vi vänta till i morgon, gå du in till ditt!

Hon lydde genast, men innan hon gick, kysste hon fru Beck på den fårade kinden, och den blinda klappade sakta hennes nedböjda hufvud.

Agda kom igen på aftonen. Lampan var tänd, och

fru Beck satt med händerna i knäet och väntade, att Agda skulle läsa.

De hade samtalat om en hel del likgiltiga ämnen, Agda kunde ej finna på några flera. Dörren öppnades hastigt.

— Ser du Agda, att jag hade rätt, det är fru Wilhelm. Fru Beck sträckte armarne mot Wanda, som med ett gladt »god afton» gick fram till henne och drog schalen tätare omkring hennes skuldror med en mjuk, smekande rörelse. Wanda nickade vänligt till Agda utan att synbarligen lägga märke till det vackra ansiktets ovanliga blekhet och de små händernas nervösa skälfnings.

— Jo, nog hör jag bra, sade den blinda. Jag hörde fru Wilhelm nere i första farstun. Den där dörren, som smäller igen af sig själf, är lika säker, om inte säkrare, än en betjänt som anmäler. Amelie håller i den till det sista, så att den skall göra så litet buller som möjligt, och det hörs knappt, när Alida låter den falla igen. Hedvig har alltid brådtom för att inte tala om lilla Agda. Konrad drar och drar i den i stället för att knuffa till, och när det inte går att öppna den på det viset, bråkar han med låset, tills han kommer ihåg, hur det skall vara. Han är otålig, förstås!

— Och jag — sade Wanda. Jag måste ju också ha mitt sätt, efter som det känns igen.

— Fru Wilhelm slår upp begge dörrarna med en fart, det är som om en hvirfvelvind kastade upp dem — det låter som: hurrah, nu är det jag, som kommer, och så gå dörrarne igen med en duns, precis som nyss. Det var då jag sa' till Agda, det är fru Wilhelm, och hon svarade, att det var omöjligt.

— Jag trodde, att du var på bal, sade Agda, idet hon drog den gröna lampskärmen åt sin sida, hvilket gjorde hennes ansikte ännu blekare.

— Jag var bjuden, men jag gick inte. Wilhelm är ingen balkavaljer, det får fru Beck medge, och han var glad att få stanna hemma.

Hon talade mycket fort, hon ville tydligen ej bli utfrågad, hvarför hon ej velat gå. Fru Beck frågade heller inte, men det var något i Wandas sätt och hastiga tonfall, som kom Agdas ögon att fyllas af tårar. Wanda var ej den enda af hennes vänner, som sagt nej till den Mazèrska balen.

Samtalet ville ej rätt komma i gång. Fru Beck väntade att bli underhållen, men båda hennes unga gäster tycktes med sina tankar vara fjärran från henne och hennes intressen.

Fru Beck fick själf göra sitt bästa.

— Nå, hur går det med porträttet? Är fru Wilhelm nöjd?

— Nej, det kan jag inte säga. Jag har inte målat sedan sist. Jag skickade återbud till herr Säfve. Man är inte alltid disponerad, ser fru Beck.

— Kan tro det. Den blinda lyfte hufvudet mot Wanda. Det var liksom en reflexrörelse från hennes seende dagar, då hon kunde läsa uttrycket i ett ansikte. Afsikten var så påtaglig, att Wanda med en ofrivillig rörelse vände bort hufvudet.

Efter en stund reste hon sig upp.

— Jag måste gå nu, men jag vill ha Agda med mig. Hör du, jag tar dig med. Du skall bli hemföljd. Tag på dig din kappa, det är det enda, du behöfver tänka på.

Agda sade ett förskräckt nej, hon ville vara hemma, hon hade ingen lust att gå ut, hon var trött -- men alla hennes invändningar föllo inför Wandas halsstarriga energi, som ej ville veta af några skäl.

— Det var rätt, att fru Wilhelm tar henne med sig, hviskade fru Beck, då Agda gick in i sitt rum för att sätta på sig. Det är ändå andra omgifningar.

De gingo tillsammans ned för allén utan att tala. De hade försökt börja ett samtal, men det hade inte lyckats.

När de kommo fram till avenyen, sågo de, hur det ena ekipaget efter det andra stannade midt emot det hus, Kurts bebodde.

— Å, den Mazèrska balen, tänkte Wanda med ett styng i hjärtat. Hon hade alldeles glömt den. Hon borde ej bedt Agda hem till sig. Nu hade hon festligheten midt för ögonen, i stället för att ha varit så undan från den därborta på andra Långgatan.

Att hon kunnat vara så tanklös!

Wanda kastade en hastig blick på sin följeslagerskas ansikte. Det var blekt som förut men utan något uttryck, som förrådde att hon lagt märke till omgifningen.

Wanda skyndade före henne uppför trapporna.

— Är herrn inte hemma? Gick han på klubben! Men ni visste ju, att jag snart skulle komma igen, hade jag inte sagt det? Då får du nöja dig med mig så länge, Agda lilla. Vänta härute ett ögonblick, tills jag tändt ljus.

Redan i tamburen hade Wanda med en hastig blick öfvertygat sig om att man kunde se den Mazèrska våningen stråla i full festskrud, att man till och med kunde igenkänna några af de förbi fönstren

skymtande skuggorna. Wandas våning låg en trappa högre än Claras.

Hon tände lamporna i atelieren och drog fram förhänget, som fullkomligt dolde all utsikt.

— Kom in nu, nu ha vi det hemtrefligt.

Men Agda kom inte.

Wanda gick och sökte henne i Wilhelms rum. Där var fullständigt mörkt, och det dröjde ett ögonblick, innan hon skymtade sin gäst vid det bortersta fönstret. Agda satt med armbågarne stödda mot fönsterbrädet och hade dolt ansiktet i sina båda händer. Wanda märkte, hur hela hennes kropp genombäfvades af undertryckta snyftningar. Tvärs öfver gatan hörde man tid efter annan enstaka toner af dansmusiken. Clara hade anskaffat en hel orkester.

Wanda gick ej fram till Agda utan ställde sig vid det andra fönstret och såg, äfven hon, öfver till den motsatta sidan.

Man hade börjat dansen därinne, och hon kunde se paren svänga förbi, fast hon ej kunde urskilja, hvilka de voro. Ibland tyckte hon sig från andra ändan af rummet höra en undertryckt klagande suck som från ett litet barn, man stängt ute i mörkret. Skulle hon gå fram och slå armarne om den unga flickans lif, draga henne till sig, låta henne gråta ut hos sig, försöka trösta henne, säga henne att den lättsinnige mannen, som dansade därinne, ej var värd att sörja? —

— Nej, nej. Det enda hon kunde göra för henne var att låta henne gråta ut och ej låtsa om, att hon märkte hennes tårar. Hvad hjälper det, att andra ej anse våra sorger och lidanden värda sorger och lidande! Hvad kommer det oss vid. Vi begråta våra

döda och lefvande, det som utgjort vår glädje, föremålen för vårt hopp, vår längtan. Hvad fråga vi efter, ifall andra anse det vi förlorat värdelöst, när det var vårt allt, vårt allt!

Hon ryckte sig med våld från dessa tankar, som gripit henne och låtit henne glida in i andra tankar, hon ej ville tänka.

Hon ämnade gå in i ateliern, slå sig ner där för att visa ett obesväradt ansikte, då Agda skulle komma in. I detsamma hon vände sig om för att gå, gled hennes blick förbi balsalen ner för en fil af upplysta rum, bort till det sista. Där, alldeles vid fönstret och skarpt belyst såg hon en manlig profil, som i detsamma hennes ögon fästades vid den, vände sig om och blickade upp mot hennes fönster. Hon ryggade förskräckt tillbaka, så kom hon plötsligen ihåg, att han ej kunde se henne, fast hon såg honom. En våldsamt förtviflad längtan kom hennes hjärta att klappa; så nära och så långt borta, så oändligt långt borta. —

Nej, hon skulle inte stå här i mörkret. Därinne i ateliern var det ljusst och gladt med draperiet framdraget, så att man ej ens kunde se en ljusglimt från huset midt emot.

Hon satte sig därinne med händerna hårdt tryckta mot hvarandra, så hårdt att vigselringarne skuro in i köttet. Hon satt orörlig, tills Agda kom in.

— Det är treffligt med brasan, sade Agda i en ton, som skulle låta obesvärad och glad.

— Ja, inte sant? Riktigt treffligt, svarade Wanda i samma ton. Sätt dig här bredvid mig — så där ja. Hör du Agda, tillade hon i en helt annan ton,

om jag reser utrikes i vår, tar jag dig med, du har ju aldrig varit utom Göteborg.

— Nej.

— Kommer man bara ut, får man helt andra intryck och intressen, man reser ifrån sig själf.

Var det det mjuka, vemodiga tonfallet eller låg det något i själfva orden, som lossade järnbanden kring Agdas hjärta?

Hon förlorade på en gång sin så hårdt tillkämpade själfbehärskning och brast ut i skälfvande snyftningar.

Wanda strök sakta hennes hår, under det hennes egna ögon långsamt fylldes af tårar. Hennes föresatser att lämna Agda åt sig själf, försvunno ögonblickligen, utan att hon hann reflektera, och hon hviskade:

— Tala med mig — det måste kännas som en lättnad att få tala ut!

Agda snyftade ej mer, men hon höll afvigsidan af Wandas hand öfver sina ögon, under det orden kommo i korta, stötande meningar.

— Jag hade ingen lugn stund, sedan Eleonore bjöd ut honom till landet. Jag kände på mig, att hon skulle göra allt för att skilja oss åt. — Det är ju otroligt, att hon kan ha ett sådant inflytande öfver allt och alla. — Hon hade föresatt sig, att han skulle bryta med mig och gifta sig med Ellen Ekström, och det lyckades henne. Om jag bara inte varit dum, men jag trodde säkert att jag gjorde rätt, därför att det var så svårt att göra det!

— Hvad menar du?

— Jag sade nej till tant Amelies bjudning att bo hos henne för att få vara tillsammans med Otto. — Men

jag borde sagt ja. Det var en penningfråga naturligtvis. Jag var rädd, att det skulle bli för dyrbart. Jag hade fått skaffat mig en hel del. — Jag ville inte, att Otto skulle behöfva skämmas för mig. — Men mamma hade haft så många utgifter och så sade jag nej, fast det kostade på. Men om jag farit, hade det kanske aldrig gått så.

Wanda svarade ej, men hon böjde sig ned och kysste henne på pannan.

— Å, om du visste, hur svårt det varit. Jag försökte att inte tycka, att han förändrade sig mot mig, att han försummade mig, och jag gjorde allt för att mamma inte skulle få en aning om det! Du skulle sett henne på min födelsedag, då vi väntade honom och han inte kom. Jag trodde hon skulle bli sjuk af oro och hon satt bara och såg på mig. Jag låtsade, som om det var en öfverenskommen sak, att han skulle vara med om kapprodden — men det var det icke — han hade inte sagt mig ett ord om den — och jag väntade, så jag trodde, jag skulle bli tokig. Och att de inte märkte något den dagen, då jag kom hem från kontoret med förgråtna ögon! Jag sade att det blåst ett sandkorn i ögat på mig, när jag gick genom allén — och det trodde de. Å, att spela komedi för andra, när man vill skrika af ångest, att tänka på andras bekymmer, när man har sitt eget förfärliga, mot hvilket man tycker, att allt annat på jorden är ett intet — det är det grymnaste af allt.

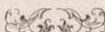
— Jag tror det, sade Wanda sakta. Öfver hennes ögon hade kommit något inåtvändt, frånvarande, och det låg ett underligt, stelnadt småleende kring munnen.

— Men det är inte det värsta, fortsatte Agda — det

värsta kommer sedan. Det är att, när allt är slut, sitta med tanken, att man stått en människa så nära, att man anförtrott honom allt, inga hemligheter haft för honom, hvarken egna eller andras! Att ha låtit honom se in i hjärtats doldaste vrå — talat om sina känslor och förnimmelser, om sina ekonomiska bekymmer och sina förhoppningar, om allt, allt. Och blifvit smekt af honom — och själf — Man skulle vilja sjunka i jorden, när man tänker på det. Han, som nu — som om några månader är en annan kvinnas man. Kan du förstå, att det är förfärligt, Wanda?

Genom Wandas kropp gled en lång rysning.

— Ja, jag förstår det, sade hon sakt, det måtte vara förfärligt. —

XX.

Af hvilken stor betydelse hade icke denna vinter varit för Wandas inre lif!

Från det ögonblick, hon såg klart i sitt hjärta, började striden däriom. Hon brukade tala om sig som en dubbelnatur, och hon var det också i många hänseenden. Hon var ögonblicks- och stämningmänniska men hade tillika en skarp omdömesförmåga, som lät henne se och döma nyktert och klart, ej allenast andra utan också sig själf. Konstnärstemperamentet och det lätta sinne, som brukar medfölja detta, hade sin direkta motvikt i en plikt- och ansvarskänsla, en samvetsömhet, som gjorde henne till genuin själfplågerska och tycktes vara alldeles oförenliga med hennes improvisatornatur.

Det var konflikten mellan alla dessa stridiga element, som gjorde henne så nervös och olik sig själf, som ena ögonblicket lät henne känna sig fullt och hopplöst olycklig, helt oursäktad i att ha låtit denna känsla, som mängt sig med hennes blod och märg, få insteg hos sig, andra stunder lät henne jubla högt öfver det befriande, rika lif, som strömmat in öfver

henne i och med kärleken. Det fanns stunder, då hon tyckte sig ha rättighet att taga lyckan till hvad pris som helst, och dagar, då hon jämte bitter ånger öfver det misstag, hon begått genom att gifta sig med Kurt, insåg, att hon ej kunde glömma de plikter, hon åtagit sig, utan att svika sitt innersta jag. Hon resonerade med sig själf med en nästan barnslig logik: »Man får ju alltid här i lifvet plikta, när man sagt eller gjort en dumhet, det gäller om de minsta, de obetydligaste, hvarför skulle man inte få göra det, när det handlar om de stora, de största? — Hon försökte handla i öfverensstämmelse härmed — hon borde inte låta någon, minst sin man, lida af det misstag, hon begått, hon försökte hypnotisera sig till att ej känna sig otålig eller åtminstone ej visa det gentemot hans trygga flegma, alltjämt upprepande för sig: det är jag som har orätt, han som är god, öm, kärleksfull. Det lyckades ibland men icke alltid. Det fanns ögonblick, då hon till och med kände sig irriterad öfver ett ord, han ej ännu hunnit yttra, en tafatt rörelse, han stod i begrepp att begå. Hon klippte af honom med ett ovänligt ord eller en tvär åtbörd och erfor med detsamma agg till honom, därför att han gjorde henne elak och bitter, under det med kärleken till — den andre — blandade sig den tacksamhet, man alltid måste känna för den eller dem, som förmå framlocka det älskvärdaste, vackraste i ens natur, det djupaste, mest individuella i ens begåfning. —

När hon såg den verkan, hennes ovänlighet hade på Wilhelm, hörde honom säga sitt bekymrade: »du är bestämdt sjuk, Wanda, du är dig inte lik», kände hon sig ha så orätt, att hon godtgjorde med ett vän-

ligt ord, ett gladt småleende, en smekning — för att ögonblicket efter känna sig förtviflad öfver sin falskhet, sitt komedispel. Dylika episoder, för flyktiga och för litet påtagliga för att kallas scener, inträffade oftast efter de Säfveska sittningarne. Den spänning, i hvilken Wanda lefde under dessa timmar, det stormande känslolif, som brusade inom henne och skulle döljas med ett skämt eller under ett likgiltigt ansiktsuttryck, medförde helt naturligt en reaktion af trötthet och nervretlighet, som kom till syne under sammanvaron med mannen och så småningom fick henne att inse, att dessa scener voro för upprifvande, att det enda hon hade att göra var att afbryta dem eller rent af göra ett slut på dem. — Några dagar efter den Mazèrska balen skickade hon sitt andra återbud till Säfve, hvilket följdes af flera. Hon var outtröttligt uppfinningsrik i att hitta på förevändningar, något som framkallade hennes mans protester. —

Hvarför kom inte Säfve, hade han suttit igår eller förgår, skulle han komma i morgon?

Wanda kände sig hart när förtviflad. Det var oerhördt att behöfva strida både mot sig själf och honom. Var han då blind? Hon ville skrika: ser du då intet, märker du då intet! Sök inte öfvertala mig att ta' emot honom för att timme efter timme studera hvarje drag i hans ansikte, hvarje skiftning i hans ögon.

Under dessa sista veckor hade Wanda också envissats i att neka antaga några bjudningar. Hon skylldes på illamående, hon var sjuk. Det var först i dag, Kurt lyckats öfvertala henne att följa med på en supé. Det gick ej an att draga sig undan på det viset utan att

ge anledning till prat, hade han sagt. Och besynnerligt nog tycktes det vara detta, som förmådde henne att ej skicka återbud i sista stund, hvilket hon brukade göra.

Men hon hade varit i ett så uppjagadt och nervöst tillstånd hela förmiddagen, att det samtalsämne, hennes man började strax vid sin hemkomst, nära nog gjorde henne oförmögen att uppfylla sin föresats.

— Har inte Säfve varit här i dag? Det är ju onsdag.

Wanda stod framme vid det utbyggda fönstret, hon höll på att binda upp slingerväxterna, som hade trasslat in sig, och det dröjde ett ögonblick, innan hon svarade:

— Nej, jag skickade återbud. Jag är fri från influensan, men jag kan inte måla.

— Du målade ju i går på något annat?

— Ja, men det är som förgjort med det där porträttet. Det vill inte gå, inte alls. Jag har förtagit mig på det, jag kan inte få något utaf det. Det är bäst — det lät, som om hon hastigt fattat ett beslut — det är bäst att alldeles låta vara, inte alls tänka på det.

— Men Wanda! Du får åtminstone ge Säfve ordentligt besked och inte hålla honom för narr. Han blir stött på dig, det är en ömtålig herre.

Wanda höjde lätt på axlarna. Ja, jag skall säga till honom i afton. Det är till stor del därför jag går.

Det kändes skönt att få säga något, som var fullkomligt sant!

Stor supé hos Edbergs, hela deras umgänge.

De båda kompanjonerna med sina fruar möttes i tamburen. Fru Säfve talade med Kurt, och Wanda hörde henne säga:

— Ja, jag har min hufvudvärk, jag borde egentligen inte varit här, men Konrad öfvertalade mig. Och hur mår fru Kurt? Se där, god afton — hur står det till?

— Tack bra, svarade Wanda.

Hon stod till hälften vänd från de andra, betjanten hjälpte henne af med pälskängorna.

— Är du inte färdig, det var märkvärdigt, hvad du är långsam i dag, sade Kurt, i detsamma Säfves gingo in i salongen.

Hon ångrade, att hon inte hade hälsat på honom, medan han ännu var kvar därute, det hade varit så mycket lättare, men hon hade ej kunnat förmå sig att göra det.

När hon kom in i salongen, behöfde hon ej se sig omkring för att veta, hvar han stod.

— Jag måste säga något, tänkte hon. Det hon läst öfver var som bortblåst, försvunnet.

När hon kom fram till honom, räckte hon honom handen och sade:

— Det var länge sedan, vi sågo hvarandra.

Han kvarhöll hennes hand i sin ett ögonblick.

— Ni har varit ond på mig, det har jag nog förstått. Hvarför?

Hon svarade ej, skakade blott på hufvudet.

— Jag vill gärna tala med er ett ord sedan — om porträttet. Jag går in till ungdomen, sade hon så hastigt.

I det inre förmaket hade de unga flickorna och deras uppvaktande kavaljerer slagit sig ner. Wanda blef väl mottagen, hon var en stor favorit. Hon kom ej heller för att störa utan satte sig genast ned framför den stora, redan uppslagna portföljen, som inne-

höll fotografier, samlade under familjen Edbergs många resor. Hon tog fram den ena efter den andra, gjorde några glada och humoristiska kommentarier, interfolierade med egna reseminnen. Snart hade hon en grupp ungdom samlad omkring sig. Hon var ovanligt liflig och talande med något febrilt öfver sig, som kom henne att spritta till och vända sig om, hvar gång någon trädde in i rummet.

Hvem var det nu? Jaså, bara fru Kronfelt, fru Lemke och fru Säfve. De ställde sig bakom hennes stol, alldeles bakom. Det var något, hon aldrig kunde finna sig i, i afton gjorde det henne så outhärdligt nervös, att hon måste säga:

— Var god och sitt ner. Någon af herrarne får skaffa stolar!

Ungdomen såg ganska misslynt ut — det var inte meningen, att alla fruarna skulle slå sig ner hos dem.

— Här ha vi hela Ludovisi samlingen, tror jag, fortsatte Wanda. Åh, den är gudomlig! Galliern och hans hustru och — generar ljuset er, fru Säfve? Då sätta vi på skärmen, det är jag, som tagit bort den, men ni, som har hufvudvärk, så där ja. Och här ha vi henne, jag inte kan tåla!

— Hvem är det? utbrast Karin Edberg, skrattande. Juno Ludovisi, det är omöjligt!

— Inte bara Juno Ludovisi. Jag kan inte tåla någon Juno. Jag har alltid haft aversion för henne, när jag i muséerna råkat på henne bland Olympens andra stämningfulla, poetiska gudar och gudinnor. Det är som om hon inte hörde dit, hon är prosan och jordbundheten personifierad. Se på den där egenrättfärdiga, själfstillfredsställda minen, säger den inte, hos mig kommer

aldrig någon gudomlig eller mänsklig oförsiktighet i fråga, jag har alltid rätt.

— Jag förstår inte, hvad ni menar, sade Eleonore. Har ni aversion för henne, därför att hon har rätt?

— Ja, jag har inte så mycket auktoritetstro, att jag dyrkar en själfproklamerad ofelbarhet. Tror ni, att man någonsin kan utveckla sig till något större eller mera förstående, om man är så belåten med sig själf, som hon där. Och när man ständigt tronar i Olympen, aldrig stiger ner bland de dödliga, icke förstår sig på nyanser och stämningar utan är idel köld och stelhet, hur skulle man då kunna vara annat än junoniskt korrekt, jag kallar det inte dygdig!

— Är det nu heller inte bra att vara dygdig? frågade Anette Lemke. Kunde det vara möjligt, att fru Kurt visste, att Eleonore bland vänner och bekanta gick under namnet Juno. Det var knappt möjligt, men märkvärdigt var det, att allt Wanda sagt slog in. Och ändå föreföllo hennes yttranden fullkomligt oöfverlagda, det ena infallet jagade det andra.

— Det vill säga, hon tror, hon har rätt, alla hålla med henne. Men tänk på Jupiter!

— Kom ihåg, att det är unga flickor närvarande, sade Eleonore i varnande ton.

— Jag skall ingenting farligt säga, men ni kan inte tro, hur hon alltid sysselsatt min fantasi. Wanda var formligen borttryckt af sitt ämne. Kinder-na hade fått färg och ögonen strålade.

— Hvad det är ofint att vara så passionerad, tänkte Eleonore.

— Jo, ser ni, Jupiter är en konstnärnatur, han

kan inte känna sig lycklig i kälkborgerliga omgifningar. Och så ströfvar han omkring på jorden och råkar Leda, Io, Danaë, Alkmene, hvad de allt heta, de unga varmblodiga människobarnen, som äro så olika Juno som väl möjligt.

— Se Ovidii metamorfoser, sade en röst bakom Wanda. Det var Mazère.

— Var så god, jag tänker inte ingå i några detaljer. Det är inte Jupiter, jag vill försvara, jag vill bara förklara min aversion mot Juno. Honom förlåter hon alltid på det lättvindigaste sätt i världen och tänker i stället ut de mest raffinerade straff åt de stackars små flickorna. Så snart hen förgjort, förstört eller förvandlat dem, tar hon den otrogne gemålen till nåder igen. Det måtte väl inte ligga någon gudomlig storslagenhets eller kvinnlig stolthets i ett dylikt handlingssätt, åtminstone tycker inte jag det! Går ni redan, fru Säfve? Åja, här är bra varmt.

— Jag har fått nog af mytologi, sade Eleonore till Alma Kronfelt, då de kommo in i salonger. Hvad hon pratar och går på!

Wanda hade låtit Junoämnet falla och gått fram till fönstret. Säfve stod bredvid henne.

Det var han, som började.

— Ni ville tala vid mig. Om porträttet. — Skall jag komma i morgon?

— Nej. Vet ni, jag får afstå från att måla er, det går inte. Jag bara tröttar er, och jag får inte fram det jag vill.

Han svarade ej på detta.

— Om ni ville säga mig, på hvad sätt jag sårat er, sade han plötsligt. Jag har inte talat med er

sedan dagen efter er middag — vet ni, hur länge sedan det är? — och då var ni redan ond på mig. Det måtte således varit då, jag försyndade mig. Jag märkte genast, att herr Kron ej tyckte om mig, tillade han med en röst, som skälfde af undertryckt häftighet.

— Ni är elak, herr Säfve, det visste jag inte låg i er natur.

— Allt ligger i ens natur, alla förutsättningar så till godt som till ondt. Det beror bara på, hvilka som väckas och hvilka man själf — eller andra lämna i ro.

— Det vore sorgligt, om ni hade rätt, sade Wanda med en viss bitterhet. Och således är ni ond på mig?

— Jag förstår mig inte på nyckfulla kvinnor, sade han skarpt. Ja, försök inte att inbilla mig, att det är konstnären, som inte går i land med sin upp-gift. Det är inte sant. Det är kvinnan, som vill bli kvitt modellen. Ni kan inte neka, ni ser, jag har rätt. Det gör ju också detsamma. Men ni borde inte förbjuda mig ert hus utan att ge något skäl, utan att säga på hvad sätt, jag försyndat mig.

Han höll inne i afvaktan på hennes svar. Men hon svarade ej. Det rädde ett ögonblick en andlös, spännande tystnad, under hvilken hvar och en af de båda väntade på, hvad den andra skulle säga.

Tystnaden bröts af Eleonores röst alldeles bakom dem.

— Förlåt, om jag stör, men min hufvudvärk är så svår, att jag måste hem, det var bara det jag ville säga dig, Konrad. Jag har telefonerat efter vagnen, och den är kommen. Godnatt!

— Jag följer med dig, sade han hastigt. Ursäkta

fru Kurt, min hustru är illamående. Tack för i afton! Sof godt! Det låg något retligt, nästan ohöfligt i den ton, hvarmed han yttrade dessa ord.

Hon svarade:

— Tack, godnatt.

— Min hustru, min hustru, mumlade hon så sakt med ett smekande tonfall, i allo olikt det Säfve begagnat. Det var endast orden, som klingade igen, satta till en annan, vemodsmättad, stämmningsfull melodi.

* * *

Alma Kronfelt hade nyss lemnat Eleonore, hos hvilken hon i närmare två timmar gjort sin plikt. Hon hade börjat mycket varsamt med förfrågningar om hufvudvärken var bättre sedan i förgår, det var den lyckligtvis. Med värmen på den Edbergiska supén till utgångspunkt, var det helt naturligt, att fru Kronfelt förde samtalet öfver till Wanda och till det besynnerliga utfall, som gjorts mot den där statyen. Hade inte Eleonore också tyckt, att hon talat med en häftighet, som om något personligt legat under? Det var nog sant, att det inte var första gången, som fru Kurt kommit fram med dylika fantasier för att briljera och visa sig originell, men det här hade varit något särskildt. Alma Kronfelt för sin del ogillade allt sådant. Tänk, om en annan skulle säga allt det, som föll en in! Det skulle kanske låta lika märkvärdigt, men man fick väl lof att ge litet akt på sig själf! Det vore inte godt, om alla ville utmärka sig som fru Kurt. Hon hade nog upprepat den där Junoföreläsningen, när herrarne kommo in. Fru Kronfelt visste det inte,

men tog det för alldeles afgjordt. Det var inte svårt att förstå, att den egentligen var ämnad till deras uppbyggelse. Hvad de alla gouterade henne!

— Nåja, det är inte underligt, att herrar tycka det är roligt att prata med henne om allt möjligt — hon ger sig in på allt, sade Eleonore.

Alma ansåg, att Wanda var ett farligt, ett mycket farligt fruntimmer. Hon skulle inte tycka om att veta sin man vara ofta tillsammans med fru Kurt.

Eleonore ansåg alls inte Wanda för farlig. Konrad till exempel, ja, han tyckte kanske om att prata och skämta med henne, men föröfrigt! Tänk, så slarvig hon var, så litet uppoffrande och kvinnlig! Det var en lycka för henne, att hon fått en sådan man som Kurt, som var så foglig och lätt att göra till viljes. Fru Säfve talade numera om Kurt på detta sätt; under den tid, hon sturt och ställt för honom, hade hon låtit förstå, att endast en i allo öfverlägsen kvinna kunde tillfredsställa hans till ytterlighet drifna fordringar. Hon blef smått sarkastisk under det hon jämförde. Hon sade sig vilja se, hur Konrad skulle finna sig i att inte få sin middag på utsatt tid, hvilket mycket ofta var fallet hos Kurts, det visste Eleonore från säkert håll. Ibland stod maten en halftimme på bordet, innan fru Wanda behagade lägga bort sin målning — för att inte tala om allt annat slarf. Både Hjalmar och Konrad fordrade allt litet mer af sina hustrur. —

Fru Kronfelt höll emellertid envist på, att Wanda borde anses för farlig. Man skulle inte låta dupera sig af det öppna sättet. Det hon sagt igår till exempel var förfärligt elakt.

Eleonore tyckte snarare, att det var dumt.

— Ja, om man bara såg till orden. Nej, Alma ville ingenting säga. Det var alls inte värdt, att Eleonore frågade.

Det dröjde således ytterligare en stund, innan Eleonore kunde öfvertala Alma att säga det, hon alldeles enkom begifvit sig upp för att afhandla.

— Visste Eleonore, att hennes man hela hösten minst två gånger i veckan varit uppe hos Kurts, fast Kurt ej varit hemma, åtminstone inte som regel? Särskildt alla söndagsförmiddagar. Eleonore hade väl reda på, att Wanda då inte tog emot någon -- undantagandes Eleonores man.

Nu var Alma gången, och Eleonore satt ensam och tänkte öfver hvad hon hört. Det föll henne inte in, att Konrad verkligen föredrog Wanda framför henne, men det harmade henne, att hennes vänner kunde tro något sådant vara möjligt. De beklagade henne. Det besväret kunde de bespara sig. Det fanns inte den ringaste orsak. Hon visste, hur Konrad tillbad henne hur han såg upp till henne som till ett högre väsen. Hade ej deras äktenskap från första stund varit ett mönsteräktenskap? Hon tänkte på de många gånger, hon i medvetande häraf sagt, att det aldrig behöfde finnas olyckliga äktenskap. Om man bara gjorde sin plikt, om hustrun var allt för sin man, styrde och ställde i sitt hem, så att han förstod, att ingen hade det bättre än han och att han ingenstädes kunde få det bättre, så behöfdes inte mer. Om hon var punktlig och ordentlig, aldrig häftig och — här brukade fru Eleonore uppräknat en mängd egenskaper, hvilka den, hon förde samtalet med, alldeles notoriskt saknade,

med ett tydligt underförstådt: de äktenskap äro lyckliga — där hustrun är som jag.

Och nu hade Alma med de andra väninnornas goda minne insinuerat — att Konrad — — —

Naturligtvis var det Wandas skull! Först Kurt, och nu ville hon försöka med Konrad. Åhnej, det skulle inte lyckas! Hon tänkte på den där Junohistorien. Kunde det vara möjligt, att Wanda varit så fräck? — Hon försökte påminna sig ordalagen, hon skulle låta Alma eller Caroline upprepa dem för sig.

Åhnej, det var nog klokast att inte låtsa om någonting. Ju mer hon tänkte på saken, desto mer harmades hon på Wandas uppförande. Man visste väl, hur svaga männen äro för smicker och uppmärksamhet, och hon hade själf hört Wanda smickra Konrad för hans kunskaper, ja, till och med för hans utseende —

Men hvad hade han att göra uppe hos Kurts så ofta, och hvad talade han och Wanda så förtroligt om igår afton på supén?

Hon ställde emellertid inga frågor till Konrad, när han litet senare kom hem till middagen, hon sade i själfva verket ingenting alls. Bland de egenskaper, hon mest beundrade hos sig, var den kolossala själfbehärskning, öfver hvilken hon förfogade. Nej, inte ett ord, inte en stafvelse. Men hon visste utbreda omkring sig en sådan atmosfär af isande köld och nervupprifvande, stumt ogillande, att Säfve kände sig så illa till mods som önskligt var. Han frågade efter hennes hufvdvärk. Hade hon blifvit sämre?

— Nej.

— Hade det händt något annat? Det var bestämdt något i olag.

— Nej, visst inte, hvad skulle ha händt, hon beklagade sig ju inte.

— Hade hon haft några visiter?

— Ja, Alma hade varit uppe.

— Hon hade väl haft mycket att berätta?

— Åja.

— Något nytt?

Eleonore hade inte hört det förut.

Konrad forskade inte. Alma Kronfelts nyheter brukade aldrig intressera honom.

Middagsstämningen var mycket tryckt. Barnen voro strängt förbjudna att tala under måltiderna, så de utgjorde inte något lifvande element, och Eleonore var martyr allt igenom. Hennes man visste, att hon var omöjlig, när hon satte denna sida till. Denna Eleonores storartade själfbehärskning, när något gått henne emot eller när hon var förargad på någon eller något, hade alltid irriterat honom. Han hade i början af deras äktenskap skämtsamt proponerat henne »att sjunga ut och ha det öfver», men det ville hon inte, hon ställde inte till några scener, det var något, som aldrig kunde falla ett fint fruntimmer in.

Men han kunde ej hjälpa, att han jämförde denna grå, tunga atmosfär, i hvilken det var omöjligt att andas, som kunde hålla i sig timmar och dagar, med en liten äktenskaplig scen, han en gång händelsevis blifvit vittne till hos Kurts. Wanda hade varit »ond» på sin man, därför att han emot hennes råd lämnat understöd åt en målare, som hon visste ej förtjänade det hvarken som människa eller konstnär. Det var Säfve själf, som händelsevis under en sittning kommit att nämna, »att

Lanners varit uppe på kontoret och att Kurt gifvit honom det vanliga.»

— Det skulle Wilhelm inte gjort, jag bad honom låta bli.

De hade ej vidare talat om saken, och Säfve tänkte ej längre på den, då Wanda genast vid sin mans inträde i rummet gick emot honom och sade:

— Wilhelm, jag är riktigt ond på dig. Jag hör, att du gett den där dålige Lanners, fast jag bad dig låta bli och hellre skänka summan åt en riktigt konstnär. Det var mycket fult af dig, du är mycket för god och lättrogen, och i det här fallet kunde du gärna ha litat på mitt omdöme.

Det kom hastigt frambrusande som alltid, när hon blef ifrig.

Och så ett djupt andetag och ett tvärt:

— Så ja, det var skönt att få det sagdt, nu är jag inte ond längre. Och verkligen, när det hastiga ovärdet var öfver, var det åter klart och soligt, inte något moln, inte någon tyngd.

Han drog en otålig suck och såg på sitt ur.

— Redan half sju — det anade jag inte. Han reste sig hastigt upp, klappade Carl Henrik på det lockiga hufvudet och kysste de båda små flickorna.

— God afton, Eleonore, god bättring.

— Tack, jag är fullkomligt bra.

XXI.

Säfve gick fort, med nästan jagande hast genom allén. Han visste, hvar han skulle söka Wanda, och han ville råka henne. Den våldsamma längtan, han känt från det ögonblick de skilts åt för trenne aftnar sedan, hade hållit honom vaken om natten och låtit honom sköta sina åligganden på kontoret med ett mer än vanligt medvetet intryck af att vara andligt frånvarande. Denna trängtan efter att åter vara i hennes närhet var på ett pinsamt sätt blandad med ånger öfver den bitterhet, han visat henne under deras sista samtal. Han borde varit lugn, ej låtit henne märka, hur sårad, han kände sig. Men hvarför hade hon varit så besynnerligt undfallande, hon som annars brukade visa sig så slagfärdig? Det kändes nu som en förebråelse mot honom, som om han slagit henne, och hon låtit det ske, därför att hon af ett eller annat skäl ej velat försvara sig! Han hade en orolig förnimmelse af att ha visat sig underligt oförstående gent emot henne. Hvarför hade hon varit sådan, hvarför hade hon ej varit uppbrusande och häftig, som han så många gånger sett henne, låtit ovädret bryta ut

öfver hans hufvud och sedan låtit allt bli som förr. Att deras förhållande ej mer skulle bli detsamma, hade med naggande oro fyllt hans tankar under dessa dagar. Han tviflade ej ett ögonblick på att något händt. Han behöfde inga andra bevis, än att hon afstått från att fullborda det påbörjade porträttet, som han visste i så hög grad intresserat henne och hvilket hon upprepade gånger låtit förstå, var hennes älsklingsarbete. Hvad kunde ha inträffat? Han sökte finna en förklaring i halfglömda ord och uttalanden, hon haft, försökte trefva sig fram i mörkret. Plötsligen bröt en flod af ljus in öfver honom — bländade honom, gjorde honom så yr, att han nästan tumlade tillbaka, fick hans pulsar att flyga och blodet att forsa genom hans ådror med brännande fart. Var det möjligt — kunde det vara därför —?

Han nästan sprang den återstående delen af vägen, inom ett par minuter stod han utanför porteu, om hvilken fru Beck talat, han hade sin vanliga strid med den, ryckte och drog i den och stötte slutligen till den med en sådan fart, att den föll igen efter honom med ett doft buller, som genljöd genom huset.

I några språng var han uppför trappan och drog häftigt och länge i klocksträngen till den blindas bostad. Den lilla städerskan kom förskräckt springande för att höra efter, hvar elden var lös. Hon drog en lättnadens suck, när hon såg, att det var herr Säfve.

Fast något hade bestämdt händt, han var så andfådd och såg så besynnerlig ut.

Han behöfde ej fråga, hvems röst det var, som hördes inifrån rummet, där hans gamla väninna satt;

Wandas pälskappa hängde i tamburen. Han strök smekande med handen öfver det mjuka skinnet. Det var som om han smekt henne själf, och när han kom in i rummet, hade hans ögon ett uttryck, som om han gjort det eller som om frestelsen att göra det vore farligt nära.

Hon märkte ögonblickligen detta uttryck. Det låg något af besittningstagande i det, som sårade och skrämde henne och lät henne undvika hans blick, som under några sekunder insvepte henne, drog henne, tog henne —

Så kunde han ej se på mig, om någon annan än en blind vore i rummet. Det är värre än att vara ensam med honom, var den nästa tanken, vore jag det, kunde jag säga: se inte så på mig — nu kan jag det inte. Hennes hjärta klappade häftigt och hon andades kort, nästan hörbart.

— God afton, sade han till henne, sedan han hälsat på den gamla.

Wanda svarade sitt »god afton» så mycket som möjligt med sin vanliga röst, hon visste, att den blinda därvidlag kunde bedöma nyanserna.

Säfve hade dragit fram sin stol så tätt intill hennes, att hennes klädning låg öfver hans ena knä. Hon flyttade sakta på sig, allt under det han följde hennes minsta rörelse med samma brännande, ömhets-tiggande blickar.

— Det är fasligt, hvad ni äro tysta, sade fru Beck slutligen. Hvad skall det betyda! Går fru Wilhelm redan? Det var ett kort besök, gå inte!

— Är det jag, som skrämmer bort er? sade han halfhögt.

— Hvarför skulle ni göra det, svarade hon kort.

— Sitt då en stund, så följer jag er sedan hem, ifall ni tillåter.

Hon ville inte stanna. Något inom henne hviskade gå, gå, men hon kände sig på en gång liksom kroppsligen förlamad, benen nekade bära henne, och hon sjönk ned i den gamla pärlfärgade emmastolen med en maktlös suck. Hypnotiserade han henne? Hon for med handen öfver ögonen. Skulle han se på henne så hela tiden? Hon kunde inte härda ut.

Så sade han till den blinda, alltjämt med blicken fästad på Wanda:

— Fråga henne du, Jeana, hvarför hon är ond på mig, fråga hvad jag gjort henne, hvarför jag inte mer får komma till henne, tala vid henne, se på henne.

— Men Konrad då. Det är nu en af dina vanliga idéer. Inte är fru Wilhelm ond på honom. —

— Nej.

Det var henne omöjligt att få fram mer än det enda ordet. Det var som om hon förlorat förmågan att tala liksom förmågan att röra sig. Men han hade nu tvingat hennes blick att möta hans, och hon kunde inte taga den tillbaka.

Så började han åter tala om henne, som om hon inte varit tillstädes; på samma gång han talade till henne, som om de varit fullkomligt ensamma.

— Du vet Jeana, att jag som barn kom till dig för att bli förstådd och få sympati, för att få sitta ostörd i ditt rum och läsa och drömma. Så har jag kommit till henne. Jag har alltid känt mig andligt ensam, alltid varit hänvisad till att tiga eller tala

om något, som var fjärran från mina tankar och intressen — med henne har jag kunnat tala eller kunnat drömma. Hon förstår mig, jag vet att hon förstår mig!

Han sträckte med en impulsiv rörelse ut sin hand efter hennes och tog den, som den låg slapp i hennes knä. Hon lät det ske, viljelöst, nästan omedvetet. De sutto där framför den blinda som ett par ensamma barn, hvilka berätta sagor för hvarandra i skymningen, halft skrämnda af sina egna ord, men helt och fullt gripna af sagans och fantasiens bedårande stämning.

Hon satt med slutna ögon.

— Nå, så tacka henne då, sade den gamla med något skarpt i rösten som för att väcka dem.

Och de vaknade.

Med en hastig rörelse strök Säfve Wandas hand öfver sina läppar.

— Jag tackar er.

Hon vred sin hand ur hans.

— Jag måste gå. Ni får inte följa mig, jag vill gå ensam, hör ni!

— Låt henne gå, Konrad! sade fru Beck långsamt.

Han reste sig upp och insvepte henne i en lång blick, då hon gick förbi honom.

— Sätt dig ner ett ögonblick, Konrad, och tala om, hur Baby hade det i skolan. Det var ju första gången i måndags.

Han hade, alltsedan Wanda lämnat rummet, gått fram och tillbaka med hastiga steg. Medan den blinda talade, såg han på henne med en till hälften frånvarande, till hälften vredgad blick, som småningom

öfvergick i drömmande svärmeri. Han satte sig ned bredvid henne och hvilade sin arm mot ryggstödet af hennes stol.

— Behöfver jag tala?

Rösten var så helt och hållet den veke gossens från fordom, att hon sakta tog hans hand och smekte den, i det hon svarade:

— Nej, det behöfver du inte. —

När han en stund senare hemkom, märkte Eleonore, att han var ovanligt tyst och frånvarande. Hon tröstade sig med, att hon inte kunde rå för det, hon visste, att hon inte sagt ett ovänligt ord till honom. Däremot hade hon varit ganska snäf mot Kurt, som ifrån kontoret kommit upp till henne.

Han hade hälsat från Wanda och på eget bevåg sagt, att hans hustru tänkte sig upp endera dagen.

Eleonore hade svarat, att det onekligen var en allt för stor artighet!

Kurt stirrade häpen på henne.

Kära fru Säfve, ni är väl inte stött på Wanda, det är ingenting på tok er emellan, hoppas jag.

— Jag har ingenting att förebrå mig, så mycket är säkert.

Hon hade alls inte något emot, att Kurt skulle ha reda på, hur illa Wanda burit sig åt, men hon ville ej säga något direkt.

Kurt var emellertid envis. Hon måste för gammal vänskaps skull omtala för honom, hvad som händt, han var öfvertygad om, att det hela var ett missförstånd. Om Wanda hade orätt, skulle hon säkert vara den första att erkänna det och bedja fru Säfve om ursäkt, men han ville gärna veta, hvad det var.

— Nej, Eleonore ville inte. Han kunde ju fråga sin fru, hvad hon sagt i måndags på supén. Det var inte bara Eleonore, som tyckt det var sårande, utan alla hennes väninnor! Föresten var hon visst inte ond på Kurt. Hon lät honom till och med förstå, att hon tyckte det var synd om honom. —

Detta samtal förstämde honom. Han ville på inga villkor lefva på spänd fot med sin kompanjon och fru Eleonore. Det skulle vara ytterst obehagligt. Han måste tala vid Wanda, hon brukade inte vara långsint utan snar att erkänna och afbedja, om hon haft orätt.

Det var mörkt i atelieren. Wanda satt framme i det utbyggda fönstret. — Gaslyktorna nere på avenyn voro insvepta i ett dimhölje.

Hon satt och stirrade ut i dimman. —

Hon hörde ej, när han kom utan ryckte häftigt till, då han lade handen på hennes axel.

— Jag har varit hos fru Säfve, sade han.

Hon såg förvirrad, nästan förskrämd upp till honom.

— Vet du, att hon är ond på dig, Wanda? Nå, du behöfver inte se så förskräckt ut, det är väl inte så farligt.

Hon förde undan hans hand, han hade tagit sig för att sakta stryka upp hennes hår från nacken.

— Du lär ha sagt något till henne eller om henne på supén häromdagen.

Hade han varit en djupare psykolog, skulle han märkt, hvilken lättnad han beredde Wanda genom att på så sätt formulera anklagelsen.

— Nej, det har jag inte gjort. Jag satt ju inne hos ungdomen hela tiden, och hon gick före supén.

— Talade du alls inte med henne?

— Nej, det tror jag inte. Jo, hon var inne ett ögonblick och då talade vi om fotografierna.

Wanda såg trött och förströdd ut, som om hennes tankar voro annorstädes.

— Nå?

— Hvad skulle jag ha sagt? Vi sågo på Juno Ludovisi tillsammans, det minns jag.

— Du förstår ju Wanda, att det vore mycket otrefligt både för Säfve och mig, om det komme till en brytning er fruar emellan. Om du således inte har fullkomligt rent samvete, vore jag dig tacksam, om du ginge upp till fru Eleonore och ställde allt till rätta — för min skull.

— Hvad du är löjlig, rent samvete, hvem har rent samvete? Nej, det vill jag inte. Jag har ingenting sagt, hvarken till henne eller om henne.

— Inte, nå du kan väl gå upp och göra det godt i alla fall!

— Nej, det kan jag inte. Å, Wilhelm plåga mig inte!

— Jag vill ogärna tala med Säfve om det här, jag vet inte, hvad som går åt honom, han är sig inte lik. Har du inte märkt, att han ser sjuk ut?

— Nej, visst inte. Hvarför skulle han vara sjuk?

— Nog har han orsak till förargelse. Han kommer att förlora betydligt på Mazère. Det går inte många dar.

— Jaha, visst, det är mycket obehagligt. —

Följande morgon omtalade Eleonore för sin man Junohistorien, vederbörligen färglagd. Hon ville visa honom, hur storartad hon varit, som tegat och lidit.

Konrad tycktes emellertid alls inte ha blick för det rent personliga i historien, han kände mycket väl till tankegången från forna samtal med Wanda, som brukade tala om sin Junoaversion i samband med andra aversioner och sympatier, lika opersonliga som denna.

— Och man påstår, att du flera dagar i veckan sitter timaltals uppe hos henne, kom det slutligen.

Eleonore trodde knappt själf, att det var möjligt, och väntade ett nekande svar.

Han svarade emellertid genast:

— Det är sant. Fru Kurt har målat mitt porträtt. Det var meningen som en öfverraskning åt dig på din födelsedag.

— Såå. Kan man få se det?

— Det är inte färdigt — och blir det inte heller, tror jag.

— Nej, det är klart. Penelopes väf blef heller inte färdig. —

Han rodnade af vrede och såg skarpt på sin hustru, i det han sade:

— Hur länge och hur ofta brukade Kurt sitta hos dig under sin ungtid, och hvem drömde om att draga några förklenliga slutsatser af det.

Eleonores försmädliga — »det var skillnad» — fick ett häftigt svar:

— Ja, skillnaden var, att du gjorde det, och då var det rätt, men när någon annan gör det, är det orätt. Kurt var för resten mycket oftare närvarande vid våra sittningar än jag vid edra matkonferenser.

Eleonore rätade på sig.

— Du vet mycket väl, att det var fullkomligt oskyldigt — att jag aldrig skulle tillåtit —

— Hvad tror du hon tillåtit? frågade han skarpt.

* * *

Mellan de båda kompanjonerna rådde under kon-
torstiden en tryckt stämning.

Kurt ville säga något, som han inte kunde få fram,
och Säfve var till ytterlighet nervös.

I samma ögonblick, de togo afsked från hvarandra,
sade Kurt:

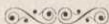
— Du kunde gärna gå upp till min hustru i
eftermiddag, jag har sammanträde.

Säfve skiftade färg.

— Det har jag ämnat, sade han kort.

— Du har väl också märkt, att det är något tras-
sel mellan fruarna. Kan du ställa det till rätta, vore
det bra.

Säfve svarade ej. Men han var fullkomligt af
samma mening som Kurt, att det inte fick komma till
brytning. —

XXII.

Under hela förmiddagen hade Wanda ej kunnat företa sig något. Hon tog ner en bok och försökte läsa, men inom några minuter föllo hennes ögon på ett ord, en mening, som uppväckte någon idéförbindelse med det, som uppfyllde hela hennes varelse. De oroliga tankarna fingo allt större makt med henne och kommo hennes kinder att skifta färg och hjärtat att bulsa med flygande, kväfvande fart, högt uppe i hal-sen. Hon lät boken falla för att rastlöst gå fram och tillbaka, ställa sig vid ett fönster och se ut utan att se något, flytta på ett par småsaker och åter ställa dem på deras förra plats, taga fram duk och penslar, måla en sekund och så sjunka ner på stolen.

Hvad skulle han säga, hvad skulle han göra, när de härnäst råkades, och när skulle det bli?

Ett var hon säker på, att hon aldrig kunde eller ville svara honom med annat än undanflykter.

Trodde han verkligen, att hon skulle erkänna, att hon — Aldrig, aldrig! Det var ju blott denna enda möjlighet — endast genom att dölja sina känslor

för honom kunde hon åter få deras förhållande in i det förra spåret. Nästa sammanträffande skulle afgöra allt. Var det blott öfver, skulle hon nog lyckas kväfva detta, som måste kväfvas. Också han skulle inse — Hvad henne angick, var det intet att resonnera öfver, det var bara att säga nej, nej, nej, tills man inte hörde något annat. Icke en gång låta det komma så långt, att han kom i tillfälle att fråga, och hon skulle bli tvungen att svara.

Gång på gång under denna förmiddag försökte hon spela den kommande scenen för sig. Han skulle fortsätta på samma sätt, som han börjat igår, men hon skulle icke sitta där stum och oförmögen att svara, nu var hon förberedd. Hon skulle skämta bort hans stämning, skratta åt den, bli ond, när han blef häftig, och framför allt inte förstå honom.

— Ja, det var det enda. Råta på sig och säga: jag förstår er verkligen inte, herr Säfve. Hon upprepade orden halfhögt för sig själf, under det de varma, bruna ögonen försökte antaga ett kallt och afvisande uttryck. Ja, om han sade någonting i tydliga ord. — Men om han inte gjorde det utan liksom igår försökte taga henne utan ord med det farligaste af allt — stämning. Nej, hon skulle icke låta taga sig. Hon rodnade häftigt, hon tänkte på, hur han suttit med hennes hand i sin. Det skulle då inte ske mera, han fick inte röra vid henne, inte se på henne med sina bönfällande ögon. Det var därför, att han sett så på henne igår. — Hon blundade och kände i detsamma hans blick borra sig igenom hennes ögonlock, trängande allt djupare ner i hennes hjärtas skrymslen. Det var som om denna blick, frammanad af hennes fantasi, läste i hennes in-

nersta, som om den såg, att det var för sent — att hon ej mer hade något att dölja.

Hon hörde Wilhelms nyckelknippa skramla i tamburlåset.

— Var det redan middagstid?

Med en suck reste hon sig upp. Tankarne jagade genom hennes hufvud, det kändes, som om hon inom några sekunder skulle spela en roll i ett skådespel, hvars repliker hon ej tillräckligt repeterat.

Men inför sin man behöfde hon ej spela komedi. Han var helt och hållet upptagen af ett möte, han haft på hemvägen från kontoret. Bankdirektör Ström hade omtalat för honom, hur nära förestående den Mazèrska katastrofen verkligen var.

— Det blir en skandalös konkurs, sade han efter en stund, inte ett öres utdelning, så mycket man kan se. Säfve har gått i borgen för honom, jag vet inte för hur mycket. Jo, jo, det är slutet på visan, när man gör terminsaffärer och spekulerar på brasilianska presidentskonjunkturer. Och ett sådant lefnadssätt! Rent vanvett! Om Säfve bara följt mitt råd och inte varit en sådan sangviniker och fantast. Ja, det tycker du naturligtvis om honom för, men det har man strängt taget inte rättighet att vara, när man är en af cheferna för en sådan firma som vår och har hustru och barn att sörja för.

— Bli han fattig?

— Säfve! Åhnej, men nog förlorar han en liten förmögenhet. Jag undrar, om han redan vet det, jag fick först höra det på hemvägen. Men han har allt haft sina aningar. Sade jag dig inte igår, att han inte var sig lik?

Wanda reste sig hastigt. Oron och hjärtklappningen hade åter börjat, hon kunde inte sitta stilla.

Wilhelm såg på klockan: — Nu måste jag på sammanträdet.

Han vände sig om i dörren. — Jag tror, att Säfve kommer upp till dig i eftermiddag, om han nu inte blir hindrad af den här historien, så gå inte bort, är du snäll.

— Kommer han? Hur vet du det? Hon försökte göra rösten stadig.

— Jag bad honom titta upp till dig.

— Bad du honom?

En nästan kväfvande hopplöshet öfverföll henne. Hvad hjälpte det att ens försöka rädda sig, rädda dem båda.

Men det var kanske bättre att ha det öfver så snart som möjligt — om några ögonblick, nu genast. Bättre än att vänta. Hon upprepade gång på gång: jag förstår er inte, jag förstår er inte, tills hon slutligen fäste sig vid det rent mekaniska i tonfallet och själf ej förstod, hvad hon menade med orden.

Om hon blott kunde finna på ett infall att genast möta honom med och så få honom in i deras vanliga samtalston.

Men framför allt måste hon skaka bort det högtidliga, hon kände låg öfver henne själf, och taga emot honom, som om ingenting händt. Hon flyttade tebordet fram till den lilla bänken vid skärmen och, i det samma Säfve ringde, tände hon på spritlampan under kopparkitteln. Hon stod med ryggen vänd mot dörren, när han kom in, så ifrigt sysselsatt med att reglera spritlågan, att hon ej såg upp på honom, men hon

kände hans blick i sin nacke, och det gick en dallrande nervrysning genom hennes kropp. Hon nickade ett välkommen och pekade på den låga fåtöljen, som stod invid bänken. Alla lamporna i rummet voro tända, hon hade inte kunnat få det ljust nog. Hon satte sig ner bredvid honom.

— Nu prata vi, medan vattnet kokar, sade hon.

Hon behöfde ej se på honom för att märka, att han var upprörd. Han strök oupphörligt handen öfver sitt skägg med den nervösa rörelse, som hon väl kände till och öfver hvilken hon brukade skämta med honom. Och så såg han på henne, oupphörligt. Följde hennes minsta rörelse. Som i går — utan att yttra ett ord.

— Hvad den mänskliga naturen är fördärfvad, sade hon skämtande. Ni har aldrig varit så stilla som i dag, när ni inte behöfver det. —

Han svarade ej.

— Nu vore ni bra att måla, det vill säga, om det vore dager. Jag riktigt saknar ert porträtt. Det var intressant att hålla på med. Nå, så säg då något!

Han sade ingenting, reste sig endast hastigt upp och gick fram till det utbyggda fönstret, där han stått, under det hon målat honom. Hon kände instinktmässigt, hur upprörd han var, och ville lämna honom tid att hämta sig. Hon låtsade således ej om honom utan sysslade med kitteln, vattnet började koka och porla.

— Nej se, jag har glömt whiskyn, sade hon plötsligen. Hon gick ut i salen för att hämta den och stod där ett ögonblick med handen mot hjärtat. Det kom öfver henne ett vansinnigt begär att antingen springa sin väg eller skrika till honom: »säg det då genast, jag

står inte ut!» Hon dröjde ett par minuter, tills hon hörde, att han återvändt till sin förra plats, då kom hon hastigt in igen och satte sig bredvid honom. Han var pinsamt förlägen öfver sin brist på själfbehärskning och såg flyktigt på henne för att komma på det klara med, om hon märkte det. Han drog en lättandens suck, när han tyckte sig se, att hon var sig fullkomligt lik.

Men han satt fortfarande tyst och lät henne tala. Och hon fann intet annat ämne än det, hon framför alla andra borde undviktit. För tillfället hade hon endast en klar förnimmelse, att tystnad var det onöjligaste af allt.

— Har ni reda på, hvarför er hustru är stött på mig? Jag lär ha sagt något, påstås det; hvad, kan jag inte utfundera.

— Hon tog åt sig ett yttrande om Juno Ludovisi.

— Är hon tokig?

— Nej, hon är klok, mycket klok. Det är jag, som är tokig. Ser ni då inte, att jag älskar er!

Han grep hennes hand och lutade sin panna mot den.

Hon sökte draga den undan, men han höll den kvar öfver sina ögon och brast ut i passionerade, sönderslitande snyftningar. Hela hans kropp skakade.

Bittra ord kommo öfver hans läppar. Känslor, som han i årtal stängt inne, gäfvos sig plötsligen luft. — Det var lika mycket ett hjälplöst barns klagan som en mans bön om en kvinnas genkärlek i de afbrutna satser, han framstammade. —

— Hela mitt lif har varit förfeladt. En oförstådd barndom — tvingad in på en bana, som är mig osympatisk, insnörd i konventionella former, hela min

dag fylld af praktiska värf — jag, som är en drömmare — en svärmare. Inte ett ögonblick förstådd i mitt hem, under tolf långa år, tolf år, Wanda!

Det ljud för hennes öron som en bön om hjälp, och hon kände detta oändliga medlidande, detta behof att trösta, som hon skulle känt gent emot ett miss-handladt barn. Och hon älskade honom! Med en oöfverlagd rörelse drog hon hans hufvud till sig och smekte hans hår. Så böjde hon sig ned och tryckte en lång kyss på hans ögon. —

Men lika oemotståndligt hon gifvit sig hän i stämningen, lika plötsligt slet hon sig lös ur den. Hon reste sig upp och stod blek framför honom, i det hon strök handen öfver pannan för att tvinga sig att vakna.

— Jag kan inte tänka, så länge ni sitter här och ser på mig. Å, se inte på mig. Gå!

— Wanda, Wanda!

— Nej, nej, hur kan ni tro, hur kan ni vilja? — Jag skall resa bort redan i morgon, det är det enda möjliga. Hjälpl mig att tänka eller gå hellre, gå --- när jag ber er så innerligt. —

Han försökte draga henne till sig. —

— Släpp mig, hör ni, släpp mig!

— Du älskar mig —

— Ja, ja. Men det är ju en olycka! Rör inte vid mig — Hör ni!

Hon stampade med foten i golfvet.

— Hvarför gifte du dig med Wilhelm Kurt? sade han skarpt.

— Jag vet inte. Därför att han älskade mig. Jag tror, det var därför —

— Hur tror du, jag älskar dig!

— Jag vet det — nej, jag vill inte veta det. Inte som jag — Å, jag kan inte tala med dig om kärlek — jag är din väns hustru och du är en annan kvinnas man. Förstår du det inte? — Jag måste resa —

— Jag förstår ingenting annat, än att jag inte kan lefva utan dig — att du måste bli min — att du skall bli min.

Hennes ögon blickade stelt framför sig.

— Du ser, jag måste resa — för en tid åtminstone — till Paris eller Stockholm eller hvar som helst, bara komma bort härifrån.

— Hvarför skulle du resa? För att väcka prat och undran. Ingen människa har reda på något. Allt är ju som förr.

— Är det? —

— Ja visst, naturligtvis. För andra, inte för oss. Vi älska hvarandra —

— Ja, vi älska hvarandra.

Steg hördes ute i tamburen.

— Det är Wilhelm. Å, där ser ni. Det är förfärligt! Jag skulle inte stå ut, inte en dag. Sätt er där — där!

— God afton, Säfve, här har du mig, sammanträdet slutade tidigare, än jag väntat. Ja, du kan gärna bjuda mig på ett glas, Wanda lilla. Säfve skall väl ha någon att klinga med! Det har *du* nog inte gjort. Skall jag släcka spritlampan eller kanske frågan är för tidigt väckt, ni ha inte druckit ännu, ser jag.

— Jo, ha vi inte, fru Kurt? Det tror jag åtminstone.

— Jo visst. Hon tog hastigt de båda obegagnade kopparne och bar dem ut i salen.

Hela hennes inre var i uppror öfver detta oerhörda, att för ett ögonblick sedan ha mottagit vännens kärleksförklaring och nu spela älskvärd hustru och husfru inför den intet anande mannen.

Hon vred händerna och lofvade sig själf: det skall bli första och enda gången. I det exalterade tillstånd, hvori hon befann sig, skulle hon ansett det som en lättnad att få gå in och säga:

— Wilhelm, så är det, detta och detta har händt. Jag har intet ord till ursäkt och förklaring! Men hon vågade ej, hon var rädd att hennes ord skulle framkalla en brytning mellan de båda männen, och hon visste ej, hvilka följder en dylik brytning kunde medföra. — Nej, det fanns endast ett medel att komma ur denna förnedring, hon skulle resa.

— Ni tala affärer, då skall jag inte störa, sade Wanda, i det hon ställde ett par glas ifrån sig på bordet. Hon kunde ej förmå sig att höja blicken till någondera af dem, och deras röster ljödo dofva och överkliga för hennes öron.

— Det är tyvärr ingenting, som kan hållas hemligt, sade Kurt, i det han slog i åt sin kompanjon. Jag talade för resten om det för Wanda i middags. — När fick du veta det, Säfve?

— Mazère var uppe, strax innan jag kom hit, och talade med mig.

Konrads ögon sökte Wandas, de sade, jag visste, att jag förlorat en förmögenhet, men du vet, om jag tänkte på det. Du vet, hvad som uteslutande låg mig om hjärtat att vinna.

Samma passionerade uttryck, som nyss skrämt henne, brände i hans blick, han var mycket blek och hans händer skälfdde. Hon gjorde en bönfallande vädjan till honom bakom Wilhelms rygg. Den sade så tydligt: gå! att han ögonblickligen reste sig upp.

— Nå, vill du ställa till rätta det där missförståndet med din fru, eller skall Wanda själf gå upp och förklara saken, sade Kurt, då Säfve tog afsked.

— Det gör jag inte, utbrast Wanda häftigt. Jag kan inte gå upp till fru Säfve och be henne om ursäkt för något, jag aldrig drömt att förolämpa henne med. Det är mycket bättre att vi aldrig råkas — och hvad på mig beror —

— Wanda! utbrast Kurt i varnande ton.

— Ja, jag vet inte, hvad jag säger, ni får ursäkta — Jag är alldeles yr, här är så varmt. Släck ett par lampor, Wilhelm!

Och när hennes man ett ögonblick vände sig om för att utföra hennes önskan, hviskade hon ett hastigt.

— Gå, eller jag svarar inte för, hvad jag säger eller gör!

Han böjde sig öfver hennes hand, som han höll kvar i sin, då Kurt kom fram till dem.

* * *

När Säfve trädde in i sitt rum, satt hans syster Amelie och väntade på honom.

— Jag har hört talas om, att du gjort stora förluster, sade hon enkelt, och jag är här för att så innerligt bedja dig om att få hjälpa dig ur din ögonblickliga förlägenhet. Vänd dig inte till någon annan. Det skulle så kosta på mig.

— Tack, kära syster, det behöfs inte. Jag tror inte, det är så farligt. Jag skall tala vid Kurt.

Hon gick fram till honom, där han satt vid skrifbordet, och lade sin hand på hans skuldra.

Han tog sakta hennes hand och smekte den.

— Det känns godt att veta, att man har någon, som håller af sig, och som är trofast — i alla skiften.

— Jag vet inte, om jag är så trofast, Konrad. Jag har varit upprorisk mot dig i mina tankar. Det är så mycket, jag ogillat.

Han svarade ej. Han var rädd för hvad hon ville säga, på samma gång som han önskade att ge henne det förtroende, hon ville locka ur honom.

— Är det den gamla sorgen? sade han slutligen.

— Ja, jag kan nu engång inte glömma, att du är vår fars son, Konrad.

— Och du menar, att jag har glömt det.

— Jag tror det ibland. Jag tycker, du skulle komma ihåg, att du inte ärft endast pengarne utan också traditionen.

— Du tänker inte på, att det är andra tider och andra förhållanden — och att de gamla också på sitt sätt lefde högt.

— Det är just skillnaden. De lefde *högt*. Jag tycker, att allt beror på, *hvad* man får för sina pengar. De fingo så mycket — och hvad får du? Utsökt mat och granna rum. Och det är för litet, mycket för litet!

Han gjorde en otålig rörelse.

— Ack, om Carl Henrik lefvat! Han hade förstått, hvilken makt det är att vara rik. Det har jag aldrig gjort.

— Däri ligger det inte. Det ligger i att han hade förstått ansvaret. Han som så många andra af hans och våra jämnåriga. Det har gått hårda stormar öfver många

gamla hus här i staden, och att de bestått dem i heder, har uteslutande berott därpå, att de gamles söner haft en djup känsla af traditionens ansvar, af de förpliktelser, namnet för med sig. Ett sådant namn som Säfve, Kurt & comp. —

— Ständigt ansvar för något, som man aldrig önskat eller begärt.

— Du skyller alltid från dig med, att du ej önskat det, men du har ändå tagit emot alla fördelarne af din ställning.

Hennes röst hade ljudit allvarlig, nästan sträng, den blef på en gång mjuk, då hon sade:

— Förstå mig rätt, Konrad, jag fögrebrår dig ej, att du icke är en initiativets man, det kan du inte hjälpa. Men du kan hjälpa, att du inte stått emot. Du har låtit Eleonore styra och så har Säfve, Kurt & companis inflytande användts att lära oss att duka våra midagsbord, möblera våra rum och att ge relief åt våra utseenden genom dyrbara och uttänkta toaletter!

Han såg trött framför sig.

— Mig har det aldrig roat.

— Och har du aldrig grubblat öfver den verkan, ert lefnadssätt haft och har på andra? Inser du inte, att det är ni, som till stor del ha skuld i Mazère's olycka och i de många, som troligen komma att följa på hans?

— Jag har hjälpt Mazère så mycket jag kunnat, kanske mer.

— Det vet jag. Det är därför jag är här. Jag har fått en större summa uppsagd, som jag gärna vill placera. Tag den!

— Du talar om traditioner. En Säfve tar inte sin systers pengar.

— Tar en Säfve sin kompanjons hustru?

Hon var själf bestört öfver, att orden undfallit henne. — Nu återstod intet annat än att fortsätta:

— Jag hade alls inte tänkt att vidröra detta ämne, men både du och hon stå mig så nära, att jag inte kan låta bli att bedja och besvärja dig: Konrad, gör inte detta! Du kan inte taga Wilhelm Kurts hustru!

— Jag älskar henne, jag har älskat henne från första stund, jag såg henne. Det är henne, jag drömt om, och det är henne, jag kunnat lefva med! Jag kan inte låta henne gå.

— Du kan inte göra denna dubbla skilsmässa, Konrad! Det gamla namnet! Wilhelms och vår fars! Det är omöjligt!

— Skilsmässa, jag har aldrig tänkt på skilsmässa —

— Hvad har du då tänkt?

— Det vet jag inte. Jag vet bara, att när hon kommer, kommer det fröjd med henne. Hon ger mig allt, som jag älskar. Hon är poesi och musik och doftfylld luft. Hon är så enkel och naiv som en gammal legend och så rik och strålande som klart stjärnljus. Han njöt af att söka ut vackra ord och säga dem om henne.

— Det är detsamma, hvad hon är, hon är inte för dig.

Han gjorde en rörelse.

— Ja, Konrad, jag vet det, tyvärr. Jag har nog sett, att hon älskar dig! Men, Konrad, i detta fall får du inte vara svag. Och det, att taga något från en annan, det måste gå emot din natur.

— Jag har i hela mitt lif fått göra det, som inte passar mig, som gått emot min natur.

— Tänk tanken ut, Konrad, så får du se, att detta kan du inte göra.

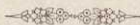
— Jag kan inte svara för något. Jag är inte samma människa, sedan denna känsla kommit in i mitt lif —

Det var som om tankar och stämning så fyllde hans själ, att han ej kunde yttra något mer.

Amelie hade redan en stund stått bredvid honom. Nu lade hon med en moderlig rörelse hans hufvud sakta mot sitt bröst och kysste hans panna.

— Du skall inte stjåla --, hviskade hon.

Så gick hon sakta ur rummet. När hon vände sig om på tröskeln, satt han med händerna hårdt tryckta mot ögonen, försänkt i tankar eller drömmar.

XXIII.

Den Mazèrska katastrofen, länge förutsedd och förspådd, väckte, när den inträffade, stor bestörtning, mindre i affärsvärlden än i den societet, de båda makarne tillhörde. Isynnerhet diskuterade damerna ifrigt, »hur Clara skulle taga det», och sedan några af de allra intimaste varit uppe hos henne för att kondolera, blef det allmänna utslaget, att hon tog det »storartadt». Hon hade redan förhört sig om en anspråkslös våning på fem rum och med mycket få bekvämligheter någonstades på en af smågatorna i ett alldeles nytt kvarter. När hon talade om denna inskränkning, sade hon uttryckligen, att det inte alls behöfde bli otrefligt, fast det var smått. Hon skulle ha det våldigt enkelt men så stiligt och nätt. Ungefär så måtte Marie-Antoinette talat om Petite Trianon, och det var till och med inte utan, att Clara för ögonblicket gjorde ett par af väninnorna litet afundsjuka.

— Man kan ju aldrig få de här förfärligt stora våningarne så förtjusande som de små!

— Nej, de skulle naturligtvis inte ta' med sig några af sina fina möbler. Clara nämnde det, som om detta varit uteslutande beroende af eget godtycke. Nåja, några af hennes älsklings saker och smycken skulle bli inropade för hennes räkning, det hade hon redan fått löfte om.

— Så vackert af henne att taga det så och inte klaga och vara förtviflad, sade väninnorna.

— Hvarför skulle hon vara förtviflad? Det svåraste var att hålla uppe couraget hos Hugo. Han var förfärligt nedslagen, stackare, men det var ju inte hans skuld, att det var så dåliga tider. Tänk, hvilka firmor, som gått omkull bara på de sista åren! Och Clara räknade upp en hel del af stadens gamla, fina namn, hvilka hennes åhörarinnor i så många år varit vana att associera med högt lefnadssätt, mecenatskap, stora donationer etc., att de, innan de reflekterade öfver, hvad frågan egentligen gällde, hade en förnimmelse af, att det egentligen låg något distingueradt i att Mazère's »voro med».

Det var inte utan, att Clara kände något liknande. Allt nytt, och isynnerhet allt nytt, i hvilket hon var medelpunkt och spelade en roll, hade något lockande och pikant för henne. Detta var ovedersägligen något nytt, och så voro de, som sagdt, i så ofantligt fint sällskap.

— Kära du, alla människor ha gjort konkurs i år, tröstade hon fru Henrika, som kom upp alldeles hopplös efter en genomvakad natt, under hvilken hon legat och försökt fundera ut, hvad Clara i Herrans namn skulle ta' sig till för att att hjälpa till att försörja sig och barnen.

Detta, att vännerna i allmänhet och systrarna i synnerhet försökte »ställa» för henne, irriterade Clara mer än allt annat. Nej, hon ville visst inte ta' inackorderingar eller baka småbröd eller öppna en syatelier med barnkläder som specialitet, hvarför inte lika gärna proponera, att hon skulle skriva böcker eller ge pianolektioner? Att Henrika skulle vara beställsam och i sitt esse, när det gick emot för andra, var lätt att förutse, och att Eleonore skulle försöka arrangera systemens framtid i öfverensstämmelse med egna högre vyer, var oundvikligt men inte roligare för det, som Clara uttryckte sig.

— Eleonore äi värre än tjugo konkurser, anförtrodde hon sin man, då systemen gått.

Eleonore hade uppträdt som den förfördelade. Visste Clara, hur mycket Konrad förlorade på hennes man? Inte, nå, då skulle hon berätta det.

— Kors så mycket, utbrast Clara. Men han är väl inte den ende, tillade hon filosofiskt.

— Den ende! Nej, tyvärr. Och Eleonore uppräknade med skoningslös samvetsgrannhet en hel del stora köpmän, som förlorade på Mazère, och en hel del mindre, som han »drog med sig».

— Du får för all del vara försiktig, Clara, tillade hon. Ni måste inskränka er på allt möjligt sätt och framför allt få du och barnen akta er för att gå så elegant klädda på gatorna, det väcker ondt blod, kan du väl förstå. Du har ingen aning om, hvad folk anmärker. Och så får du försöka taga dig till något. Henrika och jag vilja gärna bistå dig med råd och dåd.

— Tack skall du ha, råd har jag fått tillräckligt.

Hvad tror du, du skulle kunna taga dig till, om du blefve fattig?

— Tusen saker, sade Eleonore med öfvertygelse.

— Det tror du bara, inte en, som du skulle kunna lefva af. Du kan göra öfver med pengar, det kan du. Man talar om, att du har ett utmärkt ställ på ditt hus, det kan så vara, men din praktiskhet är inte billig. Så där ja, nu kommer Hugo. Du får inte göra honom ledsen, det säger jag dig, det är nog synd om honom ändå, så plågad som han blir på alla håll och kanter.

— Nå, det är förskyldt.

Mazère kom in, hans utseende var prägladt af en besynnerlig blandning af nedslagenhet och viktighet.

Han stannade i dörren, när han såg Eleonore rak och charmant sitta i soffan och hålla domedag.

— Precis som Jerichos murar, sade han i dystert högtidlig ton, sedan han hälsat på henne.

— Hvad menar du? frågade hon skarpt.

— Allt störtar tillsammans öfver ens hufvud, det ena är inte likt det andra.

— Jag tycker tvärtom det varit mycket för likt. Det här hade du kunnat förutse, min käre Hugo, och du behöfde inte ha narrat andra fullt så mycket, som du gjort.

— Jag har inte narrat någon.

— Det är ju det, jag säger, Eleonore.

— Har du inte narrat Konrad?

— Inte med vilja. Jag trodde, det var en utmärkt affär.

— Man får inte tro några dumheter, utbrast Eleo-

nore kategoriskt. Och med detta axiom lämnade hon syster och svåger.

Det var efter den visiten, Clara yttrade, att Eleonore var värre än tjugo konkurser.

Samma afton drog Hedvig Claesson ett tjockt streck öfver ett par sidor af sin anteckningsbok för gifna lektioner — det Mazèrska kontot. Det Kronfeltska stod ännu kvar — tills vidare.

XXIV.

Säfve hade varit så sysselsatt dagarna närmast efter den, han haft sitt sista samtal med Wanda, att han ej funnit ett ögonblicks ledighet att åter besöka henne. Under alla sammanträden och öfverläggningar rörande de Mazèrska affäerna, hade han varit så ytterst distrahit och sett så sjuk ut, att såväl hans kompanjon som andra förundrat sig öfver, hur olikt Säfve det var att taga den egna förlusten och svågerns olycka så djupt. En indirekt vinst hade han af den Mazèrska katastrofen, nämligen, att Eleonore, som i sin rättrådighet och stolthet kände sig pinad af, att Konrad lidit förlust genom en medlem af hennes familj, på allt sätt sökte »godtgöra» och därför visade sig mycket mild och älskvärd mot honom och plötsligen höll inne med alla direkta och indirekta anklagelser mot Wanda.

Säfve tydde detta lugn som ett första goda omen på att hans och Wandas förhållande skulle glida in i något ljuft och härligt, något han ej gaf ett namn. På Wanda kände han sig säker. Alla hans tankar

voro upptagna af henne, han räknade ögonblicken, tills han åter skulle vara i hennes närhet.

— Fru Kurt tar inte emot, ljud det oförmodade förbudet, då han stod i begrepp att oanmäld gå in i ateliern, där han såg Wanda.

— Säg, hvem det är, mig tar hon emot.

Och utan att vänta på svar, gick han in.

Han ville omfamna henne, men hon tillät det inte.

— Hvad jag längtat efter dig, utbrast han, i det han grep hennes hand. Jag har aldrig i mitt lif känt något sådant. Mina tankar äro hos dig, jag lefver ett skenlif, när jag inte är här, får se dig, tala vid dig. Och du, Wanda?

— Jag har också tänkt på er — på oss —.

— Och längtat efter mig, säg, att du gjort det!

— Ja.

Han böjde sig ned öfver henne och ville draga henne till sig, försökte kyssa henne.

Hon drog sig undan med ett rysande: Å, rör mig inte, låt mig vara! —

— Hvad tror du det betyder för en man, när en kvinna sagt, att hon besvarar hans kärlek, hviskade han tätt vid hennes öra.

— Detsamma som för henne, när förhållandet ej är som vårt. Ja, jag vet, du sade det redan sist, att ingen behöfver ana något, att du skulle kunna ställa det så, att det till det yttre blefve som förr, att dylikt förekommer öfverallt, här som annorstädes. Det visste jag förut, men det är mig fullkomligt likgiltigt. Jag är ej Clara Mazère, jag är ingen kurtisan natur.

Han rynkade ögonbrynen.

— Hur kan du använda ett så fult ord?

— Saken måtte väl vara tusenfaldt fulare. Å, Konrad, hvarför har du kommit hit för att pina mig? Har du så svårt att förstå, att jag är en ärbar kvinna?

— Förstår du då inte, att jag inte kan lefva utan dig, att jag går under utan dig? Och du, rösten blef på en gång så oändligt smekande och varm: tror du verkligen, att du kan lefva ditt lif utan mig — som din mans hustru?

— Nej, nej, det kan jag inte. Inte det sista. Jag skall ju resa. Helt och hållet egna mig åt min konst, eller — hon dröjde ett ögonblick — liksom tyckande. Skilj dig! Det gifs inte något tredje. Det du vill, är omöjligt för mig och för dig också. Tänk dig, att komma hit till mig, sedan du ögonblicket förut lämnat honom, som ingenting anar, och återvända till henne från mig. Säg inte, att du skulle stå ut med en sådan skam, att du på allvar vill sätta i fråga något så vidrigt.

— Jag älskar dig, jag älskar dig, mumlade han mellan sina sammanbitna tänder.

— Tag mig då ärligt och öppet. Skilj dig från din hustrú och du skall finna mig fri —

Han ryggade tillbaka.

— Det är omöjligt.

— Jag förstår -- för barnens skull, jag vet, hur fästad du är vid dina barn. Du skulle aldrig kunna skilja dig vid dem och veta, att de äro helt och hållet i hennes hand.

— Nej, vi kunna inte tänka på skilsmässa. Du anar ej, hvad du vill draga in öfver oss! Du får besinna, att jag inte är någon främling här som du. Man har känt mig, sedan jag var barn, mina föräldrar

och farföräldrar före mig. Alla våra förhållanden, affärs- och privata — till din man och hans far binda mig med järnfjättrar. Säfve Kurt & comp.! Nej, det är omöjligt!

— Jag frågar inte efter, hvad världen kommer att säga, sade hon långsamt.

— Vi skola inte tala om världen, bara om fakta. Vi skola inte tala alls. Hvad tjänar det till att göra en sådan uppståndelse, göra så många människor olyckliga, när vi kunna vara lyckliga, lyckligare utan att såra någon.

Hon reste sig hastigt upp.

— Vi, inte jag! Det är således inte för barnens skull. Det hade jag kunnat förstå. — Nu vet jag bättre. Det är för din egen. Du är rädd för hvad dessa människor skola säga, dessa människor, du alltid sett ner på, så rädd, att du för att undslippa deras prat skulle vara i stånd att dagligen trycka min mans hand för att öfverbevisa dem om, att du inte är hans hustrus älskare!

— Du preciserar onödigtvis. Sådant där tänker man inte på, när man älskar. Du tänker —

— Att du insupit de åsikter, som omgifvit dig, att du inte förgäfves varit fru Eleonores man i tolf år!

— Det är inte det, svarade han ifrigt.

— Nej, det är också, att du vill ha kvar allt, som du nu har. Du skulle visserligen tycka om att få ett nytt element in i ditt lif, men du vill inte därför afstå från något af det gamla — Det är alltid bråkigt och störande att rifva ner för att bygga upp, du tycker om att ha det bekvämt — och få det bästa möjliga ut ur det oundvikliga.

— Är det så, du tänker om mig, Wanda?

— Å, Konrad, Konrad! Det lät som ett nödrop: Sådana människor som jag, skulle man egentligen strypa i vaggan. Människor, som på en gång äro stämningmänniskor och kritiska, de ha inte de minsta förutsättningar för lyckan. De lockas och dragas af stämningen. De dyka ner i dess trolldö, låta vågorna gå öfver sig och se alla djupets under därnere, men det vill blott till, att ett ord säges eller inte säges, knappt det, förr än dubbelnaturen kommer fram och visar dem det snärjande sjögräset och gyttjan. De kunna inte andas därnere, de måste upp, bort! Du har kanske sagt det där ordet, som väckte mig, eller kanske du icke sagt det ordet, som kunde hålla mig kvar. Jag vet bara en sak, jag kan inte stanna. Hon slöt rysande ögonen och fortför med lägre, djupt upprörd röst, som om hon talat med sig själf. Jag är rädd att dragas ner — utan stämning.

— Du vill bort, sade han långsamt och med samma skälfning i rösten. Ja, du kan bli lycklig, du kommer in i förhållanden, som du älskar och kan gå helt upp i — som du aldrig bort lämna för att gifta dig.

— Jag vill inte, jag måste. Såge jag någon annan utväg, ginge jag inte. Hur lycklig jag blir, har inte med saken att göra. Oafsedt det hårdasté, det, som är mellan oss, pinar det mig att veta, att jag inte kunnat fylla de plikter, jag åtagit mig. Jag går inte med lätt sinne. Det är sant, jag skulle kunnat göra mig fri, skilja mig för att inte behöfva lefva i ett falskt förhållande, men som det nu är, skall jag försöka komma igen, när det går öfver — och det skall gå öfver.

— Ser du inte, Wanda, att det är jag, som kommer att dragas ner, om du lämnar mig. Har du ett ögonblick tänkt på mig?

Hon såg upp till honom med en lång, djup blick. Det var första gången under detta samtal, som hennes ögon mötte hans.

— Om vi höllo på i dagar, skulle det bli det samma, sade hon trött. Jag kan inte stanna på dina villkor, och du kan inte gå ifrån ditt. Låt mig se på dig så in i själens djupaste djup. Det hör ju till dina teorier, Konrad, att kontemplation är det högsta af allt, att det är drömmar och fantasier, som ge lifvet innebörd. Att verkligheten är rå och ful. -- Jag vet nog, att det är endast konstteorier, men här passar det också för lifvet. Den verklighet, som du ville skapa af våra drömmar, skulle bli mycket rå, mycket ful. Du behöfver inte säga mig, jag vet det förut, att du som man anser, att jag bedragit dig på lyckan, under det jag tackar dig för den lycka, du skänkt mig, för de vackra drömmar, som tagit din bild och gestalt, för den oändliga längtan, hvarmed du fyllt min själ, för den djupa innebörd, du gifvit mitt lif. Och gå nu, gå, medan jag ännu tror — att det bara är drömmar, som lyckliggöra.

Hon såg ännu på honom med samma underbart vältaliga blick, i det hon sakta sköt honom ut genom dörren.

XXV.

Stadens tongifvande kretsar voro upptagna af ett tvåfaldigt intresse, auktionen på det Mazèrska bohaget och ryktet om fru Kurts oförmodade afresa till Paris. I dag kunde lyckligtvis dessa båda intressen förenas under ett tak, det var nämligen första förevisningsdagen upp hos Mazère's, och Wanda hade samma morgon med vestkustbanan afrest till utlandet.

Nästan alla herr och fru Mazère's vänner och de flesta af deras umgänge hade infunnit sig. Medan man besåg sakerna och antecknade numren, hade man det bästa tillfälle i världen att höra sig för, hvad de andra tyckte och trodde, och själf omtala, hvad man hade sig bekant om Wandas obegripliga uppförande, som man var enig om att på det skarpaste tadla.

Att Clara Mazère var storartad, hade som sagt redan från första dagen blifvit fastslaget, och detta omdöme kunde ej annat än ytterligare befästas, när man såg, hur förträffligt hon ordnat allt till auktionen; fullständigt dekorativt.

Det hela tog sig visserligen mera ut som en välgörenhetsbazar än som ett auktionsrum, men det var

ju lätt förklarligt, att »stackars Clara» hade större personlig erfarenhet, hur man skulle arrangera en bazar än en auktion. Hon själf syntes ej till, hon höll sig undan i de inre rummen. Men allt som oftast uppsökte en af vännerna henne där och talade om för henne, att aldrig hade de sett något så väl ordnad. En sådan ypperlig idé att duka upp i matsalen som till ett fullständigt middagssällskap med den finaste glas- och porslinsservisen och allt bordssilfret! Man fick ju en helt annan öfverblick af hur det tog sig ut, än om det som vanligt endast stått högar af tallrikar och massor af glas på något bord. Och hur förtjusande hon låtit draperas gardinerna i kabinettet, och hur förträffligt porslinsamlingen presenterade sig, ordnad som den var på bord och etagèrer, den tog sig bättre ut än förr uppe på hyllorna och väggarne, mycket bättre!

— Nå, hvad säger du, Clara, om fru Kurt, som farit till Paris på en längre tid, som det påstås. Hon trifs inte i Göteborg, gubevars.

Clara förmodade, »att det var någon, som drog därute.»

— Ja, det ser så ut. Hon trifs i alla fall bättre där än här, så mycket är säkert. Men nu får jag lämna dig ett ögonblick, vännen min. Jag har stämt möte med min man i salongen klockan elfva, men jag tittar in till dig, innan jag går, det lofvar jag.

Och så började åter promenaden genom de af människor och möbler öfverfyllda rummen. Det rädde formlig trängsel.

— Se på det här skrifbordet! Tror ni Clara Mazère någonsin skrivit, men gör mig bara en tjänst och se

på garnityret. Man kan riktigt må illa. Pennskaftet af förgylt silfver och den emaljerade klockan sen. Ja, hon förstod sig på. Skrif upp numret på klockan, Artur, den är gudomlig. Man får erkänna, att smak hade hon. De talade om henne som om hon vore död. Tror du, att det går alltsammans i ett 10p? Nåja, om det går något så när billigt, kan du gärna ropa in det hela för mig, mitt garnityr är så klumpigt och omodernt.

Herr och fru Kronfelt stodo framme vid det ena salongsskåpet.

— Jag har alltid varit förtjust i det här skåpet, jag sa' det ju senast på balen. Jag beundrade det, hvar gång jag var här. Är det inte nummer 86? Nej, se inte efter så noga, vi ska' inte låtsa om, att det är det vi spekulera på. Titta på den där tafflan, Hjalmar. Viktoria har också alltid svärmat för det här skåpet, och vill hon ha det, så vet du, hur det går.

— Har du sett, Alma, att här är fyra serviser? Så galet trodde jag ändå inte, att det var.

— Är det möjligt? Nej, vi ha alls inte varit därinne ännu. Hjalmar spekulerar bara på ett par tafflor. Hvad tycker du om det här läsbordet?

— Ingenting vidare. Ja, det är ett fint bo, det får man säga. Och allt silfret sen, man kan inte göra sig en föreställning om ett sådant öfverdåd. Men hvad som mest förvånar mig är, att det finns så få smycken och att de, som finnas, äro så gammalmodiga.

Fru Kronfelt hviskade några ord i fru Edbergs öra.

— Jaså, nå, det förklarar saken. Det kunde jag väl tro. Se på fru Ekström, hur hon inspekterar och

antecknar. Hon skall väl ropa in en hel del till dottern.

— Ja, då stannar det åtminstone i den Lundbäckska familjen.

— Det har du så rätt i. Men hvar är Eleonore? Jag ser inte till henne.

— Hon tyckte inte, det gick an att komma upp, efter som det var systemens auktion, och så vill hon inte ha något. Hon har aldrig gillat Claras smak. Ja, det vill säga, jag skulle ropa in åtskilligt duktyg, de ha samma mönster.

— Nå, hvad säger Eleonore om fru Kurt?

— Du vet, Eleonore yttrar sig aldrig skarpt, men så mycket förstod jag, att hon tycker, att fru Kurt bär sig oförsvarligt åt. Tänk, att så där öfverge man och hem! Vill man egna sig till konstnärskallet, skall man besluta det förut och inte gifta sig, sade hon, och det har hon rätt i. Hon tror för resten inte, att det är så mycket med hennes målning, och det tror jag nu heller inte. Har du hört, att hon lär ha sagt, att hon ingen hade att tala med här nere?

— Det var minsann inte så lätt att komma till ordet, när hon var tillstädes. Hela sjukan är, att hon inte trifs i Göteborg. Och hvarför har hon tagit Agda Claesson med sig?

— Hon skulle väl förströs. Du vet väl, att hon hade gått och förgapat sig i Otto Lundbäck?

— Nå, hvad säger Kurt?

— Han är så betagen i sin hustru, att han fortfarande tycker, att allt hon gör är gudomligt.

— Har du sett remtynen och sadeln till flickans

ponny? Ett förtjusande fint arbete. Det är synd, att det inte passar för en stor häst.

— Det är samma fabrik som Mazère's egen sadel och betsel. Det har jag ingen olust till. Jag skall se, hvad det är för ett nummer.

— Och anteckna med det samma taklampan i sängkammaren. Har du hört, hur Säfve mår?

— Jag frågade Kurt, det har bara varit en öfvergående förkylning, han är uppe idag. Var det något mer än taklampan?

— Ja, Oskar, du kan gärna anteckna de här örhängena. De passa så utmärkt till min brosch.

— Kommer du inte med?

— Nej, gå du, jag skall in till Clara och prata litet med henne. Vet du, hon är verkligen storartad. Du glömmer ju inte numret på örhängena!

* * *

Flere af väninnorna gingo direkte från Clara upp till Eleonore. Af grannlagenhet talades mycket litet om auktionen men desto mer om Wanda, hvars personlighet och uppförande dryftades med uttömmande skärpa.

Wanda hade spelat för stor roll för herrarne för att damerna i allmänhet och fruarne isynnerhet skulle tolerera henne. Hon hade dessutom på dessa två år fullständigt förlorat nyhetens behag, och slutligen kom nu denna förfärliga anklagelse, för hvars sannfärdighet denna resa bar syn för sagen, att hon inte trufdes i Göteborg! Ty lika distingueradt det i denna krets ansågs för en infödd göteborgare att tala illa om staden och ej tolerera göteborgarne på vestkusten eller annorstädes, lika oförlåtligt var det för en inflyttad

eller främling att anställa den ringaste kritik. Och det hade Wanda varit nog oförsiktig att göra. — Men att Wanda varit *så* illa omtyckt, som hon i dag hörde var förhållandet, det hade inte engång Eleonore trott.

Det skadade inte, att Konrad också fick höra det.

Hon gick således och uppsökte honom i hans rum. Han satt framför skrifbordet. Men han skref inte, han stödde hufvudet mot handen och såg så frånvarande ut, att Eleonore ej kom sig för att börja. Det var, som om han inte lagt märke till, att hon var inne i rummet. Slutligen hade han en förnimmelse af att hon stod bakom hans stol, och han vände sig otåligt om. Hon var emellertid längre ifrån honom, än han förmodat.

— Är det något, du vill, Eleonore? Jag skall försöka skrifva litet i eftermiddag, så om det inte är något särskildt —

— Nej, jag ville bara höra efter, hur du hade det, och om jag kan göra något för dig. Vill du inte ha ett kallt omslag på pannan?

— Nej, tack. Jag har inte ondt i hufvudet. Han såg på henne med en min, som om han önskade, att hon skulle gå.

— Det var för väl, att du är bättre. Jag har haft en mycket ansträngande dag. Så många visiter. Vet du, det är alldeles märkvärdigt, hvad fru Kurt är illa omtyckt.

Han svarade ej.

Hon lär haft så förskräckligt mycket att anmärka mot Göteborg och oss alla. De trodde, att hela sjukan var, att hon så vant sig vid kurtis både i Stock-

holm och utlandet, att hon inte triftes här, när hon såg, att det inte lyckades henne att göra några vidare eröfringar. Fast nog försökte hon, isynnerhet med de gifta herrarne, ja, det märkte du väl också. Och vet du, hvad Caroline sa'?

Eleonore hade gått fram till skrifbordet, under det hon talade, och lutade sig öfver sin mans stol. Han ryckte den litet undan, i det han svarade, i början lugnt men sedan med stigande häftighet:

— Hör du Eleonore! Vill du ta ett råd, så upprepa inte för mig, hvad dina väninnor säga om fru Kurt, och bry dig inte själf om att förtala henne. Hon är ju borta nu och går inte längre i vägen hvarken för dig eller de andra.

Fru Eleonore såg förnärmat ut. — Hvad menar du med att gå i vägen för mig? Hur skulle hon kunnat det? Men inte förstår jag, hvarför jag inte skulle tala om henne med dig, ifall det roar mig!

— Håller du inte starkt på, att du är ett ovanligt klokt fruntimmer, Eleonore? Nå, då skall jag säga dig *hvarför*, därför att det är dumt af dig att göra det, dumt och onödigt och i högsta grad oklokt. Du känner henne inte, du förstår henne inte, du kommer aldrig att förstå henne. Och det är också alldeles detsamma. Jag tror inte heller, att *hon* är ofelbar, men hon är en kvinna med ett djupt och fint hjärta, värd hundra sådana som Caroline Lemke — och de andra.

— Ja, det är kanske din åsikt, Konrad, men det kan finnas en annan mening om den saken också.

— Den får du diskutera med hvem du vill utom med mig.

— Och hvad hjärtat beträffar, fortsatte Eleonore i en retsam ton, så var det rymligt tillräckligt — det var minsann inte fru Kurts förtjänst, att hon inte lyckades kollra bort både den ene och den andre.

Rodnaden hade stigit allt högre och högre på Säfves kinder, under det Eleonore talade, och han lät några häftiga ord undslippa sig.

Men han hejdade sig plötsligen, lade sin hand på hustruns arm och sade med låg, upprörd röst:

— Hör du, Eleonore, jag säger dig än en gång, var inte oklok, sätt inte några problem under debatt . . . Fråga inte, jämför inte. Jag försäkrar dig, att det är det bästa, du kan göra, det enda, du kan göra.

Hon såg förvirrad på honom, som om hon sökte förstå, men han lät henne inte komma till ordet. Med ett:

— Jag har inte tid längre, jag har många bref att skrifva, satte han sig åter ner vid skrifbordet. Hans ögon mötte hennes — och hon lämnade mekaniskt rummet som en sömngångerska, liksom hypnotiserad af hans ord och sätt.

Han vred dörren i dubbelt lås efter henne och satte sig åter för att stirra på ett porträtt, han gömt under papperen, när hans hustru kom in. Ett fruntimmersporträtt med oregelbundna uttrycksfulla drag med något energiskt kring munnen och med ögon fulla af bäfvande skrämsel för lifvet.

Det var inte samma porträtt, som Kurt för några år sedan visat honom och Eleonore, utan ett taget på allra senaste tiden — ett helt annat utseende, ett helt annat uttryck. Så såg hon ut, när hon talade om omöjligheten att vara lycklig för den, som på samma

gång är stämningsmänniska och kritisk. Så såg hon ut, när hon sade, att hon älskade honom, och tvång honom att gå — så — så. --

Någon krefsade på dörren. Han spratt till.

— Pappa, jag kan inte öppna, öppna för mig.

— Vänta ett ögonblick, Baby. Så där. —

Baby slog båda armarna om hans hals och tryckte sin kind intill hans, när han satte sig i den djupa länstolen med henne i sitt knä.

— Jag är så förfärligt sagbungrig i afton, pappa. Tala om en riktigt, riktigt vacker!

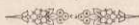
Han smekte sakta det rödbruna håret, som låg mot hans jacka. Hans ögon hade ett frånvarande, drömmande uttryck.

— Nå!

Han ryckte till och började mekaniskt:

— Det var en gång —

Med en förväntansfull rysning makade barnet sig tillrätta i hans famn.

XXVI.

Ett par aftnar förut hade Wanda sakta kommit in till Kurt i hans rum och satt sig bredvid honom, i det hon lade sin hand på gungstolen för att få den att stanna.

Hon hade beslutat sig för detta samtal under sönderslitande dagar och sömnlösa nätter.

— Jag vill gärna tala vid dig, Wilhelm, har du tid att höra på?

Han klappade hennes hand, som låg på armstödet. Hennes första impuls var att draga den undan, men hon gjorde det ej utan lät den ligga kvar under hans ömma smekning.

— Ja, jag har tid. Hvad är det, min lilla flicka?

— Det är egentligen något, jag vill be dig om, sade hon med låg röst och med något vibrerande i tonfallet. Jag vill gärna resa bort på en tid.

— Jag kan inte komma ifrån nu, sade han hastigt — det är alldeles omöjligt.

— Det behöfver du inte heller.

— Du kan inte resa ensam —

— Finge jag bjuda Agda Claesson till sällskap, vore jag dig mycket tacksam.

Det var som om han först nu förstått, att hon menade allvar.

— Skall du lämna mig igen, Wanda? Är det till Paris, du längtar, det är ju inte mer än ett år sedan, du var där?

Det lät för hennes öron som en förebråelse, och hon svarade på den:

— Jag längtar inte till Paris, men jag måste resa.

— Har din bror skrivit efter dig, det är bra orätt af honom att försöka locka dig från mig? Om du visste, hvad det käns påkostande att veta, att du inte trifs här hemma!

Hon lät handen långsamt glida öfver pannan, och det dröjde ett ögonblick, innan hon svarade:

— Jag har så mycket tänkt och grubblat på, hur jag skulle göra. Finna på en förevändning och resa — eller säga dig sanningen rent ut. Det vore kanske lyckligare för dig, säkert vore det klokare att smyga mig bort utan att säga dig hvarför, men jag kan inte. Jag har svårt för att ljuga — och du har varit så god mot mig.

Hon hade en pinsam förnimmelse af att det ännu stod i hennes fria val att spara honom denna smärta, han skulle nöja sig med hvilken förevändning, hon gaf. Men detta blinda förtroende gjorde det omöjligt för henne att säga något annat än sanningen. Hon väntade, att han skulle fråga henne, men han bad i stället:

— Stanna hos mig, Wanda! De där resorna föra dig så långt från mig.

Hon tänkte ej öfver sitt svar, det kom utan någon öfvergång, utan någon förberedelse, som om hon snarare sagt det till sig själf än till honom:

— Jag reser därför, att jag inte kan stanna, inte får stanna. — Jag älskar en annan.

— Säfve! ljöd det med ett skrik, i det han störtade upp. Gungstolen råkade genom den våldsamma rörelsen i stark vaggning. Hon lade åter sin hand på den för att få den stilla.

— Ja, svarade hon.

Han stod fullkomligt orörlig en lång stund. Så kom det med bäfvande ångest:

— Reser han med dig? Följer han efter dig? —

— Nej.

Det föll honom inte ett ögonblick in att misstro hennes ord.

— Hvarför älskar du honom? frågade han doft.

— Det kan jag inte förklara. Man kan inte säga därför och därför — bara att det är så. — Hvarför älskade du mig, fast du i din närhet hade den, som passade dig oändligt mycket bättre. Han tog ögonblickligen min fantasi fången — och så fördes vi tillsammans af vår omgifning. — Han var den ende, som delade mina intressen, det var som om vi två ensamma i hela denna stad talade ett annat språk än affärsspråket, som ingendera af oss förstod. —

— Och som han föraktade, därför att det inte är något lärdt språk, liksom han föraktar det praktiska arbete, som byggt denna stad och gjort den blomstrande. Som han föraktar staden själf, därför att den inte simmar i molnen. Han har aldrig haft någon blick för dess storhet! Ty den är stor, tack vare våra fä-

ders och vår praktiska verksamhet! Det var deras plikt-trogna, kärleksfulla arbete under en ungdom i försakelse och nöd, en mannaålder i flärdlös enkelhet och redbarhet, som bragt välsignelse med sig! De hafva släpat de första tyngsta stenarne, de ha lagt grunden till våra välgörenhetsinrättningar, skolor och sjukhus, de ha planterat träden i våra alléer, delat arvet efter sig mellan sina barn och denna stad. Är det stadens skull, att många af oss inte äro som våra fäder? Och vi, som vilja vara det, sträfva efter att vara det, därför att vi inse, att det trogna arbete, det enkla lefnads-sätt, som skapat vår ställning, är enda medlet att bibehålla den, vi bli sedda öfver axeln af dem, som inte vilja arbeta, endast njuta — som Mazère eller drömma bort sitt lif — som Säfve.

— Det är inte så, Wilhelm. Det är just män sådana som du, som bli uppskattade här, affärsmännen, arbetsmyrorna. Det är han, som aldrig blifvit förstådd.

— Han vill inte bli förstådd. Förstår du inte, att det är mer intressant att gå oförstådd? Han har alltid satt sin ära i att vara af en annan lera än vi andra, vårt arbete var dagakarlens, trälens, under det hans lättja var född förnäm! Du hörde honom själf. Mitt praktiska arbete var ett nödvändigt ondt. Det kunde han säga två gånger, hade jag inte arbetat under alla dessa år, hade han snart nog fått afstå från sitt dyrbara drömmarelif.

Wanda såg förvånad på Kurt, under det han talade. Han öfverraskade henne — och detta väckte hennes intresse. Den häftiga sinnesrörelsen hade löst hans tungas band och skaffat luft åt hans under årtal kväfda pro-

tester mot denne man, som aldrig älskat sitt arbete och som nu tog hans hustru från honom. —

— Det är orätt att skylla på staden, fortsatte han harmfult, det var som om detta särskildt sårat honom. Du känner endast en helt liten krets, den som hörs mest, därför att den gör mest väsen af sig, och som man lägger märke till, därför att den är med om allt! Det finns så många andra! Och i alla fall, det som händt — kan hända och händer i hvilken stad som helst, också i Stockholm och Paris. Det har man sett exempel på.

— Det är sant. Det hade nog gått så i alla fall. Hvilken luft som helst kan vara mättad med elektricitet. Jag var för ung, inte till ålder, men jag var ett outveckladt barn till hela mitt känslolif. — Jag tog, hvad du bjöd mig. Jag trodde, det skulle vara så lätt att ge igen. Sedan jag såg, att det inte var lätt — sedan mina tankar och känslor gingo till honom, har jag inte haft en lugn stund! Det var inte därför, att du inte var bra nog. Du är troligen den bättre, den starkare mannen, men hvad hjälper det, om jag älskar honom!

— Vet han det?

— Ja.

— Och han har sagt dig, att han älskar dig. Det var därför, du inte ville avsluta porträttet?

— Ja.

Hon var dödsblek, där hon stod framför honom.

— Jag är förtviflad öfver att behöfva göra dig en så stor sorg, hviskade hon med skälfvande läppar.

Han tog hennes hand och höll den under sin rock, fast tryckt mot hjärtat, som klappade våldsamt.

De stodo så några ögonblick.

Han försökte ett par gånger säga något, som han ej kunde få fram.

— Gå då, sade han sakta, i det han sköt henne från sig.

Hon hade redan hunnit fram till dörren, då han började, nästan med ett stönande:

— Wanda, vänta ett ögonblick, det är ännu en sak, en mycket viktig. Du önskar väl att — bli skild?

Hon svarade genast:

— Vill du — annars inte. Jag skulle ingenting vilja göra — eller kunna göra med min frihet. Men om det pinar dig, att jag bär ditt namn —

— Tvärtom, jag tänkte på, att det kan vara dig ett skydd.

Hon kom fram till honom, där han stod med handen stödd mot bordet.

— Jag lofvar heligt att akta det, sade hon långsamt, nästan högtidligt. Och jag kommer igen — när jag kan. Om du vill ha mig —

— Å, Wanda! Om jag vill! Det är min fasta tro på, att du kommer igen, som ger mig kraft att låta dig gå!

— Tack. Tårarne stodo henne i ögonen. Och Wilhelm — glöm inte — att också han är olycklig. Om du sviker honom nu —

— Jag vet det, bättre än du. Var inte rädd! Så länge jag står, skall inte Säfve, Kurt & comp. falla.

Han slog sin knutna hand tungt i bordet. Som den låg där stor och kraftig, strök hon sakta med sin hand öfver den.

Det var, som hade hon plötsligen fått ögonen öppna

för denne enkle, frädlöse mans storhet. Till *honora* hade hon ej vädjat förgäfves.

Hon dröjde en sekund, liksom väntande, att han skulle säga något. Men det gjorde han ej, och ögonblicket därpå stod han ensam kvar på samma plats, med den knutna handen alltjämt hvilande på bordet.

Af *Rust Roest* ha förut i bokhandeln utkommit
följande arbeten:

DUR OCH MOLL

Skisser och berättelser.

Pris 2: 75.

MED SORDIN

Skisser och noveller.

Pris 2 Kronor.

RIKA FLICKOR

Berättelse.

Pris 2: 75.

